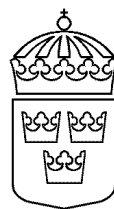

Riksdagens protokoll

2000/01:125

Torsdagen den 14 juni

Kl. 9.00 – 15.23

Protokoll
2000/01:125

1 § Meddelande om statistiska uppgifter om riksdagsarbetet

Förste vice talmannen meddelade att statistiska uppgifter om riksdagsarbetet delats ut till kammarens ledamöter.

Statistiken skulle fogas som bilaga till detta protokoll.

2 § Meddelande om bordläggningsplenium

Förste vice talmannen meddelade att bordläggningsplenium skulle äga rum *måndagen den 18 juni kl. 14.00*.

3 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2000/01:135 till lagutskottet

2000/01:145 till konstitutionsutskottet

Redogörelse

2000/01:RS2 till konstitutionsutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående ärenden skulle förlängas till fredagen den 21 september.

Motioner

2000/01:MJ49 och MJ50 till miljö- och jordbruksutskottet

4 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 13 juni

FiU27 Tilläggsbudget 1 för budgetåret 2001

Punkt 2 (Presstöd)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp)

Votering:
181 för utskottet
85 för res. 1
36 avstod
47 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 118 s, 36 v, 15 c, 12 mp
För res. 1: 71 m, 13 fp, 1 -
Avstod: 36 kd
Frånvarande: 13 s, 11 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Punkt 15 (Överlåtelse av förvaltningsuppgift till organ i annat medlemsland beträffande strukturfondsprogram)

Kammaren hade nu att ta ställning till förslaget om antagande av utskottets förslag i denna punkt.

Beslutet måste fattas i den ordning som föreskrivits i 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen, vilket krävde att riksdagens beslut skulle fattas antingen med tre fjärdedels majoritet eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag.

Av förslaget framgick att beslutet önskades bli antaget i ett enda beslut. För bifall krävdes därför att *minst tre fjärdedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Beslut skulle fattas genom omröstning med omedelbar rösträkning.

Votering:

303 för bifall
0 för avslag
46 frånvarande

Förste vice talmannen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande hade röstat ja och kammaren hade således bifallit utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 119 s, 71 m, 36 v, 36 kd, 15 c, 13 fp, 12 mp, 1 -
Frånvarande: 12 s, 11 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Punkt 24 (Framtida sjöfartsstödet)

1. utskottet
2. res. 9 (kd)

Votering:

194 för utskottet
36 för res. 9
73 avstod
46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 36 v, 15 c, 11 fp, 12 mp, 1 -
För res. 9: 36 kd
Avstod: 71 m, 2 fp
Frånvarande: 12 s, 11 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Riksgäldsspar)

1. utskottet

2. res. (kd, m, fp)

Votering:

182 för utskottet

122 för res.

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 36 v, 15 c, 12 mp

För res.: 72 m, 36 kd, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 12 s, 10 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

JuU26 Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning

Punkt 2 (Utlämning för politiska brott)

1. utskottet

2. res. 1 (mp)

Votering:

280 för utskottet

12 för res. 1

11 avstod

46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 72 m, 24 v, 36 kd, 15 c, 13 fp, 1 -

För res. 1: 12 mp

Avstod: 11 v

Frånvarande: 12 s, 10 m, 8 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Lars Bäckström (v) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 5 (Preskriberade brott)

1. utskottet

2. res. 2 (mp)

Votering:

276 för utskottet

12 för res. 2

15 avstod

46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 72 m, 21 v, 36 kd, 15 c, 13 fp, 1 -

För res. 2: 12 mp

Avstod: 15 v

Frånvarande: 13 s, 10 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Lars Bäckström (v) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU27 Sveriges tillträde till FN:s konvention om bekämpande av bombattentat av terrorister

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU29 Reformeringen av domstolsväsendet

Punkt 1 (Lokal förankring)

1. utskottet

2. res. 1 (kd, c)

Votering:

239 för utskottet

65 för res. 1

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 71 m, 36 v, 1 fp, 12 mp

För res. 1: 1 m, 36 kd, 15 c, 12 fp, 1 -

Frånvarande: 12 s, 10 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Punkt 3 (Domkretsindelningen)

1. utskottet

2. res. 2 (kd, c)

Votering:

239 för utskottet

65 för res. 2

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 72 m, 36 v, 12 mp

För res. 2: 36 kd, 15 c, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 12 s, 10 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Punkt 4 (Utvärdering av reformarbetet)

1. utskottet

2. res. 3 (m, kd, c)

Votering:

167 för utskottet

137 för res. 3

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 36 v, 12 mp

För res. 3: 72 m, 36 kd, 15 c, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 12 s, 10 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

JuU30 Internationella brottmålsdomstolen

Punkt 1 (Ordningen för riksdagens beslut)

1. utskottet
2. res. (m, kd, c)

Votering:

167 för utskottet
137 för res.
45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

För utskottet: 119 s, 36 v, 12 mp

För res.: 72 m, 36 kd, 15 c, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 12 s, 10 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Punkt 2 (Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen)

Eftersom Sverige genom att tillträda stadgan i viss utsträckning överlåter uppgifter som innefattar myndighetsutövning till Internationella brottmålsdomstolen måste beslutet fattas i den ordning som föreskrivits i 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen, vilket krävde att riksdagens beslut skulle fattas antingen med tre fjärdedels majoritet eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag.

Av förslaget framgick att beslutet önskades bli antaget i ett enda beslut.

För bifall krävdes därför att *minst tre fjärdedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Enligt RO 5 kap. 3 § andra stycket skulle beslut fattas genom omröstning.

Votering:

270 för bifall
0 för avslag
33 avstod
46 frånvarande

Förste vice talmannen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande hade röstat ja och kammaren hade således antagit utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 42 m, 36 v, 35 kd, 13 c, 12 fp, 12 mp, 1 -

Avstod: 30 m, 1 kd, 1 c, 1 fp

Frånvarande: 12 s, 10 m, 7 v, 6 kd, 4 c, 3 fp, 4 mp

Lars Lindblad (m) och Ingemar Vänerlöv (kd) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

JuU31 Behandling av personuppgifter inom kriminalvården

Punkt 1 (Författningsteknisk lösning)

1. utskottet
2. res. 1 (c)

Votering:

275 för utskottet
28 för res. 1
46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 119 s, 71 m, 36 v, 36 kd, 12 mp, 1 -
För res. 1: 15 c, 13 fp
Frånvarande: 12 s, 11 m, 7 v, 6 kd, 3 c, 3 fp, 4 mp

Punkterna 2–4

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU16 Beslutsunderlag för investeringar i vägar och järnvägar

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken,
utgiftstak, m.m.*

5 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, m.m.

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2000/01:FiU20

Riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, m.m. (prop. 2000/01:
100 delvis och skr. 2000/01:101).

Anf. 1 GUNNAR HÖKMARK (m):

Herr talman! Med en borgerlig regering kommer vi bl.a. att kunna börja avveckla fastighetsskatten. Då kommer vi direkt att kunna påbörja sänkningen av den skatt som drabbar mängder av hushåll och mängder av familjer på ett orättfärdigt och orättvist sätt utan någon hänsyn till försörjningsbördan, utan någon hänsyn till vilka inkomster man har – bara beroende på var man råkar bo.

Fastighetsskatten är en skatt som slår rakt mot enskilda människors trygghet. Det kan gälla fiskaren som bor på en gård och fastighet som har tillhört hans familj i generationer och som inte längre har möjlighet att bo kvar. Det kan gälla barnfamiljen som med de bästa förhoppningar har sparat och slitit för att kunna bo på ett bra sätt och som plötsligt drabbas av en höjning av skatten som kan motsvara 1 000 eller 2 000 kr i månaden. Detta är bara beroende på var man bor, utan att man för den skull har större möjlighet att betala och utan att man kan klara av den kostnad som skatten innebär.

Man kan fråga sig – och jag skulle vilja rikta den frågan till finansministern – varför en lärare, en sjuksköterska, en polis eller en brandman ska betala så enormt mycket högre skatt bara för att han eller hon råkar bo i något av våra storstadsområden. Vilken är själva den grundläggande rättfärdighetstanken? Jag hade velat fråga finansministern om han hade varit här, men hans medarbetare kan säkert vidarebefordra frågan: Vari ligger rättfärdigheten? Vad tänkte ni på när ni formulerade en skatt som slår så uppenbart orättvist och svårt mot enskilda människor?

Den innebär för många människor att de inte kommer att kunna bo kvar i det hus och det hem som man har. Den innebär också att vanliga människor inte kommer att kunna bo i vissa delar av våra storstadsområden. Fastighetsskatten innebär inte bara en politik för social otrygghet, utan det är också en politik för en växande segregation.

Man kan fråga sig: Varför ska denna skatt slå så hårt? Det har finansministern svarat på i ett brev som jag tycker bör komma kammaren till del. Han har svarat en bekymrad väljare så här – och jag citerar:

”Du kan göra tankeexperimentet att du, i stället för att bo i din egen fastighet, väljer att hyra ut huset. Du kan då i normalfallet ta ut en månadshyra som överstiger de löpande drift- och underhållskostnaderna. Detta ’mervärde’ slipper du betala om du själv bor i huset. Du har således en inkomst av din fastighet. Inte i pengar men i form av värdet på det egna boendet.”

Herr talman! Detta är ett synsätt som innebär oerhört långtgående möjligheter för var och en som vill beskatta vanliga människor. På samma sätt skulle man nämligen kunna få inkomster av att hyra ut sin bil, sin kavaj, sina böcker eller vad som än kan tänkas sägas. Jag skulle vilja fråga finansministern vari det rimliga och rättfärdiga ligger i att beskatta människor för en inkomst – för det är det han säger – men en inkomst som de inte har. Dessutom får ju detta de uppenbara konsekvenser som det får.

Om ni inte ändrar er hållning i fastighetsskattefrågan så kommer denna fråga att förfölja er under hela valrörelsen, och den kommer att vara en av de frågor som medverkar till att vi får en ny regering – inte för att det är en populistisk fråga utan för att det är en rättfärdighetsfråga. Den är också ett uttryck för en annan syn på politiken, där vi från borgerligt håll vill slå vakt om den välfärd som bärs upp av enskilda människor och där enskilda människors trygghet går före de stora systemens krav.

Herr talman! Fastighetsskatten är nämligen ett led i en högskattepolitik som i en öppen värld kommer att leda till att mer och mer av skatterna kommer att belasta låg- och medelinkomsttagarna. Vi ser redan denna utveckling ske i det svenska samhället. Vi har sett det genom att bensin-skatte och energiskatte stiger snabbare än andra skatter. Vi har sett det i form av fastighetsskatten och dess utveckling under 1990-talet. Vi ser det i form av att det är kommunalskatterna som kommer att spela en allt större roll i skatteuttaget. Vi ser det också i sådana praktiska exempel som att låg- och medelinkomsttagare och pensionärer får bära en tyngre skattebörda medan man sakta börjar göra undantag för olika grupper som miljardärer och utländska höginkomsttagare.

Herr talman! Detta är en högskattepolitik som leder till en lång rad olika sociala orättfärdigheter. Jag vet nämligen att finansministern här i dag inte kommer att kunna förklara varför pensionärer, som har sparat i hela sitt liv, nu ska betala högre skatt och förmögenhetsskatt medan miljardärer ska slippa. Han kommer inte att kunna förklara varför låg- och medelinkomsttagare ska betala världens högsta skatter i Sverige medan man sänker skatten för utländska höginkomsttagare.

Detta är en högskattepolitik som kommer att leda till svagare och svagare skattebaser och som kommer att leda till att företag, investeringar och sparande flyttar ut ur landet vilket i sin tur kommer att tvinga fram ännu tyngre skattebelastning på de skattebaser som finns kvar i landet. Samtidigt kommer man för låg- och medelinkomsttagare att tvinga fram nya besparingar genom de rörliga skattebaserna. I stället för att få lägre skatt kommer de att få lite högre skatt och lägre bidrag. Det är en knip-tång som är resultatet av högskattepolitiken. Vi ser dess resultat redan nu i form av fastighetsskattepolitiken.

Herr talman! Vad vi talar om och vad vi ser framför oss är i själva verket ett vänsterblock som är så upptaget av sina inre motsättningar att det inte förmår driva en offensiv politik. I stället ser vi en defensiv anpassningspolitik där ingen förändring kommer utan att omvärlden har tvingat fram den. Varje förändring blir den minsta möjliga. Det är detta som i grunden leder till att Sverige har en eftersläpning.

Det som vi ser i dagens betänkande är alternativet. Det är en offensiv reformpolitik som bygger på en respekt för enskilda människors frihet och välfärd men som också bygger på en insikt att det är genom företagande och arbete som vi kan bygga och utveckla detta land. Vi, de fyra borgerliga partierna, sätter gemensamt målet att nu genomföra en reformpolitik som ska göra att Sverige kan ha en långsiktigt uthållig tillväxt på 3 %.

Vi visar de förändringar som krävs för att detta ska kunna bli av. Det visar vi genom att öppna för avreglering inom sjukvården så att vi kan få privata alternativ, en valfrihet och en dynamisk utveckling som inte bara gör att sjukvården blir bättre för den enskilde utan som också leder till att sjukvården kan bli en dynamisk del av den tillväxt som Sverige behöver. Vi visar på motsvarande sätt hur man kan bejaka de nya alternativen inom skolan och på det viset få en förnyelse av en av de viktigaste sektorerna i vårt samhälle, nämligen kunskapssamhället.

Vi visar hur vi kan öppna gränserna mellan offentligt och privat och därmed öppna arbetsmarknaden för både kvinnor och män och skapa nya tankar och nya initiativ. Vi visar hur arbetsmarknaden kan avregleras och öppnas så att fler kan få arbete och förmedlingen av arbete kan fungera bättre.

Vi har en politik som innebär att barnfamiljer kan välja barnomsorg och som innebär att man i alla de familjer där man sliter hårt ska kunna ha lättare att förena arbete med familj både genom barnomsorgen och genom att man lättare ska kunna få hushållstjänster.

Vi visar att man kan se till att förändra den utveckling som i dag innebär att företagens huvudkontor flyttar utomlands. Vi kan förändra den genom att förändra företagarklimatet och förutsättningarna för forskning och utveckling i vårt land. Vi visar att man kan bekämpa sjukfrånvaron. Där vi i dag kan konstatera att regeringen har gett upp och inte längre har pengar för rehabilitering anvisar vi gemensamt resurser och pengar för att sjuka människor ska kunna bli friska och för att försäkringskassor ska kunna se till att var och en så snabbt som möjligt kan komma tillbaka till arbete.

Herr talman! Det är en offensiv reformpolitik, men som alltid – och det är så kännetecknande – står socialdemokratin mot de förändringar och reformer som vi talar om.

Så var det med barnomsorgen. En gång i tiden när man talade om trefamiljsystem var Socialdemokraterna emot det. Familjedaghem var de emot. Föräldrakooperativ var de emot. Personalkooperativ var de emot. Privata daghem var de emot. Så var det med uthyrningsföretag – dem var de emot. Bemanningsföretag var de emot. Privata arbetsförmedlingar var de emot. Telemarknadens avreglering var de emot. Fri etablering inom sjukvården var de emot. Privata radio- och TV-kanaler var de emot. Privat sjukvård var de emot.

Det finns inte ett område i det svenska samhällets förändring under 90-talet där socialdemokrater inte har varit emot. Ibland har ni tvingats ge er, ibland har ni kunnat återställa. Men ni har alltid varit emot. Ni är inte längre en arbetarrörelse för ett uppbrott från det gamla samhället. Ni är en motståndsrörelse mot det nya.

Det är vad som leder till att Sverige har en eftersläpning av betydande slag. För att bekämpa förnyelsen väljer ni ut de politiker i landet som gör vad de kan för att förnya Sverige. Ni har plötsligt bestämt er för att bekämpa den moderata borgerliga politik som bedrivs i Stockholm. Det är mycket underligt.

Vad är egentligen problemet i Stockholmsregionen eller i de andra regionerna i Sverige där vi sedan lång tid tillbaka har en borgerlig och moderat politik? Vi har lägre skatter, kortare vårdköer och fler alternativ. Det naturliga vore att socialdemokraterna i stället bestämde sig för att ta Norrlandsregionen och Norrlandspolitikerna i örat.

Vad finner vi om vi tittar på Norrbotten och de andra Norrlandsläna? Jo, där är skatterna som högst. Men det är dessutom så att där är skatteinkomsterna och de samlade inkomsterna per capita högre än i t.ex. Stockholmsområdet.

I Norrbotten disponerar man ungefär 35 000 kr per person och i Stockholm ungefär 25 000 kr per person i samlade inkomster. Likväl är köerna så mycket längre i Norrbotten, likväl är arbetslösheten så mycket högre, likväl är tillväxten så mycket sämre och likväl är de privata alternativen så mycket färre.

Varför, finansministern eller Jan Bergqvist, bekämpar ni en politik som ger kortare vårdköer, ger människor större möjligheter och ger människor mer välfärd? Varför gör ni det? Jo, svaret är mycket enkelt. Med den socialdemokratiska politiken blir det politikerna som har makten och inte de enskilda människorna. Det är just det som är problemet. Därmed stryker ni den tillväxt som skulle kunna vara möjlig.

Jag ska ta ett konkret exempel. Det gäller utprovning av hörapparat, som för en äldre människa eller en människa som får svårt med hörseln är en oerhört avgörande sak. Det kan i Norrbotten och i de andra socialdemokratiska länen ta mer än två år. Det är de län som har haft socialdemokratisk politik under längst tid av alla och som egentligen är de bästa exemplen på socialdemokratisk politik. I Stockholm behöver det inte ens ta några veckor.

Var och en kan tänka sig var vi helst vill bo när vi börjar höra dåligt, i det socialdemokratiskt styrda Norrbotten eller i det borgerligt styrda Stockholm. Vi kan gå vidare och visa exempel på område efter område. När vi behöver sjukvård och inte långa vårdköer, vart vill vi då vända oss?

Hur kan det komma sig att där socialdemokraterna har styrt som mest och som längst fungerar den offentliga sektorn och välfärden som sämst och att människor där har minst förutsättningar? Hur kan det komma sig? Jo, därför att ni bekämpar de förändringar som ger människor ökade möjligheter.

Det är mot detta som vi borgerliga sätter upp en ny politik för ett nytt Sverige som bygger på respekt för enskilda människor och som också ger oss tillväxtkraft. Den tillväxtkraften är nödvändig för att vi ska kunna möta globaliseringen och en åldrande befolkning, för att vi ska kunna

säkra att alltfler människor kan få ett arbete och en trygghet i vårt samhället och för att vi ska kunna säkra att enskilda människor kan känna social trygghet.

Detta är avgörande. Vi har de senaste veckorna och månaderna sett varför. Sedan ett halvår tillbaka har vi sett hur den svenska kronkursen sakta men stadigt har vikt ned. Det är ett långsiktigt förlopp som har pågått sedan 1996. Bara under det senaste året har svenska folket förlorat 10 % i köpkraft.

Det är långt mer än de bidrag som finansministern kommer att tala om sedan när han dyker upp, eller som också Jan Bergqvist kommer att tala om senare. Svenska folket har förlorat i köpkraft på grund av att tillväxtkraften i den svenska ekonomin inte finns där.

Det handlar inte om, som en del försöker påstå, ett dollarfenomen. Vi har förlorat mot yenen, den mexikanska peson, zlotyn, euron och pundet. Inom område efter område har vi blivit fattigare. Vi är tillbaka i den flytande devalveringspolitik som urholkat samhällets välfärd och välstånd.

Det är mot detta, herr talman, denna brist på ekonomisk politik, denna brist på möjlighet och förmåga att ge landet tillväxtkraft och denna ovilja att ge enskilda människor mer frihet som det finns ett starkt och tydligt borgerligt alternativ för alla medborgare i hela landet.

Det är vad dagens betänkande handlar om. Det är mot den bakgrunden som jag yrkar bifall till reservationerna 1, 2 och 4.

Anf. 2 MATS ODELL (kd):

Herr talman! I dag börjar toppmötet i Göteborg, och den svenska regeringen skiner av självbelåtenhet. Den kan naturligtvis vara nöjd med det svenska ordförandeskapet så här långt. Men den tar också många positiva ord i sin mun när det gäller den svenska ekonomins utveckling. Där måste jag säga att regeringens självbelåtenhet knappast har fog för sig.

Visst är det glädjande när vi ser att sysselsättningen ökar. Den fortsätter faktiskt att öka, även om vi vet att mer än hälften av denna sysselsättningsökning beror på ökad sjukfrånvaro. Men konjunkturen är vikande, och den dramatiska kronförsvagningen gör oss alla fattigare. Den hotar dessutom att tända en inflationsbrasa som Riksbanken ganska snart kan tvingas rycka ut och släcka med höjd ränta.

Statsskulden beräknas öka. Antalet personer i åtgärder är rekordhögt sett till konjunkurläget, och långtidsarbetslösheten ger inte med sig. Det finns nu också ett växande och berättigat folkligt missnöje över skattesystemets orättvisor, naturligtvis symboliserat av fastighetsskattens fullständigt absurda konsekvenser.

Det är inget mindre än ett flagrant rättsövergrepp att regeringens fastighetsskattechock driver hederliga skötsamma medborgare från sina hem. I socialdemokratins Sverige uppmanas människor att låna pengar eller hyra ut sitt hus för att kunna betala fastighetsskatten. Ovanpå allt detta misstror alltfler socialförsäkringarnas hållfasthet när de verkligen behövs.

Detta är särskilt allvarligt eftersom Sverige står inför ett stort antal utmaningar, globaliseringen, en åldrande befolkning där färre förvärsarbetar och en skenande sjukfrånvaro. Morgonens nyhetssändningar berättar

tar om att antalet långtidssjukskrivna har fördubblats sedan 1997 och att pengarna till rehabilitering är slut. Här finns också risken för en ökande social tudelning.

Allt detta är allvarliga utmaningar som måste mötas med en mycket mer aktiv politik än hittills. Men regeringen står passiv både inför Sveriges grundläggande strukturproblem och den avmattning i ekonomin som nu är på väg. Vi har en fortsatt hög arbetslöshet. Den är särskilt allvarlig i kombination med utflyttningen av företag och företagande och en tilltagande segregation.

Förutsättningarna för företagande och för den enskilde företagaren är ju fullständigt otillräckliga om Sverige på sikt ska kunna klara viktiga sociala och ekonomiska mål. Om man tittar i vårpropositionen gör regeringen bedömningen att nuvarande politik ger långsiktiga tillväxtförutsättningar på ungefär 2 % per år.

Då frågar man sig: Hur kan statsministern och finansministern vara så nöjda när de vet att denna svaga tillväxtkraft innebär att Sverige fortsätter att halka efter i välståndsutvecklingen?

Den svaga tillväxten kommer att märkas genom en fortsatt resursbrist i äldreboenden, fortsatta vårdköer, ökad stress och resursbrist i skolan och resursbrist för polis, åklagare, domstolar och kriminalvård trots mycket högre skatt på i stort sett allt och alla än i vår omvärld.

Om den här utvecklingen ska kunna vändas måste tillväxtförutsättningarna bli mycket bättre än vad de är i dag. Den låga tillväxten gör att svenska och utländska pensionssparare väljer att placera mer och mer av sitt sparande i andra länder med bättre långsiktiga tillväxtförutsättningar. Det innebär att kronans värde sjunker mot t.ex. dollarn och euron.

Sveriges ekonomiska problem är ju långt ifrån lösta. Låt mig ta några exempel på detta, herr talman. Eftersläpningen fortsätter, som Gunnar Hökmark var inne på. Enligt vårpropositionen väntas Sveriges ekonomi under hela treårsperioden utvecklas sämre än genomsnittet för världen, sämre än genomsnittet för EU, sämre än genomsnittet för euroområdet och sämre än genomsnittet för Norden. Men insikten om konsekvenserna av detta lyser ju helt med sin frånvaro. Det saknas dessutom förslag för att bryta det som nu kallas för en normalkonjunktur i regeringens proposition och även i utskottsmajoritetens förslag.

Nu lånar regeringen faktiskt pengar till sina nya reformer. Det innebär att statsskulden beräknas öka med 35 miljarder kronor mellan åren 2001 och 2004 enligt vårpropositionen. Statsskulden som andel av BNP beräknas däremot att ligga strax under 50 % år 2002. Men det här är alltså 500 miljarder kronor mer än den statsskuldsnivå på drygt 40 % som rådde vid ingången av lågkonjunkturen 1990. Det är naturligtvis mycket allvarligt. Statsbudgeten visar underskott under hela treårsperioden.

Utgifterna för sjukpenningen och förtidspensionerna fortsätter att skena. De beräknas bli hela 10,4 miljarder kronor högre än vad beräkningen var i höstas. Arbetslösheten väntas också stiga något mellan 2003 och 2004 enligt vårbudgeten, herr talman.

Jag antar att Jan Bergqvist kommer att säga att detta är en svartmåling. Jag har sammanställt några uppgifter ur regeringens vårproposition, och det ser ut på det här sättet.

Då tvingas vi konstatera att Socialdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet har visat sig oförmögna att genomföra reformer som ökar människors oberoende och som skapar varaktigt goda förutsättningar för tillväxt i hela landet. Nu fortsätter landet att tudelas på ett fullständigt oacceptabelt sätt. Avfolkningen accelererar utan att våra största städer ges chansen att klara sin uppgift som tillväxtmotorer för landet. Infrastrukturpolitiken har gått i stå. Här i Stockholm växer köerna. Kollektivtrafiksystemen kommer inte att klara sin uppgift. Det är alldeles uppenbart. Förseningen när det gäller att få till stånd en ordentlig järnvägskapacitet över det s.k. Saltsjö-Mälarsnittet kommer att fortläpa stora problem i tågtrafiken över hela Sverige så småningom. Det finns en komplett oförmåga att hantera dessa frågor.

Flykten av företag, kunskap och kapital ur landet hotar naturligtvis välfärden, men detta tillåts fortsätta, trots att vi vet att äldrevårdskostnaderna stiger med ungefär 60 % till 2030. Samtidigt som antalet personer över 65 år ökar med 700 000 kommer antalet yrkesverksamma att minska med ca 100 000 personer, men regeringen och dess stödpartier låtsas som om det regnar.

I stället för att föreslå tillväxtfrämjande åtgärder utreder man nu om globaliseringen existerar. Man har engagerat förre LO-ekonomen P-O Edin för denna uppgift. Hans slutsatser så här långt är att den inte existerar. Det kanske vore lämpligt att meddela demonstranterna nere i Göteborg hans slutsatser.

Socialdemokraterna och stödpartierna har byggt hela sin politik på att den goda konjunkturen i omvärlden skulle vara för evigt. Vi kristdemokrater föreslår däremot åtgärder som långsiktigt skulle kunna skapa en bättre tillväxt- och välfärdsutveckling, en bättre fungerande arbetsmarknad och lönebildning och lägre skatter på arbete, sparande och företagande. Svenska låginkomsttagare är högst beskattade i världen. Det måste ju vara så att heltidsarbetande människor ska kunna leva på sin lön. Hur länge ska svenska låginkomsttagare behöva bidrag för att kunna betala skatten?

Kristdemokraterna vill tillsammans med de övriga borgerliga partierna sätta tillväxtmålet högre än regeringen. Vår ambition är att Sverige ska komma tillbaka till en tätposition bland de utvecklade länderna. Därför krävs det reformer som höjer svensk ekonomisk långsiktigt hållbar tillväxt till åtminstone 3 %. Det är ganska stor skillnad mellan den nivå på 2 % som regeringen räknar med vid fullt kapacitetsutnyttjande och en höjning till 3 %. Vi vet ju att om vi ligger kvar på dessa 2 % innebär det att Sverige kommer att fortsätta att bli fattigare relativt sett. Vi kommer att ha kvar de här resursbristerna som jag nämnde trots de höga skatterna.

Nyckeln till en bättre tillväxt ligger i en stark företagsamhet. Utan växande företag kommer Sverige inte att klara de stora framtidsutmaningarna. Nu har regeringen snart haft sju år på sig att lägga grunden för en stark företagsamhet, men den möjligheten har försuttits. Nu minskar företagandet. Visst talar regeringen och dess ministrar ibland om företagandet och dess villkor, men, herr talman, det är väldigt mycket kackel och väldigt lite värpning på både Näringsdepartementet och Finansdepartementet. Vad har egentligen kommit ut av reformer och beslut som vi har kunnat fatta här i riksdagen som har förbättrat villkoren för företa-

gandet? Det är en tragiskt kort lista om man tittar på de konkreta förslagen som har underställts riksdagen för beslut.

Kristdemokraterna har ett positivt alternativ till regeringens ideologiskt betingade passivitet. Jag tror faktiskt att det är detta det handlar om. Gunnar Hökmark var inne på alla de reformer som Socialdemokraterna har varit emot. Den ideologiska kompassen pekar nostalgiskt bakåt. Jag tänker på Teli'affären och allt annat där det har varit problem. I stället för att ha en offensiv politik där man ideologiskt ser vart man ska gå, får näringsministern komma krypande tillbaka till näringsutskottet och be utskottet ta ett initiativ för att han själv inte har haft möjlighet att lägga fram en proposition. Han har nyligen avvisat ett förslag här i kammaren som gick i samma riktning. Den här *ad hoc*-politiken, bristen på framtidsvisioner och bristen på en ideologisk linje är förödande för landet i den globaliserade ekonomi som vi nu lever i.

Politiken måste inriktas på att skapa förutsättningar för fler människor i arbete och fler växande företag. Vi föreslår ett antal åtgärder för att se till att företagsklimatet blir så bra som möjligt så att fler av företagen i hela landet faktiskt vill och vågar expandera och nyanställa. Vi vill ha en skattepolitik där alla får behålla mer av sin egen lön, även pensionärerna. Dessutom anser vi att pensionstillskottet, under det sista året som det finns kvar innan den nya pensionsreformen gör att pensionärerna skattar på samma sätt som vi andra, ska höjas med 200 kr. Det här är en viktig åtgärd.

Det är också långt kvar till en rimlig situation inom vården och skolan. Kristdemokraterna satsar under de kommande åren 3 miljarder mer än regeringen för att ge förutsättningar för en värdig vård utan köer ute i våra kommuner och landsting. Men jag vill gärna understryka att här handlar det både om mer resurser och framför allt nya och bättre verksamhetsformer med en större mångfald av vårdgivare för de sjuka och gamla. Jag tror också att det är så att fler arbetsgivare, utöver landstinget och kommunen, att välja på ger en bättre löneutveckling och fler karriärvägar, framför allt för de vårdanställda kvinnorna.

Vi tror, ungefär som Vårdförbundets ordförande, att aktiebolagslagen ger mycket bättre förutsättningar än förvaltningslagen för att skapa tydliga beslutsvägar och mer stimulerande arbetsvillkor för de anställda.

Sektorn för vård, skola och omsorg är nu en krisbransch. Vi tror att den har alla chanser att upphöra att vara det med de reformer vi föreslår. Som det nu är bryts många människor ned. Många bränns ut och det är en fullständigt orimlig andel av de offentligtanställda, framför allt kvinnor, som har problem genom den organisation som nu råder inom den här sektorn. Det behövs nya tag. Man behöver släppa loss kreativitet och släppa loss människor som har erfarenheter, som vill driva och ta över icke-fungerande verksamheter.

Vi tror också, till skillnad från regeringen och Göran Persson som har gjort en stor sak av detta, att företag som hämtar sitt kapital från börserna är mycket lämpade att arbeta på det här området.

Låt oss ta S:t Görans sjukhus här i Stockholm. Största ägare i Capio är Sjätte AP-fonden. Vad är det för fel med att ha kapital som kommer exempelvis från pensionssparande? Vad är det för fel med att det har en avkastning? Finns det någon som är beredd att satsa kapital på verksam-

heter, att avstå från inkomster och låta dem kapitaliseras och sätta in dem i verksamheter, utan att få någon avkastning på detta?

Jag tycker att det är en mycket intressant diskussion som statsministern tog upp om de s.k. *non-profit*-företagen. Låt oss ta den, låt oss fördjupa den. Inbjud gärna sådana huvudmän. Men jag tror också att det behövs professionella aktörer som tar sitt kapital från våra sparpengar som vi satsar i aktiefonder och annat. Det här är en viktig fråga framöver om vi ska klara den mycket stora demografiska utmaning vi står inför.

Jag tror att varken de köande patienterna eller de alltmer utbrända offentliganställda har något att vinna på regeringens alla stopplagar, precis tvärtom.

Herr talman! Vi kristdemokrater lägger också förslag för ett återupprättat rättsväsende, en bättre familjepolitik med större valfrihet, ökade miljöåtgärder, bättre konkurrens för jordbruket, fisket och åkerinäringen och bättre utvecklingsmöjligheter för jordens fattigaste genom ett höjt bistånd. Det här når vi genom omprioriteringar och besparingar inom de utgiftsramar vi föreslår.

Sverige har ca 30 års erfarenhet av en notoriskt försvagad tillväxt. Priset betalas av våra gamla, av våra långvarigt sjuka som inte får den omsorg de förtjänar och av alla de som köar för höftledsoperationer och hörapparater. Resursbristen drabbar också våra barn som inte får en tillräckligt bra skola. Människor drabbas av bristen på poliser, av vardagsbrott som avskrivs på polisstationen. Världens högsta skatter är uppenbarligen inte lösningen.

Vad Sverige snarast behöver för att få trygghet inför framtidens utmaningar och ett varmare och mänskligare samhälle är en ny regering som både förbättrar familjepolitiken och de andra långsiktiga villkoren för tillväxt.

Jag står självklart bakom alla de reservationer där kristdemokraterna finns med. Men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservationerna 1 och 8.

Anf. 3 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Vänstermajoriteten säger att den svenska ekonomin är stark. Den som reser utomlands och upptäcker att han eller hon får betydligt mindre utländsk valuta för de svenska pengarna än tidigare delar nog inte den uppfattningen. Inte heller upplever människor det när de ska köpa bensin eller kläder vars priser har drivits upp av den sjunkande kronan. De som brottas med arbetslöshet har inte heller upptäckt någon större tillväxt i ekonomin. Upplevelsen är snarare den motsatta. När den svenska kronan tappar mark är det något som säger att allt inte står rätt till. När enbart delar av Sverige växer och många ställs utanför är det tecken på att det fortfarande finns grundläggande fel i ekonomin.

Vi har fortfarande en haltande arbetsmarknad, höga offentliga utgifter och ett högt skattetryck. Det är uppenbart att Sverige kommer att möta nästa lågkonjunktur med betydande sårbarhet. Regeringens försummelse att vidta nödvändiga åtgärder, när vi nu har några år av hög tillväxt bakom oss, kommer obönhörligt att drabba de svaga hårdast när ekonomin måste stramas åt. Det är inte rättvist.

Herr talman! Landet klyvs regionalt och socialt. Medan vissa områden växer, tappar andra i tillväxt och befolkning. Men också mellan indi-

vider ökar klyftorna. De fattiga blir fattigare och de rika rikare. Lönegapet mellan män och kvinnor ökar. Jämställdheten i Sverige går åt fel håll. Långtidssjukskrivningarna ökar i en galopperande takt. Nya svenskar får inte vara med. Det är självklart att Centerpartiet står i opposition mot en sådan politik. Den sociala klyvningen är en förlust främst för enskilda människor som ställs utanför samhället, tillväxten och välfärden. Men det är också en förlust för samhället eftersom färre tillåts bidra till tillväxten och välfärden. Alla borde få vara med. Då växer det mer. Egentligen är det ganska enkelt. Om man skördar på två hektar får man en större skörd än om man skördar på ett hektar. Men det är möjligen för enkelt eller för agrart för många att ta till sig.

Med majoritetens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken, som vi nu ska behandla och besluta om, kommer klyvningen av landet att fortsätta och de sociala klyftorna att vidgas ytterligare. Maxtaxan i barnomsorgen gynnar de som tjänar mest. Familjer som stannar hemma och vårdar barnen eller inte har något jobb får inget. I trygghetssystemen är det främst de som redan slagit huvudet i bidragstaket som ska få ökat ekonomiskt utrymme. De som redan har ska få mer, medan de som har mindre ska få nöja sig utan att få eller ska få mindre. Det är förvånande att en socialdemokratisk regering lägger sådana riktlinjer och en sådan politik. Det är lika förvånande att Vänsterpartiet, som talar så mycket om rättvisa, ställer upp på en sådan politik.

Herr talman! Sverige behöver en ekonomisk politik som kan bygga broar över konjunktursvängningarna. Det kan inte göras genom ökade offentliga utgifter och höjda skatter. Det är som att hålla bensin på en eldsvåda. Det blir bara värre. Det ökar sårbarheten och sänker uthålligheten i tillväxten.

Vi går bara in i nya bidragskaruseller. Det är fel väg. Det är den redan förda politiken ett tydligt exempel på. När barnfamiljerna fick en barnbidragshöjning med 100 kr vid årsskiftet, vilket i och för sig Centerpartiet biföll, var det bara de familjer som inte hade behovsbaserade bidrag som fick behålla den standardförbättringen. De familjer som hade bostadsbidrag eller socialbidrag fick se de bidragen sjunka i motsvarande grad. Den ekonomiska standardhöjningen uteblev för dem. De satt fast i sin bidragsfälla. Det behövs en annan politisk inriktning, en inriktning som tar dem ur fällorna och som ger människor möjlighet att växa och utvecklas.

Vi förespråkar en politik för uthållig tillväxt som bäddar för att möta sämre tider. Vi vill hålla tillbaka den offentliga utgiftsexpansionen, sänka skatter och fortsätta att amortera på statsskulden. Vi vill stärka näringslivets konkurrenskraft, minska byråkrati och krångel och satsa på utbildning och infrastruktur. Vi vill fortsätta en ansvarsfull linje för att ge statens finanser stabilitet och för en långsiktigt uthållig tillväxt för att gynna investeringar och företagande. Den gemensamma reservation som vi lagt tillsammans med Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna utgör en bra grund för den långsiktiga inriktningen av den ekonomiska politiken.

Vi vill sänka skatterna för dem som har störst behov, för låg- och normalinkomsttagare, och inte för dem som skriker högst. Genom en kombination av en skatterabatt som är lika för alla och en förvärvsrabatt för arbetsinkomster undviker vi marginaleffekter. Det blir lönsamt att gå

från arbetslöshet till arbete. Det främjar tillväxt, kostar mindre för staten och värnar de svaga grupperna.

Vi vill stärka kommunernas egen skattebas och göra kommunerna mer självständiga. Med vår skatterabatt i stället för grundavdrag får kommunerna behålla en större del av sitt skatteunderlag. Skatterabatten ger dessutom en större procentuell höjning av skatteunderlaget i låginkomstkommuner än i höginkomstkommuner.

Trots att ett sådant förslag dessutom lindrar kraven på en kommunal skatteutjämning är en sådan helt nödvändig för att ge likartade förutsättningar för alla kommuner att utvecklas. Det handlar om solidaritet, om rättvis fördelning och om minskade klyftor.

Från Centerpartiets sida ser vi det angeläget att försvara de grundläggande principerna i skatteutjämningsystemet som en viktig del i en kraftfull ekonomisk politik.

Herr talman! Några ord om fastighetsskatten: Frågan är hur länge regeringen med hjälp av sina stödpartier ska hålla på att skatta folk från hus och hem. Det är precis det som sker nu i vissa områden i landet. De som får lämna sina hem är de som inte har stora kontanta tillgångar och höga löpande inkomster. I stället för att höja fastighetsskatten måste den sänkas.

Hade Miljöpartiet haft viljan att sänka fastighetsskatten kunde det redan varit gjort. De hade bara behövt rösta med oppositionen här i kammaren nyligen. Då kunde alla fastighetsägare ha rivit sönder sina meddelanden om de nya taxeringsvärdena. De gamla hade gällt och en procentsats på 1,2 % tillämpad på förra årets taxeringsvärden hade gett alla en sänkt fastighetsskatt. Men se det gick inte. Frågan är varför.

Herr talman! En av grundförutsättningarna för att kunna åstadkomma livskraft i hela landet är väl fungerande kommunikationer och en väl underhållen infrastruktur. Det som nu pågår på infrastrukturområdet är en ren och skär misshushållning med infrastrukturkapitalet. Eftersläpningen av underhållet uppgår till hisnande 13 miljarder kronor. I det läget är det berättigat att fråga: När kommer regeringen till skott? När kommer infrastrukturpropositionen? När ska flaskhalsarna i järnvägssystemet åtgärdas?

Centerpartiet föreslår en ökning av anslaget med 6,6 miljarder kronor för att främst främja drift och underhåll av vägnätet men också för att förbättra för järnvägen. Det har tyvärr utskottsmajoriteten avstyrkt.

Ett bra företagsklimat är nödvändigt för att fler företag ska startas och för att företag som har viljan att växa även får möjlighet att göra det. Vi vill behålla och öka rådgivningen och stödet till kvinnlig företagsamhet. Vi vill ta bort konkurrenshämmande regelverk. Vi vill satsa på riskkapitalförsörjning via lokala riskkapitalbolag. Vi vill sänka förmögenhetsskatten och arbetsgivaravgifterna.

När 700 000 människor är utan arbete i en högkonjunktur är det uppenbart att företagsklimatet måste förbättras och arbetsmarknadspolitiken förnyas och decentraliseras. Arbetsmarknadspolitiken måste inriktas på att sätta människor i arbete, inte låsa in dem i en rundgång av bidrag och åtgärder.

Herr talman! Det är oförsvarligt att var fjärde elev i dag lämnar grundskolan utan godkända betyg och tillräckliga kunskaper, men det är om möjligt ännu värre att skillnaden mellan kommunerna när det gäller

andelen elever som inte når målen varierar mellan 3 och 42 % över landet. Tala om regional och social klyvning!

Regeringen centralstyr resurser och sätter kvaliteten i undervisningen på undantag. Vi vill i stället fokusera kunskapsmålen i skolan. Vi föreslår en satsning på grundskolan på totalt 9,8 miljarder kronor under perioden.

Vi vill ge eleverna en utbildningsgaranti i gymnasieskolan och ett bättre studiemedelssystem som tillsammans med skattereformen gör det möjligt för personer också från studieovana hem att ta steget in i högskolan.

Herr talman! Jag har i mitt anförande pekat på en rad brister i regeringens ekonomiska politik. Det är inte svårt. Men jag har också visat att det inte behöver vara så. Det finns sätt att bryta den regionala och sociala klyvningen.

Genom målmedvetna och strategiska satsningar på grundläggande områden som ökar människors självbestämmande och livskvalitet kan vi samla landet och stärka ekonomi och tillväxt. Frågan är om majoriteten verkligen vill.

Jag skulle vilja fråga finansutskottets ordförande och finansministern: Hur ska ni kunna åstadkomma långsiktig tillväxt i ekonomin och rättvis fördelning med ökade offentliga utgifter och ett högt skattetryck? Varför sätter ni infrastrukturen i strykklasse? Varför är ni så passiva när det gäller de galopperande långtidssjukskrivningarna, och när ska ni kapitulera för den höga fastighetsskatten?

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till reservationerna nr 1, 3 och 9.

Anf. 4 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Våren som nu håller på att gå över i riktig sommar är ju förnyelsens tid. När man läser i vårpropositionen, som har ett alldeles nytt designat omslag, får man en känsla av att regeringen och dess supportpartier har varit väldigt inspirerade av den sång vi brukar sjunga på våren: Den blomstertid nu kommer. Vi har väl alla varit på skolavslutningar.

Den blomstertid nu kommer, och den kommer av sig själv.

Vi liberaler och vi i de borgerliga partierna har nog låtit oss inspireras betydligt mer av en modernare skolavslutningssång, nämligen Idas sommarvisa som börjar så här: Du ska inte tro det blir sommar ifall inte nån sätter fart.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi inte tror att allt redan är gjort utan att det faktiskt behövs någon som sätter fart. Vi politiker har vår uppgift – inte att sitta och gnugga händerna av förnöjsamhet över nådda segrar eller goda konjunkturen som man kan hoppas på, utan vår uppgift är att skapa förutsättningar för en varaktigt god växtkraft, en varaktigt god tillväxt och varaktigt goda villkor för att välståndet ska öka.

Det är därför som vi i Folkpartiet liberalerna och de andra borgerliga partierna har lagt fram ett gemensamt förslag till inriktning på den ekonomiska politiken där det övergripande målet är att öka Sveriges växtkraft. Det behövs verkligen förnyelse. Diskussionen handlar ju ibland om förnyelse av politikens former, och de kan sannerligen behöva förnyas. Men det behövs också en förnyelse av innehållet.

I går fick vi veta att Socialdemokraterna så till den milda grad är mot förändringar att de inte ens vill reformera arbetet med vårpropositionen så att det skulle kunna handla just om inriktningen på den ekonomiska politiken och de långsiktiga frågorna. Det var inte utan att jag återigen slogs av att Socialdemokraterna verkligen är genuint konservativa i den bemärkelse som ståupparen Ronny Eriksson har talat om: Konservativa är de som vill bevara det som forna tiders konservativa bekämpade.

Någonstans är det så att till varje systemreform och förändring har ni släpats, mer eller mindre motvilligt och baklänges. När det väl är genomfört ska man sedan bita sig fast i detta. Tidigare talare här har gett en lång rad exempel på hur ni motvilligt släpats bit för bit under 90-talet. Under en tid – i slutet av 80-talet och i början av och en bit in på 90-talet – genomfördes ju en mängd reformer. Vi brukar räkna upp dem: pensionsreform, skattereform, självständig riksbank, inflationsbekämpning osv. Men sedan var det på något sätt som att luften gick ur er när det gällde att fortsätta med det här reformarbetet. Dels bytte ni till de samarbetspartner som blev just vad vi i Folkpartiet varnade för, nämligen en stoppallians. Dels kom den goda internationella konjunkturen, och då var det på något sätt bara att sätta sig ned och sjunga Den blomstertid nu kommer.

Men riktigt så bra som det alltid sägs är ju inte läget. Dels har väldigt många enskilda personer i vårt land på något sätt upplevt att de goda tiderna gått dem i stort sett spårlöst förbi. Dels är det så att väldigt mycket av de systemfel som finns mycket tydligt kommer i dagen nu när konjunkturavmattningen är ett faktum.

Herr talman! Jag skulle kunna ägna väldigt mycket av min talartid här åt att gå på djupet i fråga om inte bara de orosmoment utan också de konkreta problem som finns. Men det har Bosse Ringholm säkert redan inskrivet i sitt manus. I och för sig spelar det väl ingen roll vad jag säger, för han brukar säga att jag är en dysterkvist. Dock tänkte jag mycket översiktligt påpeka att vi har en kraftig kronförsvagning. Denna är ett betydligt större problem än reskassan vid en Mallorcaresa. Jag skulle önska att Sverige fick en finansminister som förstod det.

Varslen om uppsägningar ökar mycket kraftigt. Antalet konkurser ökar kraftigt. Industribarometern från häromdagen visar på en fortsatt nedgång. Huvudkontoren flyttar ut. Spelar det någon roll? kan man fråga sig. Ja, enligt SNS forskningsrapport från häromdagen spelar detta återigen en mycket stor roll för Sverige – för spetskompetens och managementkompetens, för att vi ska ha avancerad kunskapsintensiv verksamhet här och för att strategiska beslut ska fattas i vårt land därför att det är av stor betydelse för vad som händer här sedan.

Listan på alla de stora företag som har flyttat ut, som antingen köpts upp eller som flyttat ut på egen hand, kan göras mycket lång – från Abba till Volvo Personvagnar i bokstavsordning.

Företagandet går ned. Det tror man inte men så är det. I dag är företagarna 3 800 färre än vid regeringsskiftet 1994. Och vad värre är: Den uppgång som pågick under flera år har brutits, så under det senaste året har det blivit 8 000 färre företagare.

Sedan har vi långtidssjukskrivningarna – detta enorma mänskliga lidande. I dag presenterar, inte helt oväntat, vår lokaltidning här, Dagens Nyheter, att rehabiliteringspengarna nu, när knappt halva året gått, i stort sett är slut. Man påtalar också att varje krona som sätts in för rehabilite-

ring ger nio tillbaka. Varför låter man sjukskrivningskostnaderna och allt det mänskliga lidandet springa i väg i stället för att försöka göra någonting åt det?

Samtidigt som vi alltså har kvarvarande problem står vi inför stora utmaningar. Jag ska inte tala om problem, för de utmaningarna handlar om lösningar. Det handlar ju om att skapa en bättre värld och en bättre tillvaro. Men detta kräver en förändring av politiken, av de villkor som människor ska verka och agera under.

Jag skulle också vilja nämna den stora utmaningen med globaliseringen. Sverige är ett litet öppet land. Världen växer, inte bara för oss utan för människor över hela jordklotet. Vi måste se till att fler får dra nytta, får dra fördel och får njuta frukterna av globaliseringens fördelar. Då krävs det en ökad satsning på frihandel, på internationellt samarbete och också på ett ökat och bättre fungerande u-landsbistånd från oss som ändå relativt sett har det väldigt bra ställt.

Dock blir man lite beklämd när man – visserligen genom ett tidningsreferat, men ändå – får veta att handelsministern i mångt och mycket sympatiserar med en organisation vars syfte är att krossa, stoppa och förbjuda den typen av förändringar.

Demografin – ett svårt ord – handlar om att vi som blir äldre och äldre blir alltfler. Ja, alla blir ju äldre för varje år som går, men förändringen är att det blir fler i de övre åldersgrupperna och färre som är i normalt yrkesaktiv ålder. Den tid som vi arbetar blir kortare och kortare.

Vad handlar det då om? Jo, det handlar om att se till att fler människor vill, kan och orkar arbeta mer och tycker att det lönar sig och är mödan värt. Det handlar både om att få fler att vilja arbeta mer och om att få fler att kunna komma tillbaka till ett arbetsliv från arbetslöshet och sjukskrivning.

Vidare har vi den sociala segregationen. Väldigt många människor som är invandrare bor i utsatta förorter och har ett enormt utanförskap visavi det samhälle som vi andra lever i. Det handlar inte bara om arbetslöshet utan också om ett totalt utanförskap.

Agne Hansson har tidigare här mycket värtaligt pratat om den regionala segregationen.

Till sist skulle jag vilja lyfta fram den utmaning som ligger i att verkligen se till att vi får ett jämställt samhälle där kvinnor och män kan vara bara människor och leva och verka på lika villkor efter sina egna förutsättningar.

Bosse Ringholm har vid ett tidigare tillfälle här citerat Bertil Ohlin. Men jag tror inte att han visste att det var det han gjorde när han sade att det måste löna sig att arbeta. Jag skulle särskilt vilja lyfta fram ett annat av Bertil Ohlins välkända teman, nämligen att vi måste vårda de välståndsbildande krafterna. Det är bara den privata sektorn som kan vara skattebas. Offentlig sektor kan aldrig finansiera sig själv. Därför är det så viktigt för oss liberaler, som har höga ambitioner inom välfärdspolitikens område, att se till att vårda de välståndsbildande krafterna. Välstånd måste skapas innan det kan fördelas. Det tror jag är en sanning som man skulle behöva fundera mycket mer på inom det styrande blocket.

Svensk ekonomi är i mycket stort behov av systemreformer. Vårt budgetalternativ innehåller åtta sådana, och de handlar väldigt mycket om att minska konjunktürkänsligheten, öka växtkraften, öka utbudet av

arbetskraft, öka antalet företagare, pressa ned de höga svenska priser som vi ser varje dag när vi går till affären samt hålla inflationen nere.

Det djupare syftet med det är dock inte de här sakerna, utan det handlar om att ge människor nya möjligheter. Långtidsarbetslösa ska få jobb och självkänsla och kunna försörja sig själva. Idérika människor ska våga ta språnget och veta att om jag lyckas finns det någonting där för mig, någonting annat än den vanliga svenska jantelagen som säger: Kom inte här och tro att du är någonting!

Stressade och utbrända människor måste hitta tillbaka till hälsa och framtidstro. Det måste finnas möjligheter att på olika sätt komma tillbaka till yrkeslivet. Människor måste få större marginaler och mindre marginaleffekter; detta för att få mer ekonomisk vardagsmakt och mer makt att bestämma hur man själv vill ha det.

Detta med att ge människor nya möjligheter och att ge människor makt över sin vardag är så att säga det djupare syftet med den ekonomiska politiken. Då behövs det systemreformer, inte bara ett plottrande mellan anslagen under utgiftsområden. Vi skisserar i vårt förslag många sådana reformer.

Det handlar om en skattereform som gör att det lönar sig att arbeta, spara och ta risker. Den styrande sidan har egentligen ingen inriktning på skattepolitiken.

Det handlar om att sänka marginalskatter och marginaleffekter, i både höga och låga inkomstlägen.

Fastighetsskatten behöver jag kanske inte uppbåda mer tid för. Det spelar nästan ingen roll var man finns i Sverige när det gäller de besked som kom fram på vårkanten då man hade hoppats på en blomstertid. I stället sitter man där med beskeden. Vad fick ni? 46 % i fastighetsskatt höjning satt mina grannar hemma och förfasade sig över. De ville att jag skulle förklara hur det kunde komma sig att man helt plötsligt skulle betala 46 % mer i fastighetsskatt när man har så mycket andra utgifter att försöka klara av.

Det behövs en företagarreform som gör att vi får ett bättre företagsklimat i Sverige så att stora företag tycker att Sverige är ett bra ställe att verka i och agera utifrån men också så att små företag kan startas, drivas och växa. När vi har ett avtagande företagande och en stor utflyttning av storföretag tycker jag att det borde vara en mycket allvarlig larmklocka, men vi ser i stort sett ingenting av detta från de styrandes sida.

Det behövs en socialförsäkringsreform. Vi pekar på många olika problem i det nuvarande systemet. I grunden behöver socialförsäkringarna reformeras, och jag måste säga att det är väldigt trist att det inte ens på den punkten finns något gehör från vänstersidan. Det behövs en rejäl socialförsäkringsreform. Till att börja med behöver tilltron till försäkringarna återupprättas på så sätt att den del av inkomsten som faktiskt är försäkrad höjs. Det måste finnas ett bättre samband mellan de avgifter man betalar och de förmåner man får. Därför har vi föreslagit ett återstäl- lande till 80 % av inkomsten även för dem med lite högre inkomster redan nu meddetsamma och att man återställer änkepensionerna.

Det behövs en kunskaps- och bildningsreform. Är det någonting som handlar om att vårda de välståndsbildande krafterna och om att ge var och en av oss, inte bara dem som har det väl förspant, goda förutsättning-

ar att bygga sin egen framtid så är det en skola som ger alla barn chansen genom att satsa på kunskap.

Mycket har nämnts om en infrastrukturreform. Jag kan personligen bara vittna om hur man varje morgon sitter med hjärtat i halsgropen på Årstabron med alla stoppsignaler för att det är ett sådant tryck att ta sig över den s.k. getingmidjan. Detta är någonting som lamslår den här innerstaden, och infrastrukturproblemen är stora över hela landet.

Det behövs en globaliseringsreform så att vi parallellt med globaliseringen av handeln också globaliserar solidariteten.

Det behövs en arbetsmarknadsreform för en bättre fungerande arbetsmarknad. Framför allt gäller det arbetsmarknadspolitiken, som ju inte fungerar som det är i dag – det är alldeles uppenbart. Vi vill ha radikala förändringar på det området.

Det behövs en jämställdhetsreform. Ett mer jämställt arbetsliv är också ett av de bästa sätten att få fart på tillväxten, att se till att vi kan använda *hela* befolkningens skaparkraft, kunskap och kompetens och se till att kvinnor får samma möjligheter som män traditionellt alltid har haft. Vi kommer aldrig att kunna bekämpa de orättvisa lönerna så länge man låser in en så stor del av kvinnorna och en så stor del av ekonomin i stela former i den offentliga sektorn. I världens mest jämställda land ökar löneskillnaderna. Det tycker jag är ett bra betyg på hur mycket politiken handlar om skryt och retorik och på hur lite den handlar om konkreta förändringar.

Herr talman! Majoriteten har en del ganska intressanta invändningar mot vårt budgetalternativ. Det kokar egentligen ned till att de inte tycker att våra besparingar är tillräckligt varaktiga, dessa 2,5 plus 5 miljarder. Det är i en budget på över 800 miljarder. Det är med andra ord 1 % man invänder mot. Då vill jag bara påpeka, trots att min talartid går, att det är samma belopp som vår budgeteringsmarginal är större än er med. Skulle vi tillämpa samma budgeteringsmarginal som ni faller alltså era invändningar platt till marken.

Dessutom visar nutidshistorien att ni på punkt efter punkt kommer traskande. Det kan man visa på arbetsmarknadspolitiken område. Det gäller också de lokala investeringsprogrammen och många andra exempel. Man behöver bara gå ett eller två år tillbaka så ser man att era förslag kommer något halvår eller något år efter våra. Har ni inte större invändningar än så mot vårt budgetförslag tycker jag att det verkar tråkigt att ni har lagt fram ert eget.

Herr talman! Som jag har försökt skissera står vi nu inför mycket stora utmaningar. Vi har många problem, och vi har stora utmaningar att ta tag i. Det är uppenbart att det krävs en ny regering för att det riktigt ska hända något. Ytterst handlar det här om att ge enskilda människor nya möjligheter och makt i sina egna liv. Jag yrkar bifall till reservation 1 och reservation 10.

Anf. 5 JAN BERGQVIST (s):

Herr talman! Gunnar Hökmark inledde den här debatten med att avlossa ett mycket stort antal frågor. Han hade knappt hunnit ställa frågorna förrän han själv svarade på dem – eller så talade han om att socialdemokraterna nog inte skulle kunna svara på dem, i varje fall inte på ett sätt som skulle tillfredsställa Gunnar Hökmark. Det är inte särskilt lätt att få

till stånd en konstruktiv debatt om man har en sådan uppläggning på det hela.

Jag tänkte, framför allt när jag hörde på Gunnar Hökmark och Mats Odell: Tänk om det här på läktaren hade suttit ett antal bankekonomer och andra ekonomer som har i uppgift att analysera Sveriges ekonomi och presentera rapporter om konjunkturutvecklingen och den svenska ekonomin i övrigt. Hade de känt igen sig i den beskrivning som Hökmark och Odell gjorde? Även om många av dem säkerligen har borgerliga värderingar och röstar på era partier tror jag att de skulle ha haft mycket svårt att känna igen denna beskrivning. De skulle ha sett att den skiljer sig väldigt mycket från den beskrivning som de presenterar i olika bankrapporter, konjunkturrapporter och andra analyser. Det blir en väldigt konstig debatt när man skruvar upp tonläget på det sätt som Hökmark och Odell gjorde.

Om jag däremot får säga något positivt tycker jag som motsats till detta att Karin Pilsäter höll en balanserad ton. Jag utgår från att också hennes folkpartistiska anhängare tyckte att det var ett bra anförande både sakligt och ideologiskt. Däremot är jag inte alldeles säker på att alla som sympatiserar med Moderaterna och Kristdemokraterna tyckte att det var bra eftersom de skruvade upp tonläget och överdrev på det fantastiska sätt och svartmålade på det sätt som de gjorde.

Jag känner mig föranlåten att så här i början säga att skatten är ett pris som vi får betala för att kunna leva i ett gott och civiliserat samhälle. Moderaternas alternativ till skatterna är ju nedskärningar, avgiftshöjningar, mer försäkringspremier och ökade klyftor. Vi behöver pengar till välfärden. Ska vi klara solidariteten mellan generationerna, framför allt när vi kan se framför oss att vi glädjande nog får många mycket gamla människor i Sverige, så kommer det att kosta pengar. Vi socialdemokrater är helt inställda på att vi ska klara den solidariteten. Vi ska gemensamt klara den. Det innebär att vi får räkna med att vi behöver ha betydande skatteinkomster i framtiden.

Välfärden behöver pengar, men välfärd är inte bara pengar. Sverige hör till de länder som har den absolut lägsta spädbarnsdödligheten i världen. Det rika USA har dubbelt så hög spädbarnsdödlighet trots att man per invånare har minst lika stora läkarresurser som vi. Vad beror det då på att så många barn dör i USA? En viktig förklaring är den ojämna fördelningen av välståndet och att den amerikanska hälso- och sjukvården inte är till för alla på samma sätt som den är i Sverige.

Ett av de vanligaste slagorden i svensk politik är att Sverige inte har världen bästa välfärd. Jag frågade Bo Lundgren: Vilket annat land vill ni hålla upp som föredöme för välfärden? För en gångs skull svarade han på den frågan och sade att Schweiz kanske är ett sådant exempel.

Jag ska gärna erkänna att det finns en hel del som är bra i Schweiz. Men nog säger det en del om moderaterna om de lockas att se Schweiz som ett föredöme, trots att Schweiz har fler fattiga och en ojämna fördelning av välståndet, trots att Schweiz ligger chockerande långt efter när det gäller jämställdheten, trots att Schweiz har högre spädbarnsdödlighet och trots att Schweiz har använt sig av gästarbetare och tillfällig arbetskraft på ett sätt som vi aldrig skulle acceptera i Sverige.

Vi ska också veta att när FN presenterar sina mätningar av den mänskliga utvecklingen i olika länder, då hamnar Schweiz ofta långt efter oss.

Jag tycker att människor som har varit med om att bygga upp Sverige under 1900-talet kan vara stolta över sitt verk. Vårt land har gjort en storslagen resa från det gamla gästna Fattigsverige till informationsteknikens och mångfaldens Valfärdssverige. Men vi kan naturligtvis inte nöja oss med hur Sverige ser ut i dag.

Låt mig hålla fram sju politiska uppgifter som vi socialdemokrater tycker är helt centrala för framtiden.

För det första måste Sverige besegra arbetslösheten, och vi ska göra det så rejält att det kan bli arbete åt alla. År 2004 ska vi ha halverat socialbidragsberoendet, och då ska sysselsättningsgraden vara uppe i 80 % – internationellt sett en mycket hög nivå.

För det andra ska vi satsa på det goda arbetet. Vi måste göra oss av med de dåliga arbetsmiljöerna. Det duger inte med arbetsplatser där många människor blir utslitna, utbrända och arbetsskadade. Det är dags för flera goda reformer i arbetslivet.

För det tredje ska Sverige fortsätta att ta stora steg in i kunskapssamhället. Vi ska se till att våra barn får bästa tänkbara skola och att alla får en chans att vara med om det livslånga lärandet.

För det fjärde ska vi värna välfärden och vi ska utveckla den så att alla, inte bara några, kan få vård och omsorg efter behov. När det blir allt fler äldre människor och allt fler mycket gamla människor skärps kraven på en stabil finansiering av välfärden och på en stark solidaritet mellan generationerna. Då är det gott att veta att vi har ett bättre system för finansiering av välfärden än vad man har i lågskatteländerna. Det som folk där slipper att betala i skatt får de betala dyrt i sjukvårdskostnader, skolavgifter, försäkringspremier och annat. Sådana privata system är ofta kusligt orättvisa, oekonomiska och orationella.

För det femte ska vi göra Sverige till ett föregångsland i omställningen till ett miljövänligt och hållbart samhälle. Därför måste vi fortsätta att gå från ett avloppssamhälle till ett kretsloppssamhälle. Vi måste få kampen för en rik natur och en giftfri miljö att gå hand i hand med kampen för arbete, välfärd och rättvisa.

För det sjätte ska vi försöka att få en så frisk och levande demokrati att alla kan känna sig delaktiga. Vi måste bryta våldet och vanmakten och ge oss på utanförskapet och rotlösheten som fick breda ut sig i skuggan av arbetslösheten och den ekonomiska krisen.

För det sjunde måste vi se att vi är en del av en enda värld. Solidariteten får inte göra halt vid nationsgränsen. Vi får aldrig stå likgiltiga inför fattigdom och förtryck i vår omvärld.

I september kommer Förenta nationerna att ha ett möte om världens viktigaste framtidsfråga. Det handlar om barnen och deras utsatta situation. Det är barnen som drabbas värst av fattigdom och förtryck. Det är barnen som drabbas värst av krig, sjukdomar och miljöförstöring.

Sverige hör till de fyra länder som klarar FN:s biståndsmål. Men vi får inte nöja oss med det, utan vi måste fortsätta att driva på, inte minst för barnens skull.

Jag tycker att det är glädjande att det i riksdagen finns ett brett stöd för ökat svenskt bistånd. Men det finns ett orosmoln. Om det blir en

moderatledd regering efter nästa val, som Gunnar Hökmark signalerade, då kommer det ledande regeringspartiet att vilja dra ned på biståndet med 5–6 miljarder kronor i förhållande till andra partier.

Vi vet i dag inte riktigt hur mycket de andra borgerliga partierna ger efter om det blir en högerregering. Men liksom under förra borgerliga regeringen får vi nog räkna med att moderaternas politik kommer att märkas på de flesta områden.

Jag ska ta några exempel. Moderaterna vill år 2004 skära ned de statliga utgifterna för hälso- och sjukvård och social omsorg med drygt 5 miljarder kronor. Man vill skära ned anslaget för ekonomisk trygghet vid sjukdom med drygt 24 miljarder kronor. Man vill alltså skära ned med 14 miljarder mer än något annat borgerligt parti. Man vill skära ned på kulturanslagen med drygt 1 ½ miljarder. Man vill skära ned på regionalpolitiken, Agne Hansson, med över 1 miljard. Man vill sänka nivån på det allmänna statsbidraget till kommunerna med 14 miljarder.

Till detta kommer att moderaterna vill minska statens inkomster dramatiskt genom skattesänkningar som kraftigt ökar klyftorna i det svenska samhället. Även om de andra borgerliga partierna kan modifiera moderaternas politik en del är ju erfarenheten att moderat politik får genomslag i en borgerlig regering med ökade orättvisor som resultat.

Men det är värre än så. I år driver alla fyra borgerliga partier en hårdhänt högerpolitik på ett av de allra känsligaste områdena. De vill slå sönder stora delar av arbetsmarknadspolitiken. På ett sätt är det Folkpartiet som är värst. Karin Pilsäter tyckte att vi kunde acceptera Folkpartiets budgetförslag för att det var så obetydlig skillnad gentemot socialdemokraternas förslag. Men jag upplever att det är ett socialt mycket bekymmersamt förslag.

Folkpartiet vill lägga ned AMS, och man vill att arbetsförmedlingarna ska avknoppas. Den arbetslöse ska få ansöka om en omställningspeng. Sedan får han bäst han kan få hjälp hos jobbkontor, uthyrningsföretag eller diverse arbetsförmedlare. Detta kommer obevekligen att drabba långtidsarbetslösa och andra arbetslösa med särskilda behov. Det slår sönder centrala delar av den svenska arbetsmarknadspolitiken. Tidigare har alla fyra i sina budgetalternativ använt arbetsmarknadsanslagen som en nästan uteslutande kassakista. Ni har finansierat överbud på olika områden och plockat väldiga summor just från arbetsmarknadspengarna. Men nu går ni ett steg längre och vill genomföra ett systemskifte trots att det går ut över enskilda personer som redan befinner sig i en svår situation. Det har gått så långt att enskilda medlemmar i Folkpartiet protesterar högljutt. De säger: Förslaget väcker häpnad och förstämning. Låt oss tvätta bort stämpeln av tummelplats i opportunistens gråmulna dunkel.

Även Centerpartiet och Kristdemokraterna försöker i årets budgetförslag tillgodoräkna sig dramatiska besparingar på arbetsmarknadsområdet. Det går tyvärr ut över enskilda människor som starkt behöver det stöd som de kan få tack vare att det finns resurser till arbetsförmedlingarnas förfogande.

Sedan har jag här fått höra att de borgerliga lovar högre tillväxt. Ja, de har en lång och brokig historia med braskande löften om högre tillväxt med borgerlig politik. Men med facit i hand kan vi se att det i stället blev lägre tillväxt. Under perioden 1976–1982 blev det i genomsnitt bara 1 % tillväxt. Under perioden 1991–1994 blev det inte någon tillväxt alls.

Nu gör ni ett nytt försök att lyfta er själva i håret. Men varför skulle vi få högre tillväxt i Sverige om vi ökar klyftorna, om vi försämrar anställningsskyddet och om vi slår sönder arbetsmarknadspolitiken? Vår ekonomi fungerar inte så. Ni talar om högre tillväxt, men det blir mest såpbubblor.

Sedan har ni också talat här om den svaga kronan. I och för sig är det lite märkligt att marknadskrafternas främsta anhängare är så bekymrade över hur marknaden styr valutakurserna. Men det finns inget som tyder på att en borgerlig politik långsiktigt skulle ge kraft och styrka åt den svenska kronan.

Under era tre år i regeringsställning, 1991–1994, försvagades kronan mot D-marken med 32 %. Sedan socialdemokraterna kom i regeringsställning har kronan stärkts med drygt 4 % gentemot D-marken.

Från valutaunionens start 1999 fram till i går har kronan stärkts i förhållande till euron. Då kostade euron 9:49 kr. I går kostade euron 9:29 kr – jag har inga siffror för i dag. Kronan har alltså förstärkts i förhållande till euron.

Sedan tycker jag att det är typiskt att det bästa borgerliga receptet att stärka kronan är att avskaffa förmögenhetsskatten och sänka kapitalskattorna. Det är ett förslag som ständigt återkommer som lösning på alla möjliga problem. Det är ungefär som doktor Sloans liniment i vilda västern, som enligt reklamen hjälpte mot alla krämpor. Men jag tror inte att doktor Hökmarks liniment är något undermedel för kronan.

Av totalt 15 reservationer finns det bara en enda som har samlat alla de borgerliga partierna. Det är en signal om att ni vill bilda en borgerlig fyrtipartiregering, men i övrigt är det mesta oklart.

Redan i gårdagens debatt om den kommunala skrivelsen var det tre talare som krävde besked om hur Centerpartiet ställer sig till att ändra kompensationsgraden i det kommunala utjämnningssystemet. Det är märkligt att detta inte gick att reda ut, trots att flera talare tog upp och ställde frågan.

Agne Hansson säger nu att Centerpartiet är för de grundläggande principerna i utjämnningssystemet. Men kvar står att Agne Hansson talade för reservation 1, och där framgår det ju att ni har skrivit ihop er med partier som intensivt har arbetat för en sänkning av kompensationsgraden. Ni säger att utjämnningssystemets konstruktion leder till oönskade effekter, bl.a. till följd av kompensationsgradens nivå. Det kan inte tolkas på annat sätt än att kompensationsgraden ska sänkas. Jag ska ordagrant läsa upp vad som står:

”Utjämnningssystemets nuvarande tekniska konstruktion leder dock till oönskade effekter, exempelvis negativa marginaleffekter till följd av de länsvisa skattesatserna och kompensationsgradens nivå. I ett reformerat system måste denna s.k. pomperipossaeffekt avskaffas – – –.”

Min fråga till Agne Hansson är: Är formuleringen i reservationen ett misstag, en olycklig formulering, eller är den ett uttryck för en medveten förändring i Centerpartiets uppfattning om utjämningsgraden?

Till sist, med ett stort tack för gott samarbete till Vänsterpartiet och Miljöpartiet, yrkar jag bifall till finansutskottets förslag.

Anf. 6 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Herr talman! För att underlätta vid den kommande voteringen skulle jag först vilja framföra ett yrkande om bifall till reservation nr 7 i stället för nr 4.

När det gäller ordföranden i finansutskottet och regeringens främste företrädare här är det en sak som slår en som lyssnare, oavsett om man är bankekonom på läktaren eller om man är här i kammaren. Han nämnde inte under hela sitt anförande någonting om det som är en del av svensk verklighet, ingenting om det som har diskuterats om hur det kommer sig att värdköer är långa i socialdemokratiskt styrda län och korta i de borgerliga, ingenting om att vi har den högsta arbetslösheten någonsin i en högkonjunktur, ingenting om att vi har närmare 700 000 människor som i dag är utan arbete. Det här försvann på något sätt bara ut ur manuset, ungefär som när orienteraren säger att skiljer det mellan kartan och verkligheten, så gäller kartan. Det är ett mycket dåligt sätt att orientera, och det leder till stora misslyckanden.

Saken är att ni har misslyckats, därför att vi går ut ur en högkonjunktur med den högsta arbetslöshet som vi någonsin har haft och med en regering som inte ens vill tala om den. Under finansutskottets behandling av ärendet motarbetade ni t.o.m. att omfattningen av arbetslösheten skulle nämnas i betänkandet.

Vi har en situation med en fallande krona. Vi har de senaste åren förlorat, Jan Bergqvist, mer än 10 % gentemot euron och förlorat gentemot i stort sett samtliga andra valutor, vilket innebär att svenska hushåll förlorar köpkraft. Men inte ett ord om detta. Det är på något sätt inte något bekymmer, därför att här går man bara efter kartan. Bergqvist höll ett anförande som handlade om de mål han vill ha, men inte om den verklighet som Sverige lever i. Det är därför ni saknar en politik för att göra de saker som behövs i Sverige.

Nu ser vi konsekvenserna av er politik, därför att den vikande kronan leder nu till att vi får en högre inflation. Nu har den underliggande inflationen enligt majmätningen gått över 3,1 %. Nu växer inflationstrycket, och risken för räntehöjningar stiger. Jag skulle vilja ställa frågan till Jan Bergqvist: Är den rekordhöga arbetslösheten och den stigande inflationen ett uttryck för att ni har misslyckats?

Anf. 7 JAN BERGQVIST (s) replik:

Herr talman! När man försöker att objektivt bedöma resultatet av den ekonomiska politiken tror jag nog att de positiva sidorna överväger. Vi har kraftigt ökat sysselsättningen i Sverige, och den öppna arbetslösheten har sedan 1996 halverats. Vi har trots den internationella avmattningen runtomkring oss fortfarande en bra tillväxt och en god utveckling på arbetsmarknaden.

När man lyssnar på Gunnar Hökmark låter det ungefär som att det är en valutakris som är på gång. Nej, valutakris det hade vi på den tiden då Hökmarks parti fanns i regeringen. Då registrerade den dåvarande borgerliga statsministern ett misslyckande just när det gällde valutapolitiken.

Vi har goda grundvalar i den svenska ekonomin som talar för att den svenska kronan kommer att stå sig bra på längre sikt. Vi får väl också klara ut att det faktiskt är så att om vi hade gått med i EMU den 1 januari 1999, hade vår valuta i dag varit svagare än vad den är. 9:49 kr kostade

en euro vid det tillfället, och i går kostade den 9:29 kr. Det är också så, som jag sade, att sedan vi kom i regeringsställning 1994 är kronan 4 % starkare mot D-marken.

Försöket här att beskriva det hela som att vi har en valutakris är alltså helt felaktigt.

Anf. 8 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Herr talman! Först och främst: Hade Sverige varit med i EMU hade den svenska valutan i form av euron i dag varit värd 10 % mer än vad kronan i dag är värd. Jan Bergqvist har fel på denna punkt. Jag tror att denna ovilja att se verkligheten inte bara leder till att ni har fel i sak, utan att ni också missförstår de behov av politik som finns.

Jag kan inte låta bli, herr talman, att säga att det är något fantastiskt att höra företrädare för regeringssidan säga att de positiva sidorna överväger, när vi har en rekordhög arbetslöshet i en lågkonjunktur. Jag vill för kammaren notera att Jan Bergqvist i sitt anförande och replik över huvud taget inte berörde detta faktum.

Vi har en stigande inflation trots att vi har en vikande konjunktur, allt det som är kriterier på att vi klarar oss dåligt, att vi har en fortsatt eftersläpning. Men som också har påpekats här i dag är allt detta inget bekymmer för Jan Bergqvist. Och skälet är att ni har blivit så berusade av högkonjunkturen att ni tror att det var den som var politiken. Men när politiken nu testas visar sig problemen inom område efter område.

Därför skulle jag vilja ställa en fråga till Jan Bergqvist. Eftersom en stor del av den debatt som vi kommer att ha under det kommande året kommer att handla om hur politiken kan föras annorlunda, hur kan det då komma sig att det i de delar av landet där det har varit socialdemokratiskt styre under längst tid är skatterna som högst, den personliga välfärden för de enskilda människorna mindre, arbetslösheten som högst, tillväxten som lägst och vårdköerna som längst? Och hur kan det komma sig att ni i stället för att angripa den politiken angriper den politik som bevisligen har gett högre tillväxt, fler jobb, kortare vårdköer och en bättre välfärd för de enskilda medborgarna? Jan Bergqvist, svara på frågan hur det kan komma sig att det är ett så stort gap mellan Norrbotten, där skatteinkomsterna per capita är så mycket större än t.ex. här i Stockholm. Vore det inte bättre att sätta Bosse Ringholm på det uppdraget i stället för att försvåra för Stockholmsregionen att utvecklas?

Anf. 9 JAN BERGQVIST (s) replik:

Herr talman! Även om Gunnar Hökmark inte läser Konjunkturinstitutets rapporter eller andra statliga rapporter, så kanske han skulle titta lite grann i de privata bankernas rapporter över det ekonomiska läget. Om han gör det så finner han att den beskrivning som han ger av situationen, den mörka bild han målar av framtiden, inte finns i dessa rapporter. Sveriges ekonomi har en del problem. Vi kommer alltid att ha det, och det har vi nu också, och vi tar itu med dem. Vi minskar arbetslösheten, och vi ökar sysselsättningen. Tillväxten ligger på en god nivå. Vi är inne på en normalkonjunktur, trots att den internationella konjunkturen har mattats av.

Vi jobbar intensivt med vårdköer och liknande. Vi tillför ytterligare resurser till landstingen, till sjukvården. Vi har en plan för utveckling. Det pågår ett särskilt arbete för hur köerna ska kortas.

Vi jobbar alltså intensivt med problemen. Men man är ju blind om man inte ser att det går framåt på de flesta områden och att vi redovisar positiva resultat. Och det är lite frustrerande att inte Gunnar Hökmark kan erkänna det utan ständigt målar i svart och ständigt råkar ut för att han i efterhand får konstatera att han än en gång hade fel. Det kommer att inträffa även den här gången.

Anf. 10 MATS ODELL (kd) replik:

Herr talman! Jan Bergqvist väljer att bortse från symtomen på att allt inte står rätt till och talar om att vi svartmålar när vi läser ur vårpropositionen.

Det är lite allvarligt att tala om att patienten är frisk hela tiden och avvisa all medicinering som föreslås och som skulle kunna förbättra läget. Det talas om liniment osv. Det här är ganska allvarligt. Man får en känsla av att Jan Bergqvist inte vill lägga patienten på operationsbordet utan snarare vill vänta tills det är dags med obduktionsbordet.

Vi har ju sett att de siffror som Jan Bergqvist läser upp, exempelvis att det var låg tillväxt under den djupaste lågkonjunktur som vi har haft sedan 1930-talet och att en regering då inte kunde förbättra dem och så att säga inte kunde lyfta hela Europa, inte är särskilt mycket att tala om.

Det är lite tragiskt att Jan Bergqvist inte vill delta i debatten om Sveriges notoriskt dåliga tillväxtkraft som vi nu kan avläsa i vårdköer, ute i äldreboenden, på polisstationer, osv. trots världens högsta skattetryck.

Men låt mig återvända till en fråga som Jan Bergqvist inte berörde, nämligen den fastighetsskattechock som nu kommer att driva vanliga hederliga människor från deras hem.

När Alf Svensson påpekade detta i måndagens partiledardebatt sade Göran Persson att man inte kommer att tillåta att något sådant händer, att människor ska behöva flytta från sina hem.

Min fråga till Jan Bergqvist är: Är Jan Bergqvist, som finansutskottets ordförande, beredd att ta ett utskottsinitiativ till en förändring av de nuvarande fastighetsskattesatserna och det som nu är på gång, eller ska vi vänta på att regeringen lägger fram en proposition när människor faktiskt har börjat flytta? Vilka åtgärder är Jan Bergqvist beredd att vidta? Här har han chansen att göra någonting. Det här är oerhört allvarligt. Människor oroar sig nu dagarna i ända för att de ska tvingas flytta. Regeringen har ännu inte ens kunnat komma fram till hur denna begränsningsregel ska tillämpas. Är Jan Bergqvist som finansutskottets ordförande beredd att vidta utskottsinitiativ i statsministerns anda?

Anf. 11 JAN BERGQVIST (s) replik:

Herr talman! Vi har visst klarat ut att det ska finnas en begränsningsregel som innebär att högst 5 % av låginkomsttagarnas inkomster ska gå till fastighetsskatt. Det kommer att vara till stor glädje för många låginkomsttagare. Jag har mött flera människor som har låga inkomster och som har uttalat att de är väldigt glada över att denna begränsningsregel införs. Så ligger det till i detta fall.

Sedan är det – jag vet inte vad jag ska säga – patetiskt att höra Mats Odell tala om den notoriskt dåliga tillväxten. Vi har faktiskt haft en väldigt god tillväxt. Vi kan redovisa väldigt fina siffror i fråga om tillväxten. Detta beskriver Mats Odell som en notoriskt dålig tillväxt.

Det är klart att vi jobbar intensivt med att göra Sverige till ett bättre land att leva i på alla områden. Men det får inte bli så att man beskriver förutsättningarna felaktigt. Om man inte på ett rimligt och verklighets-troget sätt gör klart för sig vad vi faktiskt har för förutsättningar, så kommer vi inte att få de goda resultat som vi har haft under de senaste åren. Vi kan inte utnyttja de goda förutsättningar som vi har om vi ständigt säger att vi inte har dem.

Anf. 12 MATS ODELL (kd) replik:

Herr talman! Jan Bergqvist talar om att det är fel att tala om notoriskt låga tillväxtsiffror. Jag minns inte exakt vilka ord han använde. Sanningen, Jan Bergqvist, är att Sveriges tillväxt från 1970 till 1999 var 1,67 %. Snittet bland OECD-länderna låg mer än 1 % över detta. Jag tycker att det är en av de mest outgrundliga inslagen i regeringens politik att man låter tillväxten vara något slags restpost. Man är nöjd. Allt är väl.

Titta i Långtidsutredningen, Jan Bergqvist. Där visar det sig att den genomsnittliga tillväxten efter år 2008 kommer att vara tillbaka på runt 1,5–1,8 %. Och hela tillväxten, i Långtidsutredningens perspektiv, är ju en katastrof. Den ligger lägre än under perioden 1970–1999, framför allt beroende på den demografiska utvecklingen. I detta sammanhang är det oerhört viktigt att allt från familjepolitiken till hela batteriet av åtgärder som kan få kapital och företag att stanna kvar i Sverige vidtas.

Jan Bergqvist säger att förmögenhetsskatten skulle vara något slags liniment i detta sammanhang. Läs Riksskatteverkets egna siffror där man nu bedömer att ca 400 miljarder av de svenska hushållens sparande finns på oredovisade konton i utlandet. Vi har fri rörlighet för kapital, Jan Bergqvist. Måste vi inte vårda dessa lättflyktiga skattebaser?

Det är likadant med utbildning. Att ha en straffbeskattning på högre utbildade svenska experter, samtidigt som vi ger en gräddfil åt utländska höginkomsttagare och svenska miljardärer, är kontraproduktivt. Här måste regeringen tänka om om Sverige ska ha en chans att klara den demografiska utmaningen.

Anf. 13 JAN BERGQVIST (s) replik:

Herr talman! När Mats Odell tidigare beskrev tillväxtsiffror och annat sade han att det bara är siffror hämtade från vårpropositionen och sådana dokument. Visserligen finns det siffror som är hämtade därifrån. Men sammanställningen var en dramatisering och en karikering. Bedömningar av tillväxten framöver ligger traditionellt på en försiktig nivå. Man gör alltså prognoserna några år fram i tiden på en försiktig nivå därför att man inte ska råka ut för att få några onödiga bakslag.

När det gäller utvecklingen av tillväxten från 1970 beskriver Mats Odell den som att vi undan för undan har halkat utför och nedför. I stort sett kan man säga att vi har haft ungefär samma tillväxt som omvärlden, men det är framför allt två perioder som har varit stora bakslag, nämligen perioden från mitten av 70-talet och fram till slutet av 70-talet och perioden i början av 90-talet. Där var det en allvarlig nedgång i förhållande

till omvärlden. Men i övrigt har tillväxten varit i stora drag ungefär som i omvärlden.

Faktum är enligt min mening att vi har goda förutsättningar för en bra tillväxt framöver. Vi ska inte dra felaktiga slutsatser av sådana sammanfattande siffror, eftersom de döljer att det i stort sett har varit en bra utveckling trots två katastrofala bakslag. Av någon underlig anledning har båda dessa katastrofala bakslag inträffat när det har varit borgerliga regeringar.

Anf. 14 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag ska gärna försöka svara på Jan Bergqvists frågor om han försöker svara på dem jag har ställt.

Jag tar upp frågan om skatteutjämningen. Nog är det ganska fantastiskt att man har lyckats hitta en mening i ett 40-sidigt dokument, som jag gärna medger är något olyckligt formulerad, för att försöka ifrågasätta Centerpartiets trovärdighet i rättvise- och fördelningsfrågorna, när ni driver en politik som så dramatiskt klyver Sverige socialt och regionalt på en rad områden. Så här står det i vår partimotion: Vid sidan av att stärka kommunsektorns egenfinansiering är ett väl fungerande skatteutjämningssystem och en långtgående kommunal självstyrelse två av de viktigaste förutsättningarna för att kunna skapa en god utveckling för kommunal verksamhet i hela landet. Utjämningen ska omfatta alla kommuner på likvärdiga grunder. Centerpartiet anser att det är viktigt att försvara de grundläggande principerna i skatteutjämningssystemet.

Denna motion, Jan Bergqvist, har majoriteten avstyrkt. Varför har ni gjort det? Står inte ni heller bakom grunderna i skatteutjämningssystemet? Ska det erodera nu då orättvisan och klyvningen har blivit tydligare på de andra områdena? Var står ni själva i den frågan?

Anf. 15 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Agne Hansson flyr ju från den konkreta frågan. Vill ni minska kompensationsgradens nivå eller inte? Denna fråga upprepades gång på gång i gårdagens debatt, och det kom inte någon gång ett konkret svar. Gång på gång ställdes frågan: Innebär detta att Centerpartiet numera vill minska kompensationsgradens nivå?

Jag tycker att Agne Hansson kan vara ännu lite tydligare på den punkten. Jag noterar med tillfredsställelse att han säger att det är en olycklig formulering i reservationen. Men ge det konkreta svaret nu. Centerpartiet vill inte att kompensationsgradens nivå ska sänkas, eller vill ni det? Det var det som frågan gällde. Den ställdes otaliga gånger till Centerns representant i gårdagens debatt.

Kan vi få ett klart besked från Agne Hansson om att ni inte vill sänka kompensationsgradens nivå? Det är det som frågan gäller.

Anf. 16 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Det är självklart, om vi arbetar för rättvisa och solidaritet mellan kommunerna, att vi inte vill sänka kompensationsgradens nivå. Men vi har också sagt att det är viktigt att man ser över detta system så att man får bort oönskade effekter. Men grunderna ska ligga fast, och den rättvisa fördelningen och solidariteten ska finnas.

Svara då, Jan Bergqvist. Varför har ni avstyrkt vår partimotion, som talar så tydligt om detta? Var står ni själva i den frågan?

Sedan, fru talman, måste jag replikera på det Jan Bergqvist sade. Det är nästan patetiskt. Nu har Jan Bergqvist pekat på sju punkter som man ska jobba med framåt i tiden. Statsministern pekade på fyra punkter som han skulle tala med svenska folket om inför nästa års val. Bland dessa sju punkter var det en av statsministerns punkter som inte fanns med – den om infrastrukturen.

Nu har det gått tre år av den fyraåriga mandatperioden. Socialdemokraterna har pratat om att de ska göra någonting i tre år. När ska ni börja leverera?

Det är självklart för oss att vi hellre vill ha en ny regering som gör att det händer någonting i stället för en regering som gör att det inte händer någonting alls.

Anf. 17 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Det tragiska för er i Centerpartiet är att ni ska försöka att driva regionalpolitik med ett moderat parti som vill minska regionalpolitiken. Ni ska försöka driva politik tillsammans med partier som tycker att utjämningsystemet ska ändras så att de rika kommunerna får mera pengar och de fattiga kommunerna får mindre pengar. Det är det som är tragiken för Centerpartiet.

Det står faktiskt i reservation 1. Vi läser det som står, och vi tar för givet att de partier som har skrivit det står för vad de har skrivit. Nu kan vi dock konstatera att Agne Hansson tar avstånd från vad som står i reservation 1. Kompensationsgraden ska inte sänkas, anser Centerpartiet. Det är ett utmärkt besked.

Vi har precis samma uppfattning. Det kan jag ge besked om för socialdemokraternas del. Vi tycker att det är utmärkt. Men det är naturligt att det blir en diskussion om denna fråga eftersom det inte går att tolka reservation 1 på annat sätt än att man föreslår en sänkning av kompensationsgraden.

Det var mycket märkligt. Här ställde Sonia Karlsson frågor. Här ställde Johan Lönnroth frågor. Lars-Erik Lövdén ställde frågor till Centerterns representant i gårdagens debatt. Inte förrän nu får vi ett konkret svar från Agne Hansson om att Centerpartiet icke accepterar en sänkning av kompensationsgradens nivå.

Jag är mycket nöjd med det svaret, men jag beklagar Centerpartiet som ska försöka motverka den klyvning som ni talar om i samarbete med partier som jobbar i precis motsatt riktning.

Anf. 18 KARIN PILSÅTER (fp) replik:

Fru talman! Trots de vänliga orden om min framställning tidigare måste jag säga att jag tycker att det är ganska alarmerande att finansutskottets ordförande väljer att lägga ned en så enorm andel av repliktiden på att kremlologiskt analysera en halv mening i en fråga som över huvud taget inte finns på dagens dagordning och att man gjorde samma sak i går i stället för att lita på de besked som kommer från oss.

På tal om den historiska exposén skulle jag också bara vilja säga att det finns en bilaga 5. Läs gärna den. Författaren sitter här nere i hörnet,

så om Jan Bergqvist har några frågor om framställningen där går det säkert att få dem besvarade.

Jag tänkte bara komplettera med en historisk uppgift. Det är väl i och för sig ingen riktigt bra reklam för moderaterna, men det var så att biståndet under den borgerliga regeringen uppgick till 1,04 % av BNI medan det under socialdemokraterna för något år sedan var nere på den s.k. skammens gräns. Man kan fundera på retorik och på vem som får igenom vad i förhandlingar med vem, men inte tror jag att Jan Bergqvist behöver oro sig så väldigt mycket för biståndet.

Så över till frågan om arbetsmarknadspolitiken. När man hör Jan Bergqvist får man nästan intrycket att han aldrig har träffat någon av alla de arbetsförmedlare som känner sig otroligt frustrerade över att de inte har möjlighet att arbeta med det som är deras egentliga uppgift och framför allt att han aldrig har pratat med någon av alla de långtidsarbetslösa som upplever att arbetsförmedlingen, AMS och hela arbetsmarknadsorganisationen är en vägg i stället för en möjlighet.

Det ligger en proposition framme just nu där regeringen för femte eller sjätte gången kritiserar AMS för att det är ogenomträngligt hur man använder pengar och resurser.

När det gäller våra nedskärningar kan jag bara konstatera detta: Oavsett vilka kraftuttryck Jan Bergqvist använder om dem har ni traskat halvvägs efter, så därför är ni väl halvt oacceptabla. Jag skulle vilja ställa just den frågan. Tycker inte ni att det finns problem när det gäller arbetsmarknadspolitiken? Om det finns det, borde man då inte göra någonting åt dem?

Anf. 19 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Det finns många problem på arbetsmarknaden. Därför är det oerhört viktigt att arbetsmarknadsfrågorna står i centrum för de politiska ansträngningarna. Vi måste besegra arbetslösheten. Vi måste driva det här vidare så att vi kommer i närheten av en full sysselsättning. Det är ju tydligt, om man ser på den samlade ekonomiska politiken, att ansträngningarna har varit framgångsrika att pressa ned arbetslösheten och skapa förutsättningar för att öka sysselsättningsgraden till 80 % 2004. Nu handlar det också om att minska socialbidragsberoendet till hälften 2004. Så det pågår ett intensivt arbete på ett utomordentligt viktigt område.

Men, Karin Pilsäter, även folkpartister har ju faktiskt sagt att de är bekymrade. Arbetsförmedlare som arbetar med flyktingar och invandrare t.ex. är bekymrade för att de nu tappar resurser och för att man nu ska slå sönder arbetsmarknadspolitiken. Så det här måste ni nog fundera en omgång till på. Det är förslag som kommer att skada enskilda människor mycket kraftigt.

Sedan måste jag säga att Karin Pilsäter är vårdslös när hon uttolkar vad det står i texter. Hon har tidigare gett exempel på det när vi har diskuterat vad det har stått i olika reservationer. Hon har gett tolkningar som är väldigt fria och felaktiga, skulle jag vilja säga. Även i det här fallet har Karin Pilsäter fel. Hon hade fel i gårdagens debatt också. Ingen som läser vad det står kan tyda det på annat sätt än att detta innebär ett krav på att kompensationsgraden ska sänkas, och det positiva besked som vi nu har fått från Centerpartiet är att man inte är med på detta. Det gläder oss

oerhört, men försök inte blanda ihop korten. Detta är en reservation som gäller dagens betänkande, så det finns all anledning att vi diskuterar den.

Prot. 2000/01:125
14 juni

Anf. 20 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Jag ska göra exakt det som jag gjorde igår, nämligen läsa upp den mening som utgör vår ståndpunkt: "I ett reformerat system måste denna s.k. pomperipossaeffekt avskaffas". Det är möjligt att Jan Bergqvists fantasi inte sträcker sig så långt som till att detta skulle kunna ske på flera olika tekniska sätt, men jag tror att andra människor har den fantasin att de förstår att det kan ske med många olika metoder. Ståndpunkten, som Centerpartiet har ställt sig bakom, är att man vill förändra pomperipossaeffekten. Så var det bra med den saken. Sedan behöver inte Jan Bergqvist säga att jag är värdslös när jag läser högt. Det tycker jag är en mycket tråkig debattstil.

Så till arbetsmarknadspolitiken. Om man ska nå de mål som vi sätter upp måste man inte bara ha tekniska målsättningar, som att halvera bidragsberoendet, utan man måste också komma med reformer. Det är självklart att det i en sådan debatt även inom Folkpartiet finns medlemmar som skriver insändare till tidningen Nu och som därmed ger Jan Bergqvist möjlighet till högläsning. Vi har en livaktig debatt om hur vi ska göra med de här frågorna.

Problemet för er är att ni tycker att den stora betongklossen AMS är så bra att ingenting behöver göras, men det är ju uppenbart. Varje dag kommer det rapporter från IFAU, från SNS, från arbetsförmedlare, från AMS-chefen och från alla möjliga. Från regeringen kommer det propositioner som tydligt klargör att det inte fungerar. Då är vi beredda att göra en större förändring. Den beskrivs inte i detalj i vår motion när det gäller vårpropositionen, precis som era förslag inte beskrivs i detalj i er vårproposition; i själva verket beskrivs de nästan inte alls.

Vi kommer att återkomma med betydligt mer detaljerade förslag. Då kan vi diskutera delar i detta. Jag kan förstå om folk som tror att man på några rader har beskrivit helheten undrar om man inte har fångat in alla detaljer. Självklart är det så, men jag tycker att det är mycket mer oroande att ni som ändå styr det här landet värjer er så för verkligheten för de människor som sitter i väntrummen ute på arbetsförmedlingar och den frustration som arbetsförmedlarna själva känner.

Anf. 21 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Det är självklart att arbetsmarknadspolitiken måste anpassas till ständigt nya förhållanden och förutsättningar och att det måste ske omorganisationer och nya utvecklingar. Det är också vad som sker, men vad Folkpartiets förslag handlar om är att slå sönder arbetsmarknadspolitiken och lämna långtidsarbetslösa och andra som har speciella behov i sticket. Det är mycket allvarligt från sociala utgångspunkter.

Sedan måste jag få lov att reagera när Karin Pilsäter vanställer reservationen. Det skedde i debatten som vi hade om Riksbanken, där hon lämnade helt felaktiga påståenden om vad det stod i hennes egen reservation. De var helt felaktiga. Det måste vara min rättighet att tala om detta. I det här fallet läser hon upp ett stympat citat och säger att det är bra med det. Därmed är saken klar.

Riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, m.m.

Låt mig få läsa upp det som Karin Pilsäter undvek och visa på att det framgår tydligt att man vill ha en sänkning av kompensationsgraden. Det står alltså så här: ”Utjämningsystemets nuvarande tekniska konstruktion leder dock till oönskade effekter, exempelvis negativa marginaleffekter till följd av de länsvisa skattesatserna och kompensationsgradens nivå. I ett reformerat system måste denna s.k. pomperipossaeffekt avskaffas”. Så står det, och det är helt klart.

Anf. 22 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Jan Bergqvist, finansutskottet och Miljöpartiet för det goda samarbete som vi har haft. Jag tycker också att Jan Bergqvist hade en mycket bra redovisning av de borgerliga partiernas reservationer och de sociala konsekvenserna av dem.

Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande. Samarbetet mellan det socialdemokratiska partiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har resulterat i en ekonomisk proposition där man lägger fram utgiftstak t.o.m. 2004 och en preliminär fördelning av statsutgifter på olika utgiftsområden. Fördelningen är riktlinjer för det fortsatta arbetet, som jag utgår från innebär ett fortsatt samarbete mellan de rödgröna partierna, med att få fram en budgetproposition som ska kunna presenteras den 20 september. I budgetpropositionen kommer också inkomstsidan att behandlas. När det gäller skattefrågor kommer Per Rosengren senare att utveckla partiets syn på dessa frågor.

Fru talman! Sverige går in i en mer normal konjunktur. Vi får en lägre tillväxt, men jämfört med tidigare är den hög. De offentliga finanserna visar överskott. Den offentliga bruttoskulden sjunker. Den offentliga nettoskulden är borta. Inflationen är låg, och de svenska räntorna ligger på ungefär samma nivå som i Tyskland.

Sysselsättningen ökar trots en svagare internationell konjunktur. Men den ökar inte lika mycket i hela landet. I det län som jag kommer från minskar också arbetslösheten men inte i samma utsträckning som i övriga landet. Det är ett problem att den ökade sysselsättningen är så ojämnt fördelad i landet. Vänsterpartiet skulle vilja ha regionala sysselsättningsmål som skulle kunna användas på ett operativt sätt genom att de skulle ge incitament till att rikta insatserna dit där de behövs bäst. Infrastrukturpropositionen och den regionalpolitiska propositionen, som också ska presenteras till hösten, måste ge bra resultat. Många människor som inte har fått så stor del av de senaste årens höga tillväxt känner sig nämligen mycket frustrerade. Till skillnad från den borgerliga oppositionen anser vi att det behövs mer politik och demokrati för att skapa en rättvis utveckling även när det gäller att öka förutsättningarna för fler arbetstillfällen där politiken kring infrastrukturen och regional rättvisa är viktig. Vi tror inte på universalmedicinen sänkta skatter och avregleringar. Tvärtom tenderar de insatserna att ytterligare spä på de sociala och regionala klyftorna. Det är kontraproduktivt att ha sänkta skatter och avregleringar och förhoppningar om allmän tillväxt som de främsta åtgärderna för att få bukt med de regionala orättvisorna.

Den väreconomiska propositionen innehåller förstärkningar på för oss viktiga områden. Den har en tydlig välfärdsprofil, men den innehåller också viktiga satsningar på miljö och bistånd. Uppgårelsen innebär, förutom de förstärkningar inom välfärden som vi kommit överens om, att det

finns ekonomiskt utrymme för takhöjningar i försäkringssystemen år 2003, att a-kassan kan förstärkas ytterligare år 2002 och att maxtaxan inom äldreomsorgen kan genomföras. Att garantinivån inom föräldraförsäkringen trappas upp är viktigt för att ekonomiskt svaga grupper ska få en höjd levnadsnivå och för att upprätthålla solidariteten i systemen.

För Vänsterpartiet är de generella välfärdssystemen och inkomstbortfallsprincipen grundläggande förutsättningar för ett solidariskt och rättvist samhälle. Vi tycker också att det är mycket bra att arbetsskadeförsäkringen ska reformeras. Denna reformering innebär att bevisreglerna ska förändras så att även kvinnor i större utsträckning kan få sina arbetsskador godkända. Ett aktivt miljöarbete och höjt bistånd är också viktiga förutsättningar för en bättre framtid.

Utgiftstaket för år 2004 höjs med 33 miljarder, en höjning med 4 %. Det är den största höjningen hittills. Nivån innebär att minskningen av offentliga utgifter som andel av BNP planar ut år 2004. Vi har inte ändrat oss i systemkritiken av utgiftstaken, men inom samarbetets ram har vi ändå fått gehör för vissa förbättringar.

Fru talman! Generell välfärd och arbete går hand i hand. Rättvisa och solidaritet är produktivt. Trygga människor som har framtidstro är kreativa. För oss i Vänsterpartiet är det viktigt att sätta skola, vård och omsorg före skattesänkningar. I Långtidsutredningen, som behandlade skatter och offentlig konsumtion med sikte på år 2015, antar man att den offentliga konsumtionen kommer att växa med i genomsnitt 1 % per år och hushållens disponibla inkomster med 2½ % per år. I praktiken innebär det att den dominerande delen av tillväxten tas ut i privat konsumtion, bl.a. genom skattesänkningar.

Vi vill ha en ändring på den här relationen, dvs. mer utrymme till kommuner och landsting. Det är inte minst viktigt ur ett feministiskt perspektiv. Vi måste säkerställa ökade resurser till kommunsektorn för att kunna höja låga kvinnolöner och skapa bättre arbetsmiljö och organisation. De stora ohälsotalen i kommuner och landsting blir inte mindre av att man privatiserar och skapar vårdgarantier.

Jag hade i det här sammanhanget tänkt fråga finansministern om han delar Vänsterpartiets uppfattning att en ökning av det ekonomiska utrymmet för vård, skola och omsorg går före framtida skattesänkningar.

Fru talman! Moderaterna och Folkpartiet fortsätter sin politik vad gäller skola, vård och omsorg. De vill minska resurserna till kommunsektorn, för Moderaternas del med 9 respektive 12 miljarder 2003 och 2004. Folkpartiet föreslår minskningar 2002–2004 med 3, 4 respektive 5 miljarder. Dessa summor är jämförelser med vad vi i vår trepartiöverenskommelse kommit fram till. Dessutom vill de borgerliga partierna förändra utjämningsystemet så att de rika kommunerna ska få mer på de fattiga kommunernas bekostnad.

Agne Hansson! Jag tycker fortfarande att det är ytterst bekymmersamt att också Centerpartiet, trots att det är en olycklig skrivning, är berett att se över kompensationsgraden i inkomstutjämningsystemet.

Karin Pilsäter! När det gäller pomperipossaeffekten och de negativa marginaleffekterna har vi ju faktiskt klarat ut detta genom ett beslut som vi har konstruerat så att vi inte får dessa effekter.

Jag skulle också, när man sammantaget tar dessa saker som händer på kommunernas sida, vilja ställa frågan till de borgerliga partierna som vill ändra utjämningsystemet: Vari ligger den regionala rättvisan i detta?

I det här sammanhanget vill jag också påtala orättvisan i kommunkontosystemet. Stockholm hämtar stora inkomster ur detta på andra kommuners bekostnad, inkomster som i sin förlängning är med och finansierar de senaste årens skattesänkningar och privatiseringar. Visst finns det små kommuner uppe i norr som också får mer än de betalar in, men jämfört med vad Stockholm får är det småslantar. De sänker inte heller skatten, men det är inte av illvilja utan av den enkla anledningen att alla inkomster går till att klara ekonomin.

Fru talman! När man läser de borgerliga partiernas reservationer återkommer universalmedlet för alla problem: mindre demokrati och mer makt till kapitalet. Det finns enighet hos dem om skattesänkningar, om än på olika nivåer. Det är avreglering av arbetsmarknaden i olika grad, kraftfulla privatiseringar och utförsäljningar samt drastiska försämringar för de arbetslösa. Hur det ska minska den sociala och regionala klyvningen av landet är för mig en gåta. De skattesänkningar som man säger ska kompensera högre t.ex. egenavgifter i arbetslöshetsförsäkringen innebär i praktiken att klyftorna mellan de arbetslösa och de som arbetar ökar. Skattesänkningarna kommer att ske på de arbetslösas bekostnad. Var finns den regionala och sociala rättvisan och solidariteten i den omfördelningen?

För att öka jämställdheten är universalmedlet också skattesänkningar och privatiseringar av vård- och omsorgsverksamheter. Man lämnar kvinnorna i kommuner och landsting i sticket. Starta ett privat företag om du vill bli jämställd! Väljer du att jobba kvar i kommunal regi får du skylla dig själv! Jag är en av de hundratusentals kvinnor som arbetar i en kommun eller i ett landsting. I nästan hela mitt yrkesliv, ca 20 år, har jag arbetat i en kommun, som för övrigt är s-styrd. Jag tycker att det är oförsäkämt, Gunnar Hökmark, att säga att s-styrda kommuner fungerar sämre än borgerliga. Vad har Gunnar Hökmark för underlag för det?

Vi är många som tycker att vi gör ett viktigt arbete. Tänk er att, som i mitt fall, få vara med och arbeta för att barn och ungdomar ska få en bra barnomsorg och skola! Varför vill ni ta ifrån mig och mina kolleger den stoltheten och glädjen? Varför måste vi arbeta i ett bolag? I valfrihetens namn borde vi som vill arbeta kvar i kommuner och landsting ges möjlighet att vara kvar.

Fru talman! Det finns en klar skiljelinje mellan det borgerliga blocket och oss. Den har blivit tydligare efter den vårekonomiska propositionen. Nu är det väl ändå dags för er socialdemokrater, nu när Centern, Folkpartiet och Kristdemokraterna har skrivit ihop sig med Moderaterna, att ge upp tanken på att kunna driva en progressiv ekonomisk politik med de s.k. mittenpartierna.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag med anledning av att finansutskottets majoritet kommit överens om att delvis bifalla Vänsterpartiets motion som väcktes med anledning av årsredovisningen för staten 2000 säga några ord.

Riksrevisionsverket pekar i rapporten *Jämställdhet – Hur styr regeringen?* på att kopplingen mellan de övergripande jämställdhetspolitiska målen och målformuleringarna i regleringsbrevet är otydlig. Åtterrappor-

teringskraven kritiserar för att vara för allmänt hållna. Detta föranleder finansutskottet att göra ett tillkännagivande om att stärka kraven på både regeringen och myndigheterna om att såväl utformningen av könsuppdelad statistik som preciseringen av kraven i myndigheternas regleringsbrev måste få ett tydligt och uppföljningsbart innehåll.

I den gemensamma borgerliga reservationen råder missuppfattningen att vi i utskottsmajoriteten vill använda könsuppdelad statistik för att statistiskt beräkna hur olika åtgärder och förändringar påverkar kvinnor som kollektiv och män som kollektiv, i syfte att lägga fram förslag som leder till att man kan uppnå statistiskt likvärdiga resultat. Den felsynen finns inte. Könsuppdelad statistik är inte heller målet utan medlet för att dokumentera hur verkligheten ser ut för kvinnor respektive män. Det ska i sin tur ligga till grund för att åtgärda skillnaderna mellan män och kvinnor i fråga om makt och ekonomi.

För att förtydliga mig ytterligare: Riksdagen har beslutat att all statistik som relaterar till individer dels ska vara insamlad, analyserad och presenterad utifrån kön, dels ska spegla jämställdhetsfrågor och problem i samhället. Kön ska vara en övergripande och genomgående indelningsgrund i statistiken.

En stillsam undran: Kan Karin Pilsäter verkligen lita på att herrarna i Kristdemokraterna och Moderaterna på det praktiska planet kommer att föra jämställdheten framåt i en kommande eventuell moderatledd regering? Tillåt mig att tvivla! Det man hitintills försökt göra bådär inte gott.

Anf. 23 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Först till ett direkt fel som Siv Holma begår, men som kan ursäktas av att Jan Bergqvist gjorde samma fel. Ni måste läsa lite bättre vad era motståndare tycker och säger, annars blir debatten svår att föra.

Vi tillför inte mindre pengar till skolan utan mer. Vi tillför inte mindre pengar till sjukvården, utan vi tillför ytterligare 7 miljarder direkt till sjukvården – inte genom landstinget, utan direkt till sjukvårdens verksamheter. Sedan kan man ha olika uppfattningar, om man ska försöka ge landsting och kommuner större utrymme, som Siv Holma vill, eller om man vill att enskilda människor i skolan och inom sjukvården ska ha större utrymme.

Jag tänkte ställa en fråga till Siv Holma som handlar om just detta. Jag tror nämligen att det är en fantastiskt bra sak om människor kan välja sjukvård, om människor har makten och kraften att kunna välja mellan de olika alternativ som finns och om man tar till vara hela det utbud av vård som finns i samhället. Jag tror att det växer fram mycket nytt som är bra för hela samhället om man tillåter det.

Om man läser kölistorna som Landstingsförbundet har tagit fram slås man av en sak. Vi kan ta ett exempel, nämligen hörapparater, som är ett relativt enkelt och överskådligt exempel. I Stockholm är väntetiden med hjälp av privata vårdalternativ och rätt-att-välja-vård-garanti inte ens fyra veckor. Men tittar vi på de socialdemokratiskt styrda landstingen ser vi att kötiden på Skellefteå lasarett är 100 veckor, på Kiruna sjukhus 108 veckor och på Gällivare sjukhus 136 veckor.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Siv Holma: Hur kommer det sig att det är så orättfärdigt och så omänskligt nonchalant mot enskilda männi-

skor i de landsting som har haft mest av socialistiskt styre, och varför är det öppenhet och bättre välfärd för enskilda människor i de landsting som har mer av borgerligt styre? Svara gärna på den frågan. Det är en fråga som berör väldigt många enskilda människor.

Anf. 24 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Först och främst tycker jag att Gunnar Hökmarks resonemang tyder på att han inte har känsla för och kunskap om de stora regionala skillnader som finns i landet. Om man jämför Norrbotten med t.ex. Stockholm ser man att det finns två stora skillnader. Det handlar om långa avstånd och det handlar om att det är glest mellan människorna. De sakerna gör att det kostar mer. Resursfrågan skulle jag vilja påstå är den absolut viktigaste.

Om vi får en moderatledd politik i Sverige kommer det att bli ännu sämre för Norrbotten, och köerna kommer att bli ännu längre för Norrbottens människor. När det är glest bebyggt finns det faktiskt inte så många alternativ att välja mellan. Man får vara väldigt tacksam över, och det ska vi naturligtvis ta ett solidariskt och samlat ansvar för, att det finns en vårdcentral i t.ex. Vittangi. Det är faktiskt så att Vittangi vårdcentral har varit föremål för entreprenadanbud. Det visade sig att det privata blev *mycket* dyrare. Man kan inte använda storstadsglasögon och tro att det ser likadant ut över hela landet.

Anf. 25 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Jag använder inte storstadsglasögon. Jag tror inte heller att det ser likadant ut i hela landet. Min poäng är att det ser fruktansvärt illa ut i vissa delar av landet där socialistisk politik har misskött sjukvården. Det är ändå rätt stor skillnad mellan att behöva vänta över två år på en hörapparat och att behöva vänta maximalt några veckor.

Det har inte med långa avstånd att göra. De inkomster som t.ex. Norrbottens landsting och kommuner har motsvarar ungefär 35 000 kr per invånare jämfört med 25 000 kr i Stockholmsregionen. Det här är inget storstadsfenomen eller glesbygdsfenomen. Det är ett fenomen som uppstått på grund av att ni vägrar att erkänna värdet av fria alternativ. Det är samma skäl som gör att man nu med socialistiskt stöd – jag tror i och för sig att Vänsterpartiet är emot – vill lägga ned BB-kliniken i Kiruna.

Jag skulle vilja ställa frågan: På vilket sätt är det bättre att förbjuda och motverka privata alternativ än att släppa fram bra sjukvård? De här kösiffrorna är ett underkännande av den socialdemokratiska politiken i detta landsting liksom i andra landsting. Och ni motarbetar försöken att göra det bättre här och i andra delar av landet där ni vill förbjuda alternativ. På vilket sätt, Siv Holma, blir det bättre av att man i andra delar av landet får vänta ännu längre tid, som ett resultat av den förbudspolitik som Bosse Ringholm, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill bedriva? På vilket sätt blir det bättre av att tvinga fram längre väntetider?

Jag skulle, Siv Holma, vilja säga så här: Om det är de långa avstånden som är problemet, varför inte tillåta alla norrlänningar, oavsett landsting, att välja sjukvård i hela Sverige? Även det är ni emot. Ni motverkar den vårdgaranti som skulle kunna ge människor i alla delar av landet möjlighet att få den vård som man har i t.ex. Stockholmsregionen. Varför

tvinga in människor i köer som är två år långa och varför säga att detta är rättfärdigt och rättvist? Det är motsatsen.

Prot. 2000/01:125
14 juni

Anf. 26 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! När det gäller kösystemet tror jag faktiskt, utifrån den uppgift som jag har – som ändå visar att det inte är tillräckligt – att det är väldigt stora skillnader. Jag tror att det är att dra en för långtgående slutsats att säga att sjukhus i borgerligt styrda landsting har kortare kötider än i socialistiskt styrda. Jag tror inte att Gunnar Hökmark har underlag för det.

Det viktigaste är, som jag sade tidigare, resurserna. Det är resurserna som kan skapa kortare kötider och det är det vi i den här majoriteten försöker skapa och det behövs ytterligare.

Det handlar också om solidaritet. Enligt det förslag som moderaterna har lagt fram när det gäller utjämningsystemet ska man från mina trakter omfördela 400 miljoner. Och 90 % av de 400 miljonerna går till Stockholm. Vad är det för solidaritet? Jag tror inte att Gunnar Hökmark kan få folk i norra Sverige att tro att det här löser sig genom att privatisera eller att du får välja. Det är enormt långa avstånd också för att komma till Stockholm.

Orsaken till att de norrländska landstingen inte kunde acceptera det här alternativet var ju kostnaderna. Såvitt jag har förstått efter att ha tagit del av TT-nyheterna har den problematiken lösts. Det finns möjligheter att välja på grund av att resurser kan tillföras. Det är bara tidningsuppgifter. Så det beror inte på någon illvilja. Det handlar om den krassa ekonomiska verkligheten, som med moderat politik skulle vara ännu krasare.

Anf. 27 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Siv Holma tillhör ju Vänsterpartiet som har ambitionen att bilda regering med Socialdemokraterna efter valet. Det är en vision som borde skapa sömnlöshet hos statsministern och finansministern om de lyssnat på Siv Holma.

Hennes ideologiska vision är att hon inte tror på sänkta skatter, avregleringar och privatiseringar. Då blir jag lite nyfiken, eftersom Vänsterpartiet inte har en enda reservation, sedan Siv Holma har fått igenom förslaget om kösuppdelad statistik, utan står helt bakom vårpropositionen.

Det ni föreslår bygger på att ni under de kommande tre åren ska privatisera företag för 45 miljarder. Kan Siv Holma tala om vilka företag det är som har förhandlats fram? Kommer Vänsterpartiet att ställa upp på detta eller har ni backat från det? Jag har fått vissa signaler som tyder på det. Står ni bakom detta eller har regeringens politik även på detta område redan fallit samman?

Änkepengerna, Siv Holma, som ni gick till val på och som gör att ni antagligen har ett antal mandat mer i kammaren än ni annars skulle ha haft, när kommer de att återställas?

Min sista fråga. Vagar är något fult för Vänsterpartiet, har jag förstått i olika sammanhang, liksom även de privata partnerskapslösningarna med samhällets s.k. PPP-lösningar. Kommer Vänsterpartiet att acceptera att det finns med förslag till väginvesteringar i den kommande infrastrukt-

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken,
utgiftstak, m.m.*

turpropositionen? Kommer de att få finansieras på det sätt som regeringen och Vägverket föreslår, nämligen med PPP-lösningar?

Anf. 28 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Jag ska försöka att svara på frågorna.

Det vi har kommit överens om i trepartiöverenskommelsen om den statliga utförsäljningen står fast. Vi har inte resonerat om innehållet i överenskommelsen. Jag kan inte lämna några synpunkter där. Överenskommelsen är fullständigt glasklar på den punkten.

I ett samarbete får man inte alltid igenom det man önskar. Det blir en kompromiss. Det innebär att detta inte är vår politik utan en kompromiss.

Det är samma sak med änkepensionerna. Vi har en uppfattning, men vi har ett samarbete. Det handlar om att prioritera i politiken. Vi har prioriterat andra saker före återställandet av änkepensionen. Vi har gjort en del insatser genom att förbättra beräkningen av underlaget för änkepensionerna.

Sedan var det frågan om vägarna och PPP. Jag vill informera om att vi i Vänsterpartiet inte har stoppat några väginvesteringar. Framför allt har vi lyft fram och kommit överens om att vi ska satsa på underhåll och bärighetsåtgärder av vägar som har drabbats av tjälskador. Det gäller inte bara vägar utan även järnvägar.

Då är det frågan om finansiering. Vi tycker att det är bättre att finansiera detta via Riksgälden. Vi tror att det går att få billigare lån via staten än via näringslivet – där det också kan bli mindre demokrati.

Anf. 29 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! De verkligen svaga grupperna i samhället, t.ex. änkor, måste dra sina slutsatser av detta, dvs. att Vänsterpartiet har prioriterat i stort sett allting annat, bl.a. ökat vägunderhåll, än att infria vallöftena om änkepensionerna. Det är mycket allvarligt med tanke på den profil som Vänstern vill ha för de svaga och små människornas rättigheter i samhället.

Jag har en fråga till som jag hoppas att Siv Holma kan svara på. Den gäller fastighetsskatten. Vi vet att den kommer att skapa mycket stora problem för många människor som har arbetat, sparat, amorterat lån på egnahem, bostadsrätter och villor. Kommer Vänsterpartiet att ställa upp på det som statsministern har sagt, nämligen att om det blir dessa konsekvenser är i alla fall statsminister Göran Persson beredd att föreslå en förändring? Kommer Vänsterpartiet att ställa sig bakom ett upprivande av det ni har kommit fram till i vårpropositionen? Är Siv Holma beredd att medverka till ett utskottsinitiativ i finansutskottet på den punkten?

Anf. 30 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Jag börjar med den sista frågan om fastighetsskatten. Alla skattefrågorna är föremål för behandling i budgetpropositionen. Jag antar att den frågan kan behandlas i det sammanhanget. I fråga om fastighetsskatten har vi principiellt varit inne på att halvera beräkningsunderlaget för taxeringsvärdet. Jag tror att Per Rosengren kan utveckla detta ytterligare när han ska hålla sitt anförande.

Sedan var det frågan om att prioritera svaga grupper. Vi har faktiskt gjort det. Det syns framför allt på vad vi har gjort för att stärka värden

och skolan inom kommunerna och landstingen under de senaste åren. Vi har i etapper höjt garantinivån i föräldraförsäkringen. Vi har förstärkt akassan så att de som har det sämst ställt får en förbättring. Det gäller även tandvården. Det finns en rad sådana reformer som går före det Mats Odell var inne på i fråga om vägutbyggnaden.

Anf. 31 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Siv Holma och Vänsterpartiet har varit nöjda med den politik som förs nu, och hon tackade för samarbetet.

Enligt statistik som bl.a. hyresgäströrelsen har tagit fram har 85 000 barnfamiljer med låga inkomster tappat i köpkraft under 90-talets senare del. Var tolfte barn i Sverige år 2001 växer upp i familjer med långvarig fattigdom. Var tredje ensamstående mamma är i dag beroende av socialbidrag. Var femte barn växer upp i en familj som inte klarar en oförutsedd utgift med en veckas varsel. Är det här en politik som Vänsterpartiet kan vara nöjt med? Nu går ni vidare med maxtaxan som gynnar de högavlönade med höjda takbelopp men som inte gör något för låginkomsttagarna.

Centerpartiet och Vänsterpartiet har pratat mycket om rättvisa. Vart tog löftena från valrörelsen om rättvisa vägen? När vi i Centerpartiet samarbetade med Socialdemokraterna angrep ni oss hårt för att vi sanerade ekonomin och för att det slog orättvist. Vi vet att dålig ekonomi alltid drabbar de sämst ställda.

Nu har vi fått upp näsan över vattenytan. Det är rimligt att jobba för en långsiktig uthållig tillväxt, för att rätta till vissa snedsitsar som kan skapas i en besparingssituation för hushåll med låga inkomster och medelstora inkomster, för ensamstående med barn och de sämst ställda pensionerna. Vi har lagt fram förslag på skattesänkningar som riktas mot dem. Men Vänsterpartiet har sagt nej.

Nu angriper ni oss för att inte vilja göra någonting åt skatteutjämningen. Men om ni håller på med den politiken är det nödvändigt att se över skatteutjämningen och göra den ännu mer utjämnad. Vad har ni gjort för rättvisan, Siv Holma?

Anf. 32 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Vi är väl medvetna om de ökade klassklyftorna som har uppstått under 90-talet. Det beror på den ekonomiska krisen, och det beror på den massarbetslöshet vi har haft. Vi har i samarbetet försökt att vidta åtgärder som ska minska klassklyftorna, skillnaderna mellan kvinnor och män och den regionala orättvisan. Vi har kommit en bit på väg, men det återstår fortfarande mycket eftersom krisen var så djup.

Sedan var det frågan om saneringen av ekonomin. Centerpartiet har samarbetat, men det har också Vänsterpartiet gjort. Vi hade synpunkter. Det går ju att sanera en ekonomi på olika sätt. Där var vi kritiska.

Det går en skiljelinje mellan Centerpartiet och oss i fråga om maxtaxa. Centerpartiet vill ha grundtrygghet. Vi tror på generell välfärd, där de med sämre och de med bättre ekonomi agerar tillsammans och känner solidaritet för ett system där de sämst ställda får ut mest av systemet. Vi tror att det är det bästa. Det har också visat sig vara ett sådant system som minskar klasskillnaderna, men det återstår en del att göra.

Anf. 33 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Det är klart att det går att sanera ekonomin på olika sätt, men det var svårt att under krisen göra det så att alla grupper värnades.

Siv Holma säger att det återstår mycket att göra. Jag vill säga att det återstår allt att göra när det gäller rättvisa. Det är nu när vi har huvudet ovanför vattenytan som det går att göra någonting. De siffror som jag pekade på är vad som har hänt under den senare delen av 90-talet. Det anmärkningsvärda är att ni inte nu tar chansen när möjligheterna finns utan i stället fortsätter med att vidga klyftorna.

Siv Holma nämnde jämställdheten. Jag tog upp den i mitt anförande. Enligt färsk statistik från SCB och Eurostat förra veckan ökar löneskillnaderna mellan män och kvinnor i Sverige. Jämställdheten går åt fel håll. Jag har hört Siv Holma och Gudrun Schyman prata väldigt mycket om jämställdhet. Hur har Vänsterpartiet använt de här tre åren för att öka jämställdheten i Sverige?

Anf. 34 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Jag ska börja med det här att klyftorna har ökat under senare delen av 90-talet. Såvitt jag kan förstå hänger det mycket ihop med att aktievärdet har ökat för dem som har det bäst ställt. Däri ligger en hel del. Sedan har läget förbättrats något, men inte tillräckligt – det är vi väl medvetna om.

När det gäller skillnaderna mellan mäns och kvinnors löner läste jag i ett TT-telegram att SCB sade att de hade legat stilla. Jag vet att EU har en annan statistik, där det sägs att skillnaderna har ökat.

Det är också viktigt som en grund att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting att höja kvinnolönerna. Sedan är det upp till samtliga kommunala och landstingskommunala arbetsgivare att prioritera de här frågorna. Jag skulle verkligen vilja uppmana dem att göra det. Det finns statistik som visar att man kan utföra en del. Jag är väldigt glad över att t.ex. min egen kommun ligger i topp när det gäller kvinnolönerna. Med politisk vilja kan man även göra ganska mycket i den enskilda kommunen.

Det är naturligtvis skillnader mellan mäns och kvinnors löner även i den privata sektorn. Där har vi en jämställdhetslag, som har visat sig inte vara så bra men som vi hoppas kan stärkas så att vi får bort skillnaderna på lite längre sikt.

Anf. 35 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Efter finansutskottets ordförandes fullständiga bottennotering när det gäller värdigt uppträdande i kammaren trodde jag att exegetiken runt skatteutjämningen var slut. Men så var det inte, utan Siv Holma fortsatte.

Jag förstår att hela problemställningen är att det i reservationen från oss i finansutskottet finns två meningar, där en mening beskriver ett problem och en mening talar om att vi vill göra någonting åt det. Hela problemet med att förstå varandra kanske beror just på det som Siv Holma ger exempel på, nämligen att ni inte tror att problemet finns. Ni tror inte att de s.k. pomperipossaeffekterna finns kvar. Saken är den att de finns kvar, och vi vill göra någonting åt det.

Jag ser fram mot att vi framöver kan ta en diskussion i sak om utjämningsystemet. Men i dag handlar det trots allt om lite större och mer övergripande ekonomiska frågor.

Siv Holma frågar: Kan jag lita på herrarna här? Ja. Jag sade i min förra replik när det gäller biståndet att det visar sig att det snarare är de som tror på biståndssänkningar som ska vara oroliga. Samma sak gäller jämställdhetsfrågorna.

Siv Holma säger att det som de tycker är viktiga delar av en ekonomisk politik – nej till avregleringar, nej till skattesänkningar, nej till privatiseringar osv. och ja till höjda änkepensioner – är sådant som de inte får igenom i sitt samarbete. Då förstår jag att de tror att det är väldigt svårt också för oss att komma överens. Riktigt så är det inte.

Jag kan åter gå tillbaka till nutidshistorien. Det var ju med moderater och kristdemokrater som vi skärpte jämställdhetslagen, som vi införde pappamånaden och som vi såg till att vi fick en barnomsorgslag som säger att alla som behöver barnomsorg också ska ha rätt att få det. Historien visar att den stora oron bör de som tycker att jämställdhet är viktig inte känna på den punkten. Tvärtom bör de känna oro när det gäller er.

Ett av de största jämställdhetsproblemen är ju de orättvisa kvinnolönerna. Min fråga till Siv Holma är: Tror Siv Holma att höjningen av barnmorskelönerna på Södersjukhuset beror på kamp i domstol? Eller tror hon att den beror på att barnmorskorna på Södersjukhuset helt sonika gick därifrån därför att det fanns en alternativ arbetsgivare för dem, och därför måste befintlig arbetsgivare betala dem bättre? Vilket av alternativen tror Siv Holma är orsaken till att barnmorskelönerna nu höjs?

Anf. 36 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Jag tycker att det finns anledning att vara fundersam när det gäller jämställdhetspolitiken när man tittar på de samarbetspartier som Folkpartiet vill ha i framtiden. Om jag inte minns fel uttalade Karin Pilsäter i går en del kritik mot Kristdemokraterna. Vi vet att Moderaterna var motståndare till att förstärka jämställdhetslagen, som nu är förstärkt. Det finns anledning att titta på det.

När det gäller de orättvisa lönerna är det naturligtvis inte så enkelt att ge något svar. Domstolen kan vara ett stöd för att ha ett forum där man kan lyfta fram skillnaderna i löner när de inte har en saklig grund. I grund och botten tror jag att det handlar om kamp mellan arbetare och arbetsgivare – där finns en grundläggande motsättning.

Som jag sade i mitt anförande kan man också på politisk väg få upp kvinnolönerna. Man kanske har större möjlighet i en demokratisk organisation genom att man har den klara ambitionen. I det fall som Karin Pilsäter tar upp har barnmorskorna naturligtvis kämpat på ett sådant sätt att de har kunnat få upp lönerna.

Anf. 37 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Om man nu ska vara mer konspiratorisk än att se till sakpolitik borde väl de som är för jämställdhetspolitik oro sig mer över det faktum att Vänsterpartiet var mot hela införandet av jämställdhetslagstiftningen än det faktum att Moderaterna var mot en förändring av den. Vad är det största orosmolnet? Är det de som var mot hela lagstiftningen eller de som var mot en liten förändring av den?

Jag tror att vi ska se framåt och se vad man i praktiken kan åstadkomma. Stora förändringar för kvinnors löner, kvinnors arbetsvillkor och kvinnors rätt till makt över sitt eget arbetsliv kan man inte genomföra i domstol. Det visar verkligheten så tydligt.

Siv Holma säger att vi vill lämna dem som vill jobba i offentlig sektor i sticket. Nej, det är precis tvärtom. Vi vill dels ge dem möjligheten att jobba i en annan organisation, dels att mångfalden ska kunna fungera just som en motor för både lönehöjningar och förbättrade arbetsvillkor men också för förbättrade möjligheter för alla kvinnor som jobbar inom vården och skolan att ta till vara sin egen kompetens och sitt kunnande.

Det är många som vill jobba kvar i kommuner och landsting, men det finns också kvinnor – jag möter dem var och varannan dag – som säger ”aldrig mera landstinget”. Det är de som har fått prova på att jobba i en mindre organisation, där det inte är jättelånga beslutsgångar.

Könsuppdelad statistik är viktig, som vi påpekar i vår reservation, men man måste också kunna analysera den rätt och vara beredd att göra någonting åt orsakerna. Statistiken visar på punkt efter punkt att det är först när det kommer in en mångfald som saker och ting börjar hända.

Med Siv Holmas logik skulle man ha en statlig styrning av lönerna, inte bara i det som i dag är den offentliga sektorn utan i hela Sverige. Det rimmar mycket väl med den näringspolitik och den ekonomiska politik som Siv Holma tidigare har talat sig varm för här. Men det är ju inte den ekonomiska politiken som Vänsterpartiet för tillsammans med Socialdemokraterna, och jag tror att svenska folket ska vara mycket tacksamt för det.

Anf. 38 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! För det första är vi inte för statlig inkomspolitik.

För det andra är anledningen till att jag uppfattar det så att Folkpartiet lämnar oss som jobbar i kommunerna i sticket att det krävs ytterligare resurser om man ska höja lönerna. Folkpartiet är ju för att dra ned på den kommunala sektorn väldigt mycket jämfört med vad vi i trepartisamarbetet har kommit överens om.

Jag delar Karin Pilsäters uppfattning att det handlar om att förändra organisationerna. Jag delar Karin Pilsäters uppfattning att det finns det som är dåligt inom kommuner och landsting. Det vet jag eftersom jag har arbetat där.

Jag tror att man kan demokratisera och bryta ned pyramiderna. Man kan skapa en mera demokratisk organisation, man kan decentralisera och man kan ge större inflytande åt personalen och åt brukarna. Vi tror att det är bättre att göra detta i en demokratiskt styrd verksamhet.

Vi tycker inte att denna ska vara uttryck för en *von oben*-inställning eller en stelbent byråkrati. För oss är demokrati någonting som kommer underifrån. Väljarna har röstat fram ett antal förtroendevalda som de har gett i uppdrag att sköta kommunerna och landstingen på bästa möjliga sätt. Det kan vara svårt för en enskild individ att välja vård, skola osv. Det finns faktiskt människor som tycker att representanter kan väljas för att jobba med sådana frågor, och de känner förtroende för dem. Det handlar inte om att utöva en politikermakt utan om att öka demokratin.

Anf. 39 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman och kära publik där uppe på läktaren! Medan vi sitter här i riksdagens kammare samlar sig tusentals unga demonstranter i Göteborg för att protestera. De är arga – så mycket har ni säkert förstått – men vad är de arga på? De är arga på den ekonomiska politik som förs i dag. De är arga på att klyftorna i världen mellan de fattiga och de rika länderna ökar. De är arga på att klyftorna mellan de fattiga och de rika i varje land ökar. De är arga på att miljöförstöringen ökar.

Jag förstår att de är arga. Också jag är arg. I vissa fattiga länder säljer man sina barn till att bli s.k. skulds lavar, som får arbeta gratis tills skulden är avskriven. Det finns också hela länder som är skulds lavar, och det är oss här i den rika världen som dessa länder är skyldiga pengar.

Vi ser i EU djurtransporter som betalas av våra skattemedel och där man plågar djur. Vi som konsumenter har inte mycket att säga till om i den marknadsekonomi som vi ser i dag. Vi har inte starka parter. Producenter och konsumenter är inte lika starka, vilket de borde vara.

Så här ser vår marknadsekonomi ut i dag. Det är bl.a. dessa saker som vi borde diskutera. Vi borde diskutera hur den demokratiska marknadsökonomi egentligen ska fungera. Men i den debatten finns det ett problem. Så fort man här i kammaren yttrar allvarlig kritik mot EU eller allvarlig kritik mot marknadens funktionssätt viftas det ivrigt från de flesta partier med det kommunistiska spöket. Det är ett spöke som förväntas skrämja dig som medborgare från att vara kritisk mot EU. Det är ett spöke som förväntas skrämja dig som medborgare mot att vara kritisk till hur marknadsekonomi fungerar.

Till alla medborgare vill jag säga: Låt dig inte skrämjas. Låt inte debatten tystna. Och till er i kammaren som viftar med spöket vill jag säga: Lyft blicken! Se de problem som vi har i dag! Det är dags att vi tillsammans med ungdomarna i Göteborg börjar diskutera marknadens funktion och innehåll. Marknaden är ett redskap, en spade. Man kan använda den till att gräva med, eller så kan man slå den i huvudet på folk.

Vi måste våga skaffa oss andra visioner på det ekonomiska området. Vi måste våga ta steget in i framtiden, en framtid där marknaden är till för människorna och inte människorna är till för marknaden. Vi måste våga svära i kyrkan och säga att vi tar de företag som skitar ned miljön i örat. De företag som utnyttjar underbetald arbetskraft i fattiga länder och de som säljer genmanipulerade och djurplågade livsmedel tar vi i örat som konsumenter eller som väljare genom att rösta på de partier som vill skapa lagar som gynnar marknadens svagaste del, nämligen konsumenterna, på de partier som vågar använda ekonomiska styrmedel för att få en ekonomi där miljöförstöring kostar. Miljöpartiet är ett sådant parti.

Nu är det snart bara ett år kvar till valet, och nu är det dags att börja diskutera alternativen i den ekonomiska politiken. Vi har tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet fört en förnuftig ekonomisk politik med sikte på att inte vältra över skulder på kommande generationer. De borgerliga partierna har i år liksom förra året, liksom egentligen nästan varje år sedan förra seklets början, utlovat att landet står på kanten av ekonomisk ruin ifall man inte genomför en hårdhänt högerpolitik.

Bakom lockvarorna i skyltfönstret i den borgerliga butiken står fyra tunnor, och på dem står det: ”Skattesänkningar”, ”EMU-medlemskap”, ”Avskaffad arbetsrätt” och slutligen ”Pigor”. Det är detta som pratet om

nödvändiga förändringar och strukturproblem handlar om. Jag vet att det i den borgerliga butikens skyltfönster för ögonblicket finns – jag säger ”för ögonblicket”, för ingen vet ju vad som händer efter nästa val – skattesänkningar för de lågavlönade. Detta kunde dock inte moderaternas Bo Lundgren utlova i partiledardebatten i måndags på fråga av Centerpartiets Lena Ek. Det verkar inte finnas en borgerlig enighet i frågan om att skattesänkningarna först och främst ska gynna låginkomsttagare. Också Agne Hansson var inne på detta. Han lovade att man ska sänka skatten för dem som har det sämst och inte för dem som skriker högst, men jag undrar hur det är med de andra borgerliga partierna.

Talet om skattesänkningar, de som finns i tunna nr 1, är egentligen märkligt. Skattesänkningar framställs som en mirakelmedicin. Jag skulle inte bli förvånad om moderaterna kunde utlova bättre väder och ett bra resultat i fotbolls-VM om skatterna sänks. Men skattesänkningar måste betalas i minskad offentlig service, i nedskärningar och i ökad stress på sjukhus, på daghem och i skolor. Det är i sanning en tom tunna.

På tunna nr 2 står det ”EMU-medlemskap”. Vi ska med EMU inte längre driva ekonomisk politik efter vad Sverige behöver utan efter vad Tyskland, Frankrike och Italien behöver. Det är som att kläda sig efter vädret i ett annat land. Kan man bada i Italien ska vi ha badbyxor, även om det snöar hemma hos oss. Att på det sättet surra fast oss vid en politik som inte bygger på våra behov är minst sagt ett vågspel. Jag säger nej också till denna tomma tunna – nej till EMU.

På tunna nr 3 står det ”Avskaffad arbetsrätt”. Den borgerliga ekonomiska doktrinen är att företagen ska ha rätt att avskeda folk inte bara när det finns en orsak, exempelvis på grund av arbetsbrist, utan de ska också ha rätt att avskeda folk utan någon orsak alls. Det är ett steg tillbaka. Det är ociviliserat. På vilket sätt blir ekonomin effektivare av avskaffad arbetsrätt? Ingen har kunnat bevisa att den blir det. Nej till denna tomma tunna nr 3, nej till avskaffad arbetsrätt!

Tunna nr 4 är egentligen den konstigaste av alla. Det är kanske därför som de borgerliga partierna för tillfället talar så tyst om den. På den står det ”Pigor”. Tanken bakom den, i den mån det finns en tanke, är inte att vi ska skaffa oss en bättre och effektivare ekonomi genom nya idéer eller tekniskt framåtskridande. Nej, tanken är att de arbetslösa ska ägna sig åt städning och skoputsning. Jag tror inte heller på detta. Även denna tunna är tom. Jag säger nej till pigor.

Det var det borgerliga alternativet.

Vi måste våga se dagens problem och möta dem med dagens lösningar. Det gäller de galopperande sjukskrivningarna, den ökade miljöförstörelsen, de ökade klyftorna i samhället, stressen och utbrändheten.

Vårt senaste ekonomiska bakslag kom med insikten om att den globala ekonomins framtid kanske trots allt inte låg i den elektroniska postorderbranschen. Även om det under den värsta börsnyansen kallades för den nya ekonomin så var det ju postorder som det till stora delar gällde.

Man kunde önska att vi skulle ha lärt oss något av detta – att vi någon gång kunde satsa på den reella ekonomin en smula i stället för att svepas med i den zon som uteslutande består av den av verkligheten ogrumlade möjligheten. Det är en fantasins och spekulationszon.

Vi har ju varit där förr – senast 1992. Då var det fastigheter det gällde. Vi fick senare gå igenom konkursernas och nedskärningarnas stålbad.

Den reala ekonomin är människorna. Det är vår miljö och ren luft. Det är ett verkligt tekniskt framåtskridande och det är nya idéer, fungerande utbildning och sjukvård, trygghet på jobbet och fungerande sociala skyddsnet för alla.

Jag vill ha en värld med mat som vi vågar äta, med bilar som inte förstör klimatet och med gott om tid för varandra och våra intressen. Det är en värld som den globala kommunikationen har gjort fredligare och mer solidarisk – en värld där vi inte utnyttjar dem som är fattigare än vi.

Men ska vi komma dit så måste vi våga ta steget. Vi måste våga föra en ansvarsfull ekonomisk politik som varken lämnar skräp eller skulder efter sig till kommande generationer. Det är inte ansvarsfullt att som Kristdemokraterna och Moderaterna säga: Ni slösar när det gäller ekonomin! och sedan bara vilja sälja ut företag och på så sätt kortsiktigt säkra statskassan.

Vi måste våga fortsätta med den gröna skatteväxlingen. Vi måste våga satsa ytterligare medel för att uppnå våra miljömål. Vi måste våga satsa på att förbättra järnvägen och kollektivtrafiken. Vi måste våga satsa på de svagaste i samhället – de hemlösa och barnen till missbrukare. Det gäller dem som står utanför socialförsäkringssystemen.

Vi måste våga gå till offensiv mot diskriminering av kvinnor och av invandrare. Vi måste våga stärka konsumenternas ställning. Vi måste öka biståndet och minska de fattiga ländernas skulder. Vi måste våga sänka arbetstiden.

Samhället har blivit alltmer hyperaktivt. Om vi inte är tillräckligt aktiva ska vi aktiveras. Om vi inte har jobb ska staten se till att vi aktiveras inom aktivitetsgarantin. Föräldrar ser till att deras barn skjutsas runt till allehanda aktiviteter. Tempot har blivit så högt att inte ens barnen har tid att själva ta sig till sina fritidsaktiviteter.

I dag kan en person producera lika mycket mat i jordbruket som det behövdes 25 personer till på 1940-talet. Vi kan skicka mejl på ett par sekunder i stället för brev som tog dygn – för att inte tala om när det kunde handla om att gå eller rida i veckor för att få fram ett budskap.

Tekniken borde ha gjort att vi skulle ha mer tid och att vi kunde dra ned på tempot. Men tekniken har gjort att det är vi själva som har blivit den begränsande faktorn. Det är på oss det beror om det går lite långsammare. Ju snabbare tekniken blir, desto hårdare blir pressen på oss att vi ska hinna mer. I en tid då tekniken egentligen borde ge oss möjlighet till mer tid så blir alltfler långtidssjukskrivna på grund av stress. Detta är en utveckling som går åt fel håll.

I de flesta av våra grannländer har man kommit längre i insikten om att vi kan sänka tiden för lönearbete. I Norge har man sedan länge 37,5 timmars arbetsvecka, och då äter man dessutom lunch på arbetstid. I Sverige har detta ansetts som omöjligt t.o.m. av Socialdemokraterna, som historiskt sett har haft en viktig roll i kampen för kortare arbetstid. Varför? För oss är en förkortning av arbetstiden en av de viktigaste framtidsfrågorna.

Anf. 40 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag vet inte i vilken tunna Ruwaida tänkte sig mig och Centerpartiet. Men jag tycker att det börjar luta mer och mer åt Ruwaida placerar sig själv i den tomma tunnan – sådana skramlar som bekant en del.

Miljöpartiet har haft en möjlighet att göra en insats här i kammaren när det gäller fastighetsskatten, men avstod från att göra det.

När jag deltog tillsammans med Birger Schlaug i demonstrationen mot fastighetsskatten så lovade han vitt och brett där ute. Fastighetsskatten var en främmande fågel som omedelbart borde avskaffas ur systemet, sade han. Nu stöder ni en politik som höjer fastighetsskatten ganska dramatiskt. Den 17 april, i samband med remissdebatten på VÅP:en, som vi nu behandlar, så sade Ruwaida följande i kammaren:

”En av de reformer som faktiskt har stärkt glesbygden i vårt land är reformen i fastighetsskatten. Det är den största regionalpolitiska förbättringen under de senaste 10–20 åren. Den har inneburit väldigt mycket mer pengar till glesbygd och små kommuner och mindre pengar till storstäderna. Det är faktiskt en regionalpolitisk reform.”

Vad är det som gäller för miljöpartiet? Är fastighetsskatten en främmande fågel som ska bort? Eller är den en stor regionalpolitisk reform, som Ruwaida vill göra den till? Om den är en regionalpolitisk reform så måste Ruwaida kunna förklara på vilket sätt den är det. Inte kan det väl vara regionalpolitiskt riktigt att driva fast boende bort från sina hus och hem i attraktiva skärgårdsområden? Mina skärgårdsområden är faktiskt glesbygd.

Anf. 41 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Det har gått en hel del övertoner i fastighetsskattedebatten. Jag står för att jag ser den reform som skedde – och som totalt sett inte innebär ett höjt skatteuttag utan ett lika stort uttag som innan – som en regionalpolitisk reform. Naturligtvis finns det vissa undantag i vissa områden, men främst har kostnaden ökat i attraktiva områden, främst i storstäderna, och minskat för folk som bor ute i glesbygd. Så är det – det är en realitet.

Däremot har vi drivit en sänkning av fastighetsskatten totalt sett. Vi hade gärna velat att den skulle ligga på en lite lägre nivå än den som den hamnade på. Det är också en av de skattefrågor som vi framöver kommer att driva. Den kanske viktigaste förändringen på kort sikt – om man ska prata om prioriteringar – är att förändra så att vi har en halvering av taxeringsvärdet som underlag för förmögenhetsbeskattningen. Jag tycker alltså att det har gått en hel del övertoner i fastighetsskattedebatten.

Fastighetsskattefrågan är också ett generationsproblem. Många av dem som byggde sina hus på 1960- och 70-talen är de stora vinnarna. De hade full avdragsrätt på den tiden. De som i dag bygger hus, eller som har gjort det under de senaste fem åren, har en mycket svårare ekonomisk situation. Detta är en viktig fråga som också ses över, men det har som sagt gått övertoner i debatten. Det handlar ju om boendet för väldigt många människor – inte bara för dem som man har nämnt i tidningarna utan för många, många fler. Vi håller på att analysera frågan, och vi kommer att återkomma.

Anf. 42 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Nu måste vi väl ändå börja hyfsa debatten och tankebanorna lite grann, Ruwaida! Vem är det som står för övertonerna? Jag förstår att det måste vara Birger Schlaug som gör det. Det håller jag gärna med om.

Vem har fått skattesänkningar på fastighetsområdet med de förslag som föreligger nu? Jag känner icke någon – inte ens i glesbygden där taxeringsvärdena är lägre. De har höjts generellt överallt.

Slutligen säger Ruwaida: Vi vill sänka fastighetsskatten. Vi håller på att fundera på det.

Men ni är ju med i en majoritet som dramatiskt höjer fastighetsskatterna med över 100 % i vissa områden! Hur kan detta gå ihop, Ruwaida?

Anf. 43 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Nu tvingas jag upprepa det som man också kan läsa sig till i budgetpropositionen, nämligen att skatteuttaget för fastighetsskatten är lika stort. Visst ökar taxeringsvärdena, men vi har ju sänkt fastighetsskattenivån. Totalt sett får inte staten en krona mer i inkomst. Det är ett nollsummespel.

Vissa förlorar, som vi vet, och får betala mer i skatt, och andra får betala mindre i skatt. De är främst de som bor ute i glesbygd som betalar mindre i skatt. På så sätt är det faktiskt en regionalpolitisk reform, Agne Hansson. Det kommer man inte ifrån.

Det är anmärkningsvärt att Centerpartiet kan stå bakom en reservation där man hänvisar till att fastighetsskatten skulle vara 3 000 kr i månaden. Det gäller för dem som har en fastighet med ett taxeringsvärde på 3 miljoner kronor och ett försäljningsvärde på 4–5 miljoner kronor.

Att nämna dem i sin reservation visar lite grann var tyngdpunkten ligger hos de borgerliga partierna, nämligen hos höginkomsttagarna i detta land.

Anf. 44 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka finansutskottet och särskilt dess ordförande Jan Bergqvist för ett gott samarbete och en god behandling av den ekonomiska vårpropositionen. Jag vill också rikta ett särskilt tack till företrädarna för Vänsterpartiet och Miljöpartiet i finansutskottet och i alla andra sammanhang där vi diskuterat och förberett vårpropositionen.

Med årets vårbudget tar vi ett steg mot ökad rättvisa i Sverige. Det handlar om ökad rättvisa i arbetslivet, ökad rättvisa för barnfamiljerna och ökad rättvisa för pensionärerna. Det är grupper som många gånger lever på marginalen och har det svårt att få det att gå ihop ekonomiskt.

Den socialdemokratiska regeringen har sedan regeringsskiftet 1994 arbetat för ökad rättvisa med en strategi i tre steg. Det första var att skapa ordning och reda i de offentliga finanserna. Det har vi gjort. Det andra var att halvera arbetslösheten på fyra år. Det har vi också åstadkommit.

Nu är vi fulla av entusiasm och tillförsikt och ska se till att vi når goda resultat också på rättviseområdet. Vi tror att det går att öka rättvisan och att det är viktigt att presentera konkreta målsättningar på det området. Därför har vi exempelvis satt upp målet att halvera socialbidragsberoendet fram till år 2004.

När vi diskuterade vårpropositionen i april frågade jag Gunnar Hökmark, Karin Pilsäter, Mats Odell och Lena Ek om de var beredda att ställa upp på det nya målet att halvera socialbidragsberoendet. Hökmark svarade då att han skulle återkomma med förslag i sin partimotion. Det har han inte gjort. Mats Odell svarade över huvud taget inte på frågan, och inte heller Lena Ek och Karin Pilsäter. Jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt att de borgerliga partierna inte kan ställa sig bakom en så central och angelägen uppgift för politiken de närmaste åren som att halvera socialbidragsberoendet.

Det verkar inte vara en grupp som intresserar de borgerliga partierna över huvud taget. Det verkar inte vara ett problem som ens existerar för de borgerliga partierna, eftersom det inte ens är värt en kommentar. Har kanske Hökmark glömt bort frågan? Eller är han så fokuserad på att konstruera nya skattesänkningar för de redan välbeställda att han inte har någon möjlighet att bry sig om dem som har det svårt i vårt samhälle?

Vi har haft en gynnsam ekonomisk utveckling i Sverige de senaste åren. Grunden för det har varit en stark ekonomisk politik och en mycket positiv konjunkturutveckling. Sverige står i dag starkt med en låg arbetslöshet, en bra tillväxt och ett överskott i de offentliga finanserna. Vi har en tillväxt som i allra högsta grad är en bit över den normala tillväxt vi hade exempelvis under 70-, 80- och en stor del av 90-talet.

Men det är inte alla som har fått del av det ökade välbästandet, och inte alla orkar i dag känna framtidstro. Många är arbetslösa eller jobbar mindre än vad de skulle vilja göra. Många barn och ungdomar växer upp med mycket olika förutsättningar. Framför allt står många människor med utländsk bakgrund utanför den positiva utvecklingen. Det är inte så vi vill att samhället ska se ut. Vi socialdemokrater vill med vårpropositionen ta ett steg för att öka rättvisan och minska just de klyftor som finns i vårt samhälle.

Sverige ska vara ett land där alla barn får en bra uppväxt. Så är det inte i dag. Barn till ensamstående och arbetslösa och barn i stora familjer har det ekonomiskt svårare än andra. För att förbättra situationen har barnfamiljerna därför haft högsta prioritet när de senaste årens utrymme för ekonomiska reformer har diskuterats.

Barnbidragen har höjts. Nästa år införs den förlängda föräldraförsäkringen samtidigt som maxtaxan ger kraftigt sänkta avgifter i barnomsorgen och förstärker familjeekonomin. Då får också barn till arbetslösa rätt till förskoleverksamhet. Året därpå, år 2003, införs allmän rätt till förskola för 4–5-åringar.

Det föreslås också i vårpropositionen ytterligare förbättringar. Det handlar om garantiförsäkringen i föräldraförsäkringen som fördubblas. Den kommer ytterligare att förstärkas år 2003 och år 2004. Studiebidraget kommer fr.o.m. år 2003 att öka och delas ut under tio månader. Det innebär att barnfamiljer med barn som studerar på gymnasiet får en kassaförstärkning på 950 kr. Det är också ett sätt att öka tryggheten och rättvisan för barnfamiljerna.

En annan viktig och prioriterad grupp är pensionärerna. De senaste åren har en rad reformer genomförts som förbättrar deras situation. Trots det finns det många pensionärer som upplever ekonomisk otrygghet. Särskilt oroande är naturligtvis att levnadsstandarden för pensionärer skiljer sig kraftigt åt beroende på var i landet de bor. Därför föreslår

regeringen nu att alla pensionärer ska garanteras en viss summa att leva på efter det av avgiften för äldreomsorgen är betald, dvs. ett förbehållsbe-
lopp. Dessutom höjs bostadstilläggen ytterligare.

Årets vårproposition innebär också en rad reformer när det gäller tryggheten i arbetslivet. Om ett par veckor, den 1 juli, höjs både golv och tak i a-kassan. Samtidigt har arbetet med en ny reformerad arbetsskade-
försäkring påbörjats, och nya och mer rättvisa regler kommer att träda i kraft fr.o.m. nästa år. Därigenom ökar tryggheten i arbetslivet.

Fru talman! För att sammanfatta är årets vårproposition en offensiv för ökad rättvisa. Den innehåller förbättringar för utsatta grupper och bidrar till att minska klyftorna i samhället. Men hur ser egentligen alter-
nativet ut till vårpropositionen och den rättvisepolitik som drivs? Tyvärr innehåller de borgerliga partiernas reservationer inte några särskilda beräkningar och bedömningar av hur deras egentliga ekonomiska alterna-
tiv ser ut.

Granskar man sedan de enskilda partimotionerna och de enskilda re-
servationerna, eftersom de borgerliga har egenheten att både ha gemen-
samma och enskilda reservationer, får man inte det hela att gå ihop. Man kan se att det väldigt mycket handlar om rätt radikala neddragningar av välfärden. Framför allt finns väldigt många krav och förslag från borger-
ligt håll som skulle öka orättvisorna.

Med en moderatstyrd regering skulle 50 000 jobb inom vården, sko-
lan och omsorgen försvinna. Det minskar rättvisan. Med en moderatstyrd regering skulle avgiften till a-kassan höjas med mer än 2 000 kr per per-
son. Det ökar också orättvisorna. Med en moderatstyrd regering skulle arbetsmarknadspolitiken skäras ned med resurser motsvarande 60 000 personer som inte längre skulle få arbetsmarknadsutbildning och annan meningsfull aktivitet. Det ökar också orättvisorna, och det ökar arbets-
lösheten.

Sammantaget skulle en moderat politik såsom den framställs i reser-
vationerna öka arbetslösheten med bortåt 3 %. Det skulle innebära långt över 100 000 fler arbetslösa som ett resultat av den moderata politiken. Men inte nog med det. Med en moderatstyrd regering skulle nivån i a-
kassan, ersättningen i a-kassan, sjukförsäkringen och föräldraförsäkring-
en sänkas från 80 % till 75 %. De arbetslösa, de sjuka och de föräldrale-
diga skulle straffas ytterligare.

Med en moderatstyrd regering skulle däremot höginkomsttagarna få en tio gånger så stor skattesänkning som en låginkomsttagare. Det har Folkpartiets och Centerpartiets företrädare ibland satt frågetecken för. Det vore hälsosamt att få ett klart besked från Folkpartiet och Centern om de tänker acceptera den moderata linjen om tio gånger så stora skat-
tesänkningar för höginkomsttagare som för låginkomsttagare. I sin reser-
vation kallar Moderaterna sin politik för en politik för människor, men det handlar egentligen om en politik för ett fåtal rika.

De borgerliga partierna har lagt fram en rad förslag på arbetsmark-
nadsområdet som skulle skrota den framgångsrika arbetsmarknadspolitik som har halverat arbetslösheten de senaste åren. Det är märkligt att se hur även andra borgerliga partier nu har tagit intryck av det mycket aggres-
siva angreppet på arbetsmarknadspolitiken som Moderaterna står för.

Centerpartiet vill t.ex. skära ned resurserna till arbetsmarknadspoliti-
ken med 10 miljarder kronor. Det motsvarar 50 000 platser i Kuns-kaps-

Riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, m.m.

lyftet och arbetsmarknadsutbildningarna. 50 000 arbetslösa skulle inte längre få chans till en utbildning om Centerpartiet fick sin vilja igenom.

Folkpartiet vill slopa hela Arbetsmarknadsstyrelsen. Man tycker att servicefunktionen i arbetsmarknadspolitiken ska privatiseras. Servicefunktionen är väl arbetsförmedlingen, och den ska privatiseras. Jag hörde Lars Leijonborg bli tillfrågad om vad som skulle hända med arbetsförmedlingen i glesbygden om det bara skulle bli privata lösningar. Då var Lars Leijonborg för en gångs skull väldigt tydlig i sitt svar och sade: Det får väl marknaden lösa.

Jag skulle vilja se folkpartiledaren försvara det uttalandet i Norrlands inland. Jag har svårt att se att det finns en marknad för privata arbetsförmedlingar i många av de mest utsatta arbetslöshetsregionerna i vårt land. Där arbetsmarknadspolitiken behövs allra bäst vill Folkpartiet lämna de arbetslösa utan skyddsnet. De ska utsättas för marknadens bedömning av om det finns möjligheter att starta någon form av privat arbetsförmedling.

Det är faktiskt ett ganska bra exempel på hur Folkpartiet blir alltmer nyliberalt. Vad hände med socialliberalismen, Karin Pilsäter?

Moderaterna vinner ändå tävlan mot Centern och Folkpartiet. De är mest extrema. De vill halvera anslagen till arbetsmarknadspolitiken. Ersättningsnivåerna ska sänkas, arbetsförmedlingarna privatiseras och Kunskapslyftet och arbetsmarknadsutbildningarna ska slopas helt.

Hela den borgerliga insatsen handlar helt enkelt om att man hotar den svenska välfärdsmodellen. Men man hotar inte bara den svenska välfärdsmodellen, utan man hotar också den ekonomiska stabilitet som mödosamt har byggts upp under 90-talet efter det borgerliga regeringshaveriet i ekonomin 1991–1994.

Nu vill Moderaterna sänka skatterna med 110 miljarder fram till år 2004. Samtidigt vill Centern satsa på jordbruket, Folkpartiet vill genomföra en stor handikappreform och Kristdemokraterna vill göra en stor infrastruktursatsning. Det är helt enkelt en kalkyl som inte går ihop.

Jag ägnade mitt favoritblad, Grönköpings Veckoblad, några minuter för ett tag sedan. På första sidan såg jag en ganska bra koppling till vår budgetdebatt. Under rubriken Borgerlig skuggbudget! stod det i Grönköpings Veckoblad: ”Knappt har kalenderåret tagit sin egentliga början, förrän budgetåret begåvats med två budgetförslag. Senast i denna dubbla rad är den borgerliga oppositionens skuggbudget, som å klassiskt vis förenar låga inkomster med höga utgifter.”

Det är visserligen en skämtsam tidning, men de har oftast väldigt rätt i sina, inte bara skämtsamma utan mycket pricksäkra, kommentarer.

Det betänkande som riksdagen nu ska fatta beslut om är ett bra betänkande från finansutskottet. Det innehåller en politik för ökad rättvisa och trygghet. Det är en politik för barnen och deras familjer, för de äldre och för förbättringar i arbetslivet. Den innehåller en lång rad reformer för grupper som har det svårt. Det är en politik för utveckling och jämlikhet. Det är en politik som vi kan vara stolta över. Jag ser fram emot en spännande debatt på grundval av de många rättvisereformer som finns i vårpropositionen.

Anf. 45 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Jag tycker att finansministern tar en risk när han upphöjer Grönköpings Veckoblad och det som står där till något väldigt träffsäkert. Det drabbar ju honom själv i allra högsta grad. Men det är inte säkert att hans medarbetare har valt ut just de delarna när de framhåller Grönköpings Veckoblad som ett sanningsvittne i det här sammanhanget.

Nu säger Bosse Ringholm att de borgerliga partierna inte vill halvera socialbidragsberoendet. Nej, vårt mål är att avveckla socialbidragsberoendet. I den kristdemokratiska motionen har vi t.ex. ett särskilt avsnitt om att man ska bryta bidragsberoendet. Individer och familjer måste få bestämma mer själva.

Låt mig ta ett konkret exempel. Regeringen har ju hittills haft en tillfällig skattereduktion för låginkomsttagare på 1 320 kr per år. Vi kristdemokrater har i vårt alternativ en skattereduktion för låginkomsttagare på 3 600 kr per år. Vittnar inte det om en ambition att stärka vanliga hushålls egna muskler och minska bidragsberoendet? Er skattereduktion för låginkomsttagare är tillfällig, Bosse Ringholm. Den kommer att fasas ut i och med att detta kalenderår löper ut. Hur kommer det att bli med den saken? Kommer ni att komma tillbaka med detta? Eller kommer ni att försämra situationen och höja skatten för låginkomsttagare? Det blir ju följden av den politik som ni nu driver.

Låt mig sedan gå över till fastighetsskatten. Det har ju faktiskt hänt någonting på den punkten. Landets regeringschef Göran Persson har satt ned foten. Han sade här i måndags att han inte kommer att acceptera att folk ska behöva flytta från sina hem. Det svarade han på en fråga från Alf Svensson. Han har alltså gått in på Bosse Ringholms område. Nu är min fråga: Är Bosse Ringholm nu i färd med att bereda ett nytt lagförslag på det här området som gör att människor slipper flytta från sina hem? Eller ska de först få flytta, och därefter ska Bosse Ringholm ta itu med frågan? Är en förändring av skatteuttaget på fastigheter på väg? Det har ju dessutom ökat. Det ligger inte, som det bl.a. har sagts tidigare i debatten, kvar på samma nivå. Det är en miljard mer än vad ni har räknat med i skatteuttag.

Anf. 46 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Låt mig ett ögonblick uppehålla mig vid det bekymmer som Mats Odell har när det gäller Grönköpings Veckoblad. Jag har undanhållit Mats Odell och kammaren en kanske ännu värre sanning som jag också hittade i samma tidning under rubriken Ökade anslag trots minskade intäkter! Där står: "Den borgerliga skuggbudgeten aviserar skattesänkningar å inte mindre än 700 miljoner kronor. Detta får ses som en stor framgång med tanke å att kommunens skatteintäkter i dag bara är drygt 550 miljoner."

Det är ungefär vad det handlar om från det borgerliga hållet och från Kristdemokraternas sida. Det ska gärna vara mer utgifter och mindre inkomster. Att det inte går ihop såg vi när Mats Odell satt i regeringen i början av 1990-talet.

Jag kan försäkra Mats Odell om att den typen av rättvisa skattereformer som har genomförts de två senaste åren, när regeringen har sänkt skatten för låginkomsttagare och vanliga inkomsttagare två år i rad, kommer vi att fortsätta med om det finns förutsättningar när vi diskuterar

budgetpropositionen i höst. Det handlar om vilket realekonomiskt utrymme som finns. Om det finns ett sådant realekonomiskt utrymme är det naturligtvis låg- och medelinkomsttagare som vi i första hand har i tankarna.

Mats Odell får gärna svara på min fråga. Tycker Kristdemokraterna och Mats Odell att det är bra med skattesänkningar som är tio gånger större för höginkomsttagare än för låginkomsttagare? Tycker Mats Odell att det är bra att man slopar hela statsskatten för höginkomsttagarna, såsom Moderaterna föreslår? Det är en fråga som har blivit hängande i luften.

Sedan noterar jag att Mats Odell inte tyckte att det räckte med att vi skulle halvera socialbidragsberoendet. Han hade som ambition att det skulle vara noll, dvs. ingenting alls. Det vore intressant att höra om han hade någon idé eller något förslag på hur detta skulle kunna gå till. Alla andra politiska förslag som han har kommer snarare att öka socialbidragsberoendet. Alla de människor som i dag får del av arbetsmarknadspolitikerna skulle i fortsättningen hamna utanför arbetsmarknadspolitikerna. De skulle bli arbetslösa och många gånger socialbidragsberoende med Kristdemokraternas reformförslag.

Anf. 47 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Jag undrar hur alla de människor runtom i vårt land som i dag känner en fasa över att få flytta från sina hem upplever att landets finansminister står och läser ur Grönköpings Veckoblad och vägrar att svara på en mycket berättigad och akut fråga för hundratusentals människor i Sverige.

Kommer Bosse Ringholm att följa upp det nya löfte som landets statsminister har givit att ingen ska behöva flytta från sitt hem? Kommer han att följa upp det?

Sluta att läsa ur Grönköpings Veckoblad! Svara på en fråga som har högsta aktualitet för många människor i vårt land!

Anf. 48 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Jag kan ge Mats Odell och alla andra ett mycket tydligt svar. Det är inget nytt svar. Mats Odell känner väl till svaret på frågan. Regeringen kommer inom kort att lägga ett förslag om en begränsningsregel som kommer att innebära att minst 150 000 personer kommer att få rejält sänkt fastighetsskatt i de allra flesta fall och många gånger en kraftig begränsning av fastighetsskatten. Den grupp det oftast handlar om är låginkomsttagare och pensionärer med mycket låga pensioner, som kommer att gynnas av begränsningsregeln.

I samband med att vi ska ha en diskussion inför höstens budgetproposition ser vi självfallet över alla skatteområden, även fastighetsskatteområdet inklusive förmögenhetsskatten, på det sätt vi gjorde i höstas. Vi föreslår en minskning av förmögenhetsskatten. I dag är det 200 000 färre personer som betalar förmögenhetsskatt än förra året. Det är ett resultat av den budgetproposition som regeringen med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet lade fram i höstas och som innebar en förbättring för hundratusentals människor när det gäller förmögenhetsskatten och fastighetsskatten. Vi kommer naturligtvis att utöver begränsningsregeln följa upp de effekter som fastighetsskatten har och återkomma även till det.

Anf. 49 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Lyssna, Bosse Ringholm, till de pensionärer som har fått en 100-procentig höjning av taxeringsvärdena! Försök att lyssna på vad de tycker om begränsningsregeln.

Det här är en offensiv budget för rättvisa, sades det. Det är nästan ett hån mot de sämst ställda. Jag håller med om att det första viktiga för de sämst ställda är att sanera statsfinanserna. Det har vi gjort. Det är viktigt. Men det gäller att gå vidare.

Jag kan svara på frågan om en halvering av socialbidragen. Lyssna! Vi är beredda att göra det och att gå längre. Vi har lagt ett förslag som socialdemokraterna har avvisat här i riksdagen om en skattesänkning för låg- och normalinkomsttagare som innebär att alla som har en pension eller inkomst från 20 000 kr och nedåt kommer att få en skattesänkning på mellan 300 kr och 500 kr i månaden. Ska man kompensera det med höjd pension eller med bidrag får man öka dem med minst 7 000 kr per individ. Det är fullständigt omöjligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Nu vill socialdemokraterna och regeringen gå vidare. Det som finansministern kallar rättvisa är att man inför en maxtaxa som gynnar dem som har det bäst och att man höjer taken för dem som har mycket. De som inget har får ingenting.

Skillnaderna har ökat dramatiskt. Jag pekade på det i mitt tidigare inlägg. Jag vill ge socialdemokraterna en eloge. Ni är duktiga på att tillsammans med folkrörelsepartiet Centern sanera samhällsekonomin. Men ni är fullständigt odugliga på att regera i högkonjunktur med två andra kravmaskiner.

Hur ska finansministern öka tillväxten och börja tänka på de sämst ställda med ökade bidrag och ökade skatter?

Anf. 50 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Jag kan dela uppfattningen att Centerpartiet och regeringen tidigare har bidragit till att sanera landets ekonomi. Men det hade också varit en väldig fördel om Centerpartiet hade velat ansluta sig till de många rättviseförslag som finns i vårbudgeten.

Jag känner oro för att Centerpartiet snarare drivs högerut eftersom man i den gemensamma reservationen med övriga borgerliga partier inte har gett sin anslutning till några rättviseförslag. Om nu både Mats Odell och Agne Hansson här säger att de egentligen tycker att det är bra om man kan minska socialbidragsberoendet, varför kan man då inte skriva det i den gemensamma reservationen? Varför kan man inte skriva det i Centerns egen reservation? Det finns ju ingenting om detta. Jag betraktar det helt enkelt som ett ointresse.

När det gäller fastighetsskatten tycker jag att det är en viktig poäng att inte minst de som bor på landsbygden och i mindre orter och städer får en skattesänkning med det fastighetsskatteförslag som nu finns och som riksdagen beslutar om. Det är grupper som Centerpartiet i vanliga fall tycker bör få ökade resurser eftersom det många gånger är grupper som har ganska små inkomster. Men de verkar Agne Hansson helt ha glömt bort. Han har inte riktigt tagit till sig att den halva av svenska folket som får en sänkt fastighetsskatt finns på de mindre orterna och på landsbygden. Det tror jag är en bra rättvisereform och en bra förstärkning

av den regionala situationen. Det kan bidra till att öka den regionala balansen.

Får jag till sist säga något när det gäller utsatta grupper. En grupp som verkligen är utsatt är de arbetslösa. Det smärta mig att Centerpartiet nu har hamnat i Folkpartiets och Moderaternas stora angrepp på arbetsmarknadspolitiken. Det kommer att drabba många tusentals människor i vårt land.

Anf. 51 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Det är självklart, finansministern, att om det hade funnits några rättviseförslag att ansluta sig till i den här vårpropositionen hade vi gjort det.

Vi tycker att ett förslag är bra. Det är höjningen av golvet i arbetslöshetsförsäkringen. Det är rätt fördelningspolitisk profil. Men att höja tak för de som har det bäst och att undvika att öka rättvisan efter en saneringsperiod utan vidga klyftorna socialt och regionalt är ingen bra politik för att lägga grunden för en uthållig tillväxt och en stark ekonomi för framtiden. Det är det som är det viktigaste. En svag ekonomi med ökade bidrag drabbar i slutändan bara de svaga.

Så till arbetsmarknadspolitiken. Vi vill att alla ska sättas i jobb och inte gå i åtgärder. Det är därför vi vill ta bort bidragsfällorna så att det blir lönsamt att gå från arbetslöshet till arbete. Då har var och en möjlighet att växa utifrån sina egna förutsättningar i stället för att bli bidragsberoende.

Den politik som finansministern bedriver, att höja t.ex. barnbidragen med 100 kr så att de som inte har socialbidrag och bostadsbidrag får en standardhöjning medan de andra lämnas utanför, tycker inte vi är rättvist. Det är därför vi med ett rättvist skattesystem vill rätta till rättvisan. Jag är förvånad över att socialdemokraterna lägger en proposition som så entydigt ökar de regionala och sociala klyftorna.

En gång till: Hur ska finansministern tillgodose den långsiktiga tillväxten genom att öka de offentliga utgifterna, som kräver ökade skatter, som ger Sveriges ekonomi ökad sårbarhet?

Anf. 52 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Ett bra sätt att öka tillväxten i Sverige är att se till att vi har kompetent arbetskraft i våra företag, att se till att vi har väl utbildad arbetskraft. Därför är det anmärkningsvärt, Agne Hansson, att Centerpartiet föreslår att 50 000 personer inte ska få den arbetsmarknadsutbildning, det kunskapslyft, den yrkesutbildning de behöver för att bli den kompetenta arbetskraft som efterfrågas på arbetsmarknaden. Det är verkligen en antirättvisopolitik som Centern företräder på det området.

När Agne Hansson säger att Centern gärna hade anslutit sig om det hade funnits några rättviseförslag i vårpropositionen undrar jag om han har tänkt igenom vad han säger. Det finns i vårpropositionen förslag om förbättrat stöd för barnfamiljerna, de barnfamiljer som exempelvis får garantibidrag. Det är väl en rättvisereform. Det borde Centern kunna uppfatta som en rättvisereform.

Det finns, som Agne Hansson säger, ett förslag om att höja golvet i akassan. Det är bra att Centern stöder det. Det finns förslag om att öka ersättningen till sjukvården med ganska många miljarder kronor.

Det ökar väl rättvisan för de sjuka och ger dem större möjligheter till vård? Det är väl ett rättviseförslag som Centern skulle kunna stödja?

Det finns förslag om att öka insatserna för tandvårdsförsäkringen. Det är väl också ett rättviseförslag som Centern skulle kunna stödja?

Jag är förvånad över att Centern har tagit så starka intryck av Moderata samlingspartiet och Folkpartiet att man följt med på vagnen som innebär att man lägger förslag som gör att vi tappar 50 000 utbildningsplatser. Det är 50 000 arbetslösa som ska förmenas rätt till utbildning och en chans till ett bra yrke för framtiden. Det är inte den gamla Centern.

Anf. 53 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Den ekonomiska politik vi nu ser präglas inte av rättfärdighet. Tvärtom driver den fram en tyngre skattebelastning på låg- och medelinkomsttagare, på pensionärer och andra som inte hör till vad som kallas rörliga skattebaser. I stället sänker man skatten för miljardärer och utländska höginkomsttagare.

Eftersom Bosse Ringholm har gett det tydliga beskedet att regeringen inte tänker ändra fastighetsskattens inriktning vill jag fråga: Vari ligger det rättvisa i en fastighetsskatt som leder till stora höjningar för poliser, lärare, förskollärare, sjuksköterskor, brandmän och mängder av andra människor i våra storstadsregioner och andra delar av landet?

Finansministern sade alldeles nyss att det är rättfärdigt. Förklara för alla människor som nu drabbas av den höjda fastighetsskatten: Vari ligger det rättfärdiga i detta? Vari ligger det rättfärdiga i att människor inte ska kunna bo kvar? Vari ligger det rättfärdiga i att pensionärer som har sparat i hela sitt liv inte ska kunna bo kvar i sitt eget hem? Förklara det. Hymla inte om att ni slår vakt om äldre människor i det svenska samhället, för det gör ni inte. Ni slår vakt om de stora systemen.

Fru talman! Det är typiskt och ett alltför tydligt uttryck för denna regeringens förhållning till den ekonomiska politiken att finansministern ägnar sig åt att läsa högt ur Grönköpings Veckoblad när vi har ekonomisk-politisk debatt. Risken är möjligtvis att ingen märker det. Det hade varit rimligt att finansministern hade resonerat om några av de ekonomisk-politiska problem som vi har i Sverige.

Det hade varit rimligt om finansministern hade nämnt det faktum att det är ett bekymmer att vi har en rekordhög arbetslöshet i högkonjunktur och resonerat om vad det innebär för hushållen med den kronförsvagning som är ett uttryck för att den svenska ekonomin släpar efter. Svenska hushåll har förlorat mer i köpkraft än de nya bidrag ni nu föreslår. Svenska hushåll kommer att förlora mer på den inflationen än vad någon tidigare trott.

Anf. 54 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Jag har full förståelse för att det är pinsamt utifrån Gunnar Hökmarks aspekt att konstatera att vi de senaste åren har haft en väldigt god tillväxt i Sverige. Enligt Gunnar Hökmarks moderata teorier skulle det ju inte kunna inträffa att man under en socialdemokratisk regering som driver reformpolitik kan ha både låg inflation och god tillväxt och pressa tillbaka arbetslösheten. Det är en ekvation som vi har fått att gå ihop, men som Gunnar Hökmark har dömt ut redan innan projektet

började. Jag inser att Gunnar Hökmark bara tycker att det är jobbigt och pinsamt att behöva konstatera att det har gått bra för Sverige.

Jag inser också att Gunnar Hökmark inte är särskilt intresserad av några rättvisereformer. Det är väl därför Gunnar Hökmark föreslår att höginkomsttagarna ska få tio gånger mer skattesänkning än låginkomsttagarna. Det är väl därför Gunnar Hökmark inte heller vill kommentera den delen.

När det gäller bostadspolitiken och skattepolitiken vill jag säga att grunden till att vi de senaste åren har haft en snabb prisstegring på småhus, inte minst i Stockholmsområdet, är att det inte byggs några bostäder av Gunnar Hökmarks partivänner i Stockholms stadshus och andra kommuner i Stockholms län. Hade man byggt mer bostäder och haft ett större utbud av bostäder hade vi inte haft den snabba prisstegringen. Det är den huvudsakliga orsaken till att vi har haft en så väldigt kraftig prisstegring på småhus i storstadsområdena. Det har naturligtvis i sin tur lett till att vi också har fått en fastighetstaxering som vi har behövt justera.

Vi har sänkt fastighetsskatten från 1,5 % till 1,2 %. Vi införde en särskild begränsningsregel för just de grupper som har det svårast. Vi är naturligtvis beredda att gå vidare och se om det finns något ytterligare man kan göra på det här området inför höstens budgetproposition.

Jag är ganska övertygad om att det förslag som vi inom kort ska lägga om den s.k. begränsningsregeln kommer att gynna ungefär 150 000 personer.

Alla de 120 000 som ska bli arbetslösa, Gunnar Hökmark, varför överger Moderaterna dem?

Anf. 55 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Finansministern har en vana att bara kasta ur sig påståenden och sedan upprepa dem. Jag tycker att han borde ha lärt sig av Ahleniusaffären att saker och ting inte blir mer trovärdiga bara för att man upprepar dem gång på gång utan att lyssna på vad andra säger och vad verkligheten innebär.

Det mest bekymmersamma när vi i dag diskuterar den ekonomiska politiska inriktningen är att vi uppenbarligen har en finansminister som över huvud taget inte har någon reflexion över vad den flytande devalveringsutvecklingen innebär, som inte har sagt någonting om att den svenska kronan har urholkat välståndet för svenska hushåll med drygt 10 % bara under det senaste året, som inte ser något problem i det växande inflationstryck som detta skapar, som över huvud taget inte har resonerat om vad det innebär att vi går ut ur en högkonjunktur med en rekordhög arbetslöshet. Då blir det så att man tramsar och upprepar påståenden.

För finansministerns information vill jag tala om att vi moderater i vårt skatteförslag har tyngdpunkten på en sänkning av skatten för låg- och medelinkomsttagare, och vi ser också till att de slipper den fastighetsskattehöjning som ni har. Vi börjar avveckla fastighetsskatten och vi ser till att slå vakt om de grupper i det svenska samhället som allra mest behöver stöd.

Jag tror inte att finansministern säger fel om moderat politik på grund av illvilja. Jag tror inte att det är av illvilja som finansministern citerar fel, utan jag tror att finansministern helt enkelt har ägnat alltför lite tid åt

att studera vad andra säger och tycker och alltför lite tid åt att följa den verklighet som finns omkring oss. Om finansministern hade gjort det hade han känt till lite mer om effekten av fastighetstaxeringen. Då hade finansministern kunnat resonera mer om arbetslösheten och kanske haft något att säga i riksdagen både om det växande inflationstrycket och kronkursens utveckling som riskerar att leda till lägre tillväxt och fortsatt hög arbetslöshet i Sverige. Det hade varit mer rimligt att resonera om det än att citera ur Grönköpings Veckoblad. I sanningens namn, Bosse Ringholm, det var nästan ingen som märkte citattecknen.

Anf. 56 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Det kan ju bero på att jag citerade det man skrev om den borgerliga politiken.

Gunnar Hökmark hade en kort replik, men han lyckades ändå inte hålla ihop två tankar. Han började med att säga att jag inte bryr mig om att lyssna på vad oppositionen säger, och han slutade med att säga att jag lyssnar för mycket på oppositionen och inte bryr mig om vad som händer i verkligheten runt omkring.

Det är möjligt att oppositionen inte tillhör verkligheten runt omkring. Det får Gunnar Hökmark bedöma.

Jag konstaterar bara att det stora hotet mot den svenska ekonomin och mot den tillväxt och goda utveckling vi haft under de senaste åren ligger framför allt i att vi skulle få tillbaka den typ av skattepolitik och ekonomisk politik som de borgerliga förde i början av 1990-talet. Det ledde till ett samhällsekonomiskt och statsfinansiellt haveri.

Det är den stora risken för den framtida ekonomiska utvecklingen i vårt land.

Det är inte bara frågan om att riskera stabiliteten i den ekonomiska politiken. Det är också en fråga om att riskera att få tillbaka orättviseinslag av betydande mått. Jag är förvånad över att Gunnar Hökmark inte med ett ord vill beröra det faktum att om man lägger ihop de olika moderata förslagen skulle ytterligare minst 3 % av arbetskraften bli arbetslös. 100 000–120 000 personer skulle bli utan sysselsättning. Det är resultatet av den moderata politiken på olika områden.

Man kan säga att folk får ta hand om sin egen situation och ta egna initiativ och eget ansvar. Men utifrån min socialdemokratiska värdering är det inte värdigt ett modernt välfärdssamhälle att överge de arbetslösa på det sättet.

Jag kan konstatera att Gunnar Hökmark har lyckats i ett avseende, nämligen att påverka sina kolleger i en del andra borgerliga partier så att de också omfattar en del av den här mycket aggressiva arbetsmarknadspolitiken som radikalt skulle öka arbetslösheten i Sverige om den kom till utförande.

Anf. 57 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Vi fick en mycket intressant demonstration av Bosse Ringholm på att Gunnar Hökmark faktiskt hade rätt när han sade att Bosse Ringholm lyssnar väldigt lite på vad oppositionen säger. Det är nog bara att följa protokollet. Där kommer det att framgå.

Jag blir också lite förvånad när Bosse Ringholm säger att det är vi i Folkpartiet som har tagit intryck av den aggressiva arbetsmarknadspolitiken.

I vanliga fall är vi i de här debatterna vana vid att få höra att det är vi som är värst. I så fall är det kanske vi som har influerat Moderaterna i den delen.

Det intressanta med vår aggressivitet när det gäller arbetsmarknadspolitiken är att nutidshistorien ger vid handen att också majoriteten här är åtminstone ganska aggressiv. I budgetpropositionen för innevarande år föreslår regeringen 63 miljarder till arbetsmarknadspolitiken. I vårpropositionen har det sänkts till 59 miljarder. Därmed har man faktiskt mer än halvvägs gått oss till mötes i aggressivitet. Är inte det lite intressant?

Sanningen är väl att regeringen inte är helt omedveten, även om det låter så i debatten, om att det finns mycket stora problem på arbetsmarknaden, även om vi inte hör någonting om det i denna debatt. Väldigt många människor står utanför. Systemen stänger ute i stället för att släppa in. Det är där som vi vill förändra. Vi vill inte bita oss fast i myndighetsstrukturer, utan vi vill se till att det blir en sådan ordning att de människor som behöver hjälp för att komma in på arbetsmarknaden också kan få det.

Ringholm exemplifierade med glesbygden. Jag kan ta ett storstadsexempel och nämna Rosengård, där arbetsförmedlingen flyttade. Man tyckte väl inte att de som bodde i Rosengård var tillräckligt intressanta. Det blev då en marknadslösning i form av att det kommunala bostadsföretaget MKB betalade för en privat arbetsförmedling. Det fungerade mycket bättre än den statliga arbetsförmedlingen någonsin hade gjort. Sådana exempel finns det på punkt efter punkt efter punkt.

Jag skulle vilja fråga Bosse Ringholm: Är det så att allting i dag fungerar perfekt? Finns det inte något fog för att det på arbetsmarknadspolitikens område faktiskt behövs radikala förändringar?

Anf. 58 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! I takt med att den socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken framgångsrikt bekämpat arbetslösheten, halverat den, har resurserna naturligtvis kunnat anpassas efter olika insatser för de program som finns i arbetsmarknadspolitiken. Men det är något helt annat än att, som Folkpartiet gör, i ett läge där vi vet att det finns en stor efterfrågan på arbetsmarknaden från företagen när det gäller att få tag i yrkesutbildad arbetskraft dra ned framför allt på utbildningsplatserna. När företagen säger att de vill ha mer kvalificerad arbetskraft drar Folkpartiet undan resurser motsvarande 50 000 utbildningsplatser. Vad är det för besked till Sveriges näringsliv, till Sverige företagare? Det är verkligen så mycket antitillväxtpolitik som man kan tänka sig!

Vad vi behöver är ju snarast mer tillväxtpolitik för att se till att vi får en bra sysselsättningsutveckling som har ett egenvärde därför att fler människor kan få jobb men som också ger mer utrymme just för de rättvisereformer som Folkpartiet tydligen inte på något sätt vill kännas av.

Jag frågade förut om Folkpartiet tycker att det är rimligt – vilket Moderaterna tycker – att en höginkomsttagare ska ha tio gånger så stor skattesänkning som låginkomsttagaren. Vidare undrar jag om den platta skatt – dvs. helt borttagen statsskatt för höginkomsttagarna – som Moderaterna

förespråkar numera också är Folkpartiets linje. Lars Leijonborg har ju i olika sammanhang tagit avstånd från det men det är nu ett tag sedan. Jag har under senare tid inte hört någon deklaration vare sig från Karin Pilsäter eller från Folkpartiet, om det nu är så att man efter den gemensamma borgerliga reservationen kring skattepolitiken har ändrat kurs.

Det är viktigt att komma tillbaka till Folkpartiets idé om att man i glesbygden kan privatisera arbetsförmedlingen och låta marknaden ta hand om arbetsförmedlingen där. Det tycker jag är ett håll mot stora delar av vårt land som har stora arbetslöshetsproblem och som definitivt skulle få mycket mindre resurser för att motverka arbetslösheten.

Anf. 59 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Jag tror att vi ska vänta med den debatten till den dagen det finns tydliga förslag att diskutera i denna kammare. Vad vi nu gör är att vi diskuterar Bosse Ringholms hypoteser. Det är precis som i Bosse Ringholms 20-frågorleken – vi förväntas ge svar om hur vi ställer oss till förslag som faktiskt inte finns ordentligt utarbetade. I vårpropositionen tar vi ju inte ställning till en enda av alla de s.k. rättvisereformer som Bosse Ringholm här räknar upp. Därför har vi ingen aning vare sig om vad de konkret innehåller eller om de över huvud taget blir av. Det är nog bättre att sköta den typen av debatter när vi vet vad förslagen innehåller.

Vi kommer, även i denna kammare, att mycket tydligt redovisa exakt hur det här ska gå till men det är inte det som vi nu fattar beslut om. Dessutom räcker inte min talartid till för det. På samma sätt är det så att min tid i de här debatterna väl inte räcker till att tala om inte bara vad vi tycker utan också vad vi inte tycker. Här verkar det vara väldigt märkligt. Det verkar ju inte räcka med att man en gång talar om vad man inte tycker, utan det måste man upprepa med jämna mellanrum.

Nej, det finns inget förslag från oss om att avskaffa statsskatten. Något sådant har heller inte tillkommit under mellantiden. Vi tycker nämligen inte att statsskatten ska avskaffas. Bosse Ringholm behöver inte fråga mig om det kanske i dag på eftermiddagen eller i morgon, utan det kan vi kanske vänta med ett tag.

Vad jag i stället skulle vilja fråga är följande: Ser inte Bosse Ringholm några stora problem i att den riktiga arbetslösheten är mycket hög och att företagandet sjunker? När Bosse Ringholm här pratar om arbetslöshet handlar det om ifall man är i eller utanför arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Vår poäng är att man genom en omläggning av arbetsmarknadspolitiken och företagarpolitiken ska kunna gå från arbetslöshet till jobb. Det är själva poängen, inte att man ska kunna gå in i och ut ur öppen arbetslöshet eller arbetsmarknadsåtgärder.

Anf. 60 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Vad som skett under de senaste åren är just att hundratusentals människor har gått från öppen arbetslöshet till jobb. Det är just det som är resultatet av den socialdemokratiska ekonomiska politiken. Inte minst gäller det de insatser som vi har gjort via arbetsmarknadspolitiken och Arbetsmarknadsverket. Utbildning först och sedan att kunna erbjuda företagen kvalificerad arbetskraft har det många gånger handlat

om. Där, Karin Pilsäter, finns det utomordentligt goda resultat att redovisa.

Jag uppskattar Karin Pilsäters mycket tydliga besked om att ni i Folkpartiet inte vill ha Moderaternas skatteförslag där man helt avskaffar statsskatten för höginkomsttagarna. Det är bra med ett så tydligt besked. Sedan säger Karin Pilsäter att vi kan vänta och se därför att det inte finns några utarbetade förslag. Jag förstår att vi kan vänta länge, och det är bra om vi kan vänta i många årtionden på det där utarbetade förslaget om avskaffad statsskatt därför att det förutsätter att Moderaterna skulle hamna i regeringsställning och behöva utarbeta ett sådant mer detaljerat förslag. Men det kan vi väl bespara oss för framtiden.

Karin Pilsäter är den enda av de borgerliga företrädarna som inte talar om fastighetsskatten. Jag vet inte om det fanns en tanke bakom det. Ibland ställer jag frågan, och det finns kanske skäl att ställa den också här: Varför har vi fastighetsskatten över huvud taget och vad finns det för motiveringar?

Jag har roat mig med att ta fram Anne Wibbles kompletteringsproposition från början av 90-talet där hon säger: Valet av skattesatsen 1,5 % har ansetts stå i överensstämmelse med kraven på en likformig kapitalbeskattning.

Sedan säger hon: Ett motiv för att ta ut fastighetsskatt har varit att denna ersätter en inkomstbeskattning av det i fastigheten nedlagda kapitalet. Fastighetsskatten för privatbostäder i form av småhus kan således ses som en skatt på, i princip, avkastning på eget kapital motsvarande den tidigare schablonintäkten.

Det var en argumentering som Anne Wibble anförde för fastighetsskatten. Det är väl bra om Folkpartiet fortfarande står för den. Jag förstår att det är skälet till att Karin Pilsäter i dagsläget inte ville beröra fastighetsskatten.

Skillnaden är att vi nu har sänkt fastighetsskatten från 1,5 % till 1,2 % – det var ju 1,5 % under den borgerliga tiden.

Anf. 61 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att tacka finansministern för ett gott samarbete i samband med den här budgetpropositionen. Men jag vill också blicka framåt. I dag ser vi en *backlash* när det gäller jämställdheten. Skillnaden mellan mäns och kvinnors löner ökar.

Vi har ett konkret förslag till hur denna *backlash* ska minskas när det gäller kvinnors situation på arbetsmarknaden. Det handlar då om att införa antidiskrimineringsklausuler vid offentlig upphandling, om att använda statliga medel för att minska diskrimineringen av kvinnor och även av invandrare på arbetsmarknaden. Jag undrar hur finansministern ser på ett genomförande av det här förslaget.

En annan oroande sak är den ökade stressen i samhället och de ökade sjukskrivningarna. Vi ser nu ökade utgifter – nästan en tredubbling av kostnaderna för sjukskrivningar på fyra år. Som vi ser saken är det både ekonomiskt och mänskligt viktigt att genomföra en arbetstidsförkortning. Jag vill återigen – den här diskussionen är ju gammal – fråga finansministern om hans inställning i fråga om att sänka normalarbetstiden.

En annan fråga är konsumenternas ställning på marknaden. Vi hade ganska nyligen en konsumentpolitisk utredning som tog fram ett antal

väldigt bra förslag när det gäller att stärka konsumentens ställning. Tyvärr återfinns inte de förslagen, nästan inga av dem, i den proposition som Britta Lejon kommer att lägga fram om konsumentpolitiken. Kan socialdemokraterna tänka sig att ta initiativ – det kostar lite pengar – för att stärka konsumenternas ställning på marknaden?

Anf. 62 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! På den sista fråga som Yvonne Ruwaida ställer, om konsumentpolitiken, vill jag svara att vi självfallet är oerhört intresserade av att stärka konsumentens roll. Jag har haft anledning att belysa konsumentens roll i exempelvis bank- och finanssektorn. Det finns en hel del att göra på det området, och jag ser fram emot ett fortsatt arbete för att stärka konsumentens position.

Det första som Yvonne Ruwaida tog upp gällde upphandlingsdiskussionen och lönebildningen. Vi har för närvarande ett betänkande som handlar om upphandling. Det får vi tillfälle att studera i höst och vinter och återkomma med förslag. Det är naturligtvis oerhört viktigt att vi kan använda den del av verksamheten som handlar om upphandling för att ställa miljökrav och andra krav som vi kan föra in i det här sammanhanget. Det tror jag också är ett viktigt samarbetsområde som jag kan se framöver i tiden.

Anf. 63 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Jag ställde en fråga i mitt huvudanförande. Då var inte finansministern inne. Det var med anledning av att vi i Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att sätta vård, skola och omsorg före skattesänkningar. I Långtidsutredningen, som behandlade skatter och offentlig konsumtion med sikte på 2015, antar man att den offentliga konsumtionen kommer att växa med i genomsnitt 1 % och hushållens disponibla inkomster med 2,5 %. I praktiken innebär det att den dominerande delen av tillväxten tas ut i privat konsumtion, bl.a. genom skattesänkningar.

Då undrar jag om finansministern delar Vänsterpartiets uppfattning att det är viktigt att det ökade ekonomiska utrymmet för vård, skola och omsorg ska gå före framtida skattesänkningar.

Anf. 64 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Den linje som den socialdemokratiska regeringen har haft under hela 90-talet har ju varit att just välfärdssektorn, som vi kallar vård, skola och omsorg, ska gå först. Vi har lagt ned mycket resurser, framför allt sedan 1996, på att förstärka statsbidragen till kommuner och lansting för att just kunna bygga ut välfärdssektorn. Den värderingen finns fortfarande, så på den punkten har vi en gemensam uppfattning.

De skattesänkningar som har genomförts de två senaste åren har varit i allra högsta grad riktade till grupper med låga och medelstora inkomster. Jag ser dem som skattereformer i rättvisans tjänst. De har ökat utrymmet för enskilda individer som i övrigt har haft ganska små ekonomiska omständigheter. Bakgrunden är naturligtvis, som är väl bekant, att vi under 1990-talet tvingades införa en del skatteskärpningar som ett led i budgetsaneringen. Det är rimligt att vi också återför de här resurserna, framför allt till låg- och medelinkomsttagarna, när det finns ekonomiskt utrymme.

Anf. 65 CARL FREDRIK GRAF (m):

Fru talman! Just nu går det en väldigt tydlig skiljelinje mellan å ena sidan oss moderater, som vill att människor ska kunna bo kvar i sina hus och inte skattas bort från sitt boende, och å andra sidan finansministern, som här i kammaren ägnade viktig repliktid och anförandetid åt citera Grönköpings veckoblad i stället för att redovisa vilka förslag han avser att lägga fram för att folk ska kunna bo kvar i sina hus.

I brev till uppretade, ledsna och besvikna villaägare har han försökt motivera fastighetsskatten med att om man väljer att hyra ut kan man ta ut en månadshyra som överstiger driftskostnaderna. Nu säger finansministern att man slipper detta mervärde. I stället har man en inkomst i form av det egna boendet. Det är en halsbrytande logik. Är det den logiken som motiverar fastighetsskatten för finansministern, så blir det än svårare att hur socialdemokraterna kan försvara de höga fastighetsskatterna.

De allra flesta har ju inte ett hus för att hyra ut huset utan för att själva bo där. Det blir inte rimligt om man har ett ordinärt hus. Det gäller t.ex. lokföraren Lars Persson i Vaxholm, som jag träffade för några veckor sedan. Han betalar för år 2000 17 700 kr i skatt på sitt boende. I år beräknas skatten för fastigheten bli 33 600 kr. Det påstås att det ska komma en begränsningsregel. Om den begränsningsregeln skulle vara utformad ungefär i enlighet med departmentsstencilen skulle skatten minska till 25 500 för att sedan nästa år öka till 28 000 igen.

Hela agerandet kring fastighetsskatten gör att det finns anledning att rikta skarp kritik mot regeringen. Först häver man frysningen av taxeringsvärdena och skatten tillåts skjuta i höjden. Sedan börjar man att fundera på begränsningar. I dag är det sista dagen på riksmötet, och det finns fortfarande inget lagförslag om den begränsningsregel som faktiskt ska påverka människors inkomster i år. Kanske kommer det till hösten.

Även om riksdagen fattar beslut någon gång framme i november kommer många enskilda medborgare inte att veta exakt vilken boendeskatt de ska betala för inkomståret 2001 förrän någon gång 2002. Begränsningsregeln bygger på att hushållens sammanlagda inkomst är känd. Det vet man rimligen först när inkomståret är slut. Självklart borde regeringen först ha lagt fram ett förslag om begränsningsregler och justeringar. Sedan kunde man, om man nu är så förtjust i att höja fastighetsskatten, göra det efteråt.

Nu antydde finansministern någonting här i dag, fru talman. Förutom detta med begränsningsregeln sade han något om eventuellt ytterligare åtgärder. Det skapar alltså ytterligare osäkerhet. Kanske finns det en förhoppning men inga tydliga besked. Det är verkligen skrämmande att ha en sådan attityd till medborgarna.

Nu tycker jag att systemet med begränsningsregel är fel. Det tar inte hänsyn till förmögenhetsskatten och inte till fritidshus. Det är allmänt komplicerat och oförutsägbart. Jag skulle gärna vilja fråga Arne Kjörnsberg, som kommer upp senare i denna debattrunda, hur denna begränsningsregel stämmer överens med intentionerna i vårbudgeten. Där står det: ”På alla skatteområden är det därför angeläget att motverka undantags- och särregler för att undvika att skattebaserna urholkas.”

Mina andra fråga till Arne Kjörnsberg är: När kommer människor att kunna veta vilken boendeskatt de ska betala för inkomståret 2001? Det är

ett anständighetskrav att kunna ge ett tydligt besked på de punkten nu när vi närmar oss halvårsskiftet.

Om vi moderater hade fått bestämma här i kammaren hade skatten för år 2001 varit 1 %. Halva markvärdet hade tagits med i underlaget. Sambeskattningen hade varit slopad och taxeringsvärdena frysta. Lars Persson i Vaxholm hade i stället för 25 500 kr behövt betala ca 7 000 kr i boendes katt. Vi moderater kommer naturligtvis att fortsätta arbeta för lägre boendes katter här i riksdagen, det kan jag försäkra. Ett uttryck för att vi tycker att det är angeläget är ju att flera talare har tagit upp den här frågan under dagen.

Fru talman! När det sedan gäller skattepolitikens inriktning i generella termer kan man konstatera att regeringen är mycket sökande. I den vårproposition vi nu behandlar finns inga skarpa förslag på skatteområdet. Det finns inte heller några tydliga indikationer på vad som ska komma i budgetpropositionen. Jag vet inte vad som motiverar denna vänta-och-se-politik – eller snarare är det kanske så att jag *tror* mig veta det.

Regeringen vill till varje pris undvika nödvändiga skattesänkningar. Exemplet med vinskatten kan tjäna som vägledning för hur regeringen tänker. Först när yttre omständigheter blir tvingande börjar man röra sig lite grann i Finansdepartementet.

Medborgarna är i behov av en inkomstskattereform som bl.a. syftar till att skatten ska tas ut efter försörjningsbörda. Våra förslag när det gäller skattelättnader för barnfamiljer är ett exempel på detta. Med vår politik får barnfamiljerna betydligt bättre möjligheter att klara sin vardag.

- Det höjda grundavdraget gör att upp till 36 000 kr av en inkomst blir skattefri.
- Förvärvsavdraget leder till ett ökat arbetsutbud. En extra ansträngning lönar sig.
- Grundavdraget för barn gör att i en kommun med genomsnittlig kommunalskatt får familjen cirka 400 kr mer per månad och barn att leva för. Det betyder mycket för dem som lever på marginalen. Begreppet skatt efter försörjningsbörda får ett värde.

Genom att kombinera skatteförslagen med bl.a. barnkonto och rätt till avdrag för styrkta barnomsorgskostnader kommer barnfamiljerna efter valet 2002 att uppleva både valfrihet och ekonomisk trygghet i vardagen.

Fru talman! Det finns tre övergripande skäl för att minska inkomstskatterna:

Medborgarnas frihet och möjligheten att bestämma själva ökar, välståndet i landet ökar genom bättre tillväxt och Sverige som land ökar i attraktionskraft.

Med den inriktning av skattepolitiken som finns redovisad i reservation 11 lägger vi fram konkreta förslag på en rad områden för de närmaste tre åren. Samtidigt pekar vi ut färdriktningen på längre sikt.

Regeringens strategi är fortsatt höga skatter. Statsministern har ju uttalat sig i den riktningen för ett par veckor sedan. Medborgarna får räkna med att i tilltagande grad vara beroende av det offentliga stöd.

Men vi börjar närma oss sommaren nu, fru talman, och jag hoppas att socialdemokraterna använder sommaren till att förbereda budgetpropositionen väl. Jag hoppas att det blir ett dokument som kommer att innehålla

konkreta och genomgripande förslag för en bättre struktur på skattesystemet. Om budgetpropositionen bl.a. innehåller följande finns det anledning att se hösten an med tillförsikt:

Varje skatteförslag ska prövas utifrån nyttan för i första hand medborgarna, inte för staten.

Vi behöver fler generella och lättbegripliga skattesänkningar och färre undantags- och reduktionsregler.

Vi behöver sänkta boendeskatte, så att folk inte ska drabbas av groteska skattehöjningar.

Vi behöver ett skattesystem där barnfamiljer får betydligt bättre ekonomiska möjligheter och samtidigt frihet att välja.

Vi behöver en förutsägbarhet i skattesystemet, så att det inte blir en överraskning hur hög skatten blir när slutskattsedeln kommer.

Förmögenhetsskatten och specialregler för beskattning av småföretagen måste bort.

Vi behöver en anpassning av vissa punktskatter, t.ex. alkoholskatter och kapitalskatter till internationella förhållanden, innan skattebaserna i Sverige går förlorade.

Låt inte budgetpropositionens skatteförslag begränsa sig till förslag om införande av skattereduktion för fackföreningsavgifter, utan se till att det blir en proposition med förslag av något mer banbrytande karaktär, om jag får uttrycka mig försiktigt.

Jag hoppas att utskottsmajoriteten använder sommaren till att fundera i dessa banor.

Anf. 66 HELENA HÖIJ (kd):

Fru talman! Har regeringens skattepolitik upphört? Den frågan kan man ställa sig efter att ha studerat årets vårproposition.

Förutom att man aviserar förslag om stöd till sjöfarten föreslås inte en enda skatteförändring. I de nio ekonomiska propositioner som lämnats till riksdagen sedan den nya budgetprocessen startade 1997 har det aldrig tidigare hänt att det inte finns en enda förslagsruta i kapitlet om skattepolitiken; detta trots att behovet av reformer på skattepolitikens område är stort.

Sverige har stora offentliga utgifter som andel av BNP, vilka finansieras med hjälp av ett av världens högsta skattetryck, vilket i sin tur gör att Sveriges ekonomi är mycket konjunkturkänslig. Och med en avtagande tillväxttakt i omvärlden är det bråttom med reformerna.

Sverige har världens högsta inkomstskatter för låg- och medelinkomsttagare, vilket gör att många inte kan leva på sin lön när skatten är betald utan är beroende av olika former av bidrag. Jag vill därför instämna i den fråga Mats Odell ställde i förmiddags: Hur länge ska vanliga låginkomsttagare behöva bidrag för att betala sin skatt?

Den s.k. familjeutredningen konstaterar i sitt slutbetänkande, som man kallar *Ur fattigdomsfällan*, att särskilt höga marginaleffekter i dag drabbar familjer med låga inkomster. Bland samtliga barnfamiljer är marginaleffekten närmare 50 % och bland dem som har bostadsbidrag nästan 70 %. Det innebär att av en inkomstökning på 100 kr får man behålla ungefär 30 kr. Även om bostadsbidraget alltså bidrar med 20 % av den samlade effekten, står skatten ändå för den största delen av dessa marginaleffekter.

Det är lätt att förledas att tro att progressiviteten i inkomstkatteska-
lan leder till en utjämning mellan hög- och låginkomsttagare, men en
svensk undersökning visar att endast ungefär en tredjedel av skatterna är
synliga. När det gäller den verkliga skatten framgår det att en högin-
komsttagare betalar ungefär 75 % i skatt och en låginkomsttagare endast
10 procentenheter mindre.

Internationella jämförelser visar på att skillnaden skulle vara ännu
mindre och att både hög- och låginkomsttagare betalar mellan 60 och
65 % i skatt. Internationellt sett har vi, sett till effekterna av alla skatter,
nästan ingen progressivitet i skattesystemet alls. Det är nämligen nästan
omöjligt att i ett högskatteland utnyttja skattesystemet för att utjämna
skillnader mellan dem med höga och dem med låga inkomster. Därtill
krävs en beskattning av höginkomsttagare på nivåer som inte ens social-
demokraterna här i Sverige har lyckats med, även om de gjort tappra
försök.

Min fråga till majoriteten blir naturligtvis om det inte är besvärande
att låginkomsttagare i praktiken betalar i stort sett lika mycket skatt som
höginkomsttagare.

Fru talman! Utgångspunkten för den skattereform som vi kristdemo-
krater anser att Sverige behöver är just att medborgarna ska få ökad be-
slutanderätt över sina inkomster och att de val som människor vill göra,
t.ex. att öka eller minska sin arbetstid, inte ska påverkas negativt av
kombinationen av offentliga skatte- och bidragsregler. Med det regelverk
som gäller i dag blir människors val alltför ofta en fråga om hur de of-
fentliga reglerna fungerar i stället för hur man själv vill gestalta sitt liv.
Vi anser att staten i stället ska ha en stödjande roll där de ekonomiska
resurser som passerar den offentliga sektorn inte ska hindra och begränsa
utan tvärtom skapa valfrihet och flexibla lösningar. För att uppnå detta
behöver det totala skattetrycket sänkas och marginaleffekterna, som jag
tidigare beskrivit, naturligtvis minskas.

Det svenska grundavdraget, som i internationell jämförelse är väldigt
lågt, vill vi höja till 20 000 kr. Det innebär att man kan tjäna 20 000 kr
per år innan man behöver betala skatt jämfört med ungefär 10 000 kr i
dag. Kommunerna bör naturligtvis kompenseras fullt ut för intäktsbort-
fallet.

Vi vill dessutom minska marginals-katten för alla förvärsaktiva under
de kommande åren genom en statlig skattereduktion. Målet bör vara ett
avdrag på uppemot 10 % av inkomsten. Det här skulle, förutom att ge
hushållen ett ökat ekonomiskt utrymme, minska marginaleffekterna med
ungefär lika mycket.

Därutöver föreslår vi en skattereduktion för låginkomsttagare på totalt
3 600 kr per person och år på pensionsgrundande inkomster.

Ett avskaffande av värnskatten reducerar marginaleffekten med fem
procentenheter för dem som har inkomster över den högre brytpunkten.

Vi vill också ge en skattereduktion på 50 % för hushållens köp av
tjänster – ett förslag som vi har tillsammans med de andra borgerliga
partierna. På så sätt elimineras nästan hela den extra skattekil som upp-
står när man ska anlita extern arbetskraft med redan beskattade pengar.

Fru talman! Till sist lite grann om ett förbättrat företagsklimat. Också
där står sänkta inkomstskatter högt på åtgärdslistan. Det är bara genom

en god tillväxt i den privata sektorn som det offentliga kan få skatteinkomster och som gör att vår välfärd kan tryggas.

Om Sverige ska vara ett land för företagande, investeringar och tillväxt kan vi inte ha kvar regler som gör att företag, kapital och kompetens har starka ekonomiska skäl att lämna landet. Vi kan inte ha kvar en orimligt hög beskattning av det som brukar kallas lätttröliga skattebaser. Sverige är ett litet land med en öppen ekonomi gentemot omvärlden. Detta medför att vi i stor utsträckning är beroende av hur skattesystem och regler ser ut i omvärlden. Vad hjälper det om vi i Sverige har aldrig så höga skattesatser, om skattebaserna i en globaliserad ekonomi flyr ur landet?

Om vi inte snarast justerar dessa regler är risken stor för att många skattebaser snabbt försvinner. Det finns sådana exempel redan i dag, och vi har diskuterat det förut i kammaren. Uppskattningsvis ligger 400 miljarder kronor ”gömda”, sparade i utlandet, eftersom kapitalskatten där är mycket lägre eller i praktiken noll, då många av tillgångarna inte deklarerar alls. En rad svenska företag har de senaste åren flyttat sina huvudkontor utomlands till följd av skillnader i beskattning. Vi riskerar samtidigt att en alltför stor del av viktiga resurspersoner flyttar utomlands.

Kristdemokraterna vill att förmögenhetsskatten, som förut motiverats av fördelningspolitiska skäl men som i dag får helt andra effekter och många gånger strider mot principen om skatt efter bärkraft, ska avvecklas.

Vi vill att dubbelbeskattningen på utdelningsinkomster från risksparende, som innebär att svenska investerare missgynnas i förhållande till utländska investerare, också ska avskaffas.

Alla typer av avgifter som debiteras arbetsgivaren som ett direkt pålägg på lönekostnaderna fungerar som en löneskatt och driver upp lönekostnaderna. Detta försämrar i sin tur företagens konkurrenskraft gentemot omvärlden. Därför vill vi sänka arbetsgivaravgifter och löneskatter.

Flera näringar är särskilt utsatta. Inte minst jordbruket och åkerinäringen lider på grund av högre skatter och sämre konkurrensvillkor jämfört med andra länder t.ex. inom EU. Det är för oss kristdemokrater att skattelagstiftningen anpassas på rad områden för att man ska skapa en rimlig konkurrenssituation för vårt näringsliv.

Fru talman! De förändringar som jag har redogjort för och som vi kristdemokrater anser brådskar finns redovisade i bl.a. reservation nr 12 i det betänkande som vi nu behandlar. Men för tids vinnande instämmer jag i de yrkanden om bifall som Mats Odell framställt, dvs. bifall till reservationerna nr 1 och 8.

Anf. 67 ROLF KENNERYD (c):

Fru talman! Det svenska samhället håller på att klyvas socialt och regionalt. Det innebär att många människor och många hushåll får större och större svårigheter att få en dräglig tillvaro i sin vardag. Det leder till att dessa människor känner större och större otillfredsställelse och utanförskap i sin tillvaro. Det leder till den sociala klyvning som nu sker.

Den regionala klyvningen är till stor del ett resultat av den sammantagna sociala klyvningen. Låga inkomster och bidragsberoende finns förvisso i alla delar av landet, men genomsnittligt sett är de mest företrädda i vissa delar. Därmed bidrar den sociala klyvningen till att t.ex.

skattekraften i kommuner i dessa områden halkar efter och förstärker den regionala klyvningen. Den regionala klyvningen förstärks också av t.ex. bristande infrastruktursatsningar i just dessa områden.

Den här sociala och regionala klyvningen skapar problem så att säga i bägge ändar. I områden som brukar betecknas som tillväxtområden skapas trafikinfarkter, växande miljöproblem, och där skapas bostadsbrist med höga bostadskostnader som följd. I avfolkningsbygder skapar klyvningen ytterligare uttunning av den redan kläna servicen och därmed höga kostnader för att tillgodogöra sig den samhällsservice och den kommersiella service som vi alla är beroende av.

I båda fallen leder det till problem för enskilda människor som inte ges möjligheter att förverkliga sina drömmar och ambitioner på grund av den sociala och regionala klyvningen. Här krävs en annan politisk inriktning som grundas på en helhetssyn och en ambition att åstadkomma en bättre balans i det svenska samhället och som ger enskilda människor större möjlighet att öka sitt självbestämmande.

Fru talman! Det är i detta perspektiv och mot denna bakgrund som Centerpartiet har utarbetat och formulerat sina förslag på det skattepolitiska området. Vi har också ålagt oss den självklara restriktion som ligger i att inte sänka skatterna på ett sätt och i en omfattning som äventyrar balansen och stabiliteten i våra gemensamma finanser. Det har lett till att vi har prioriterat tre sjok av viktiga skattesänkningar, nämligen sänkta inkomstskatter i låga och normala inkomstlägen, sänkt och rättvisare fastighetsskatt samt sänkta arbetsgivaravgifter för framför allt småföretag.

Det här är alla för oss viktiga skattesänkningar, men allra viktigast av dem är sänkningen av inkomstskatten i låga och normala inkomstlägen. Det beror på att det är i dessa inkomstlägen som den sociala klyvningen och det bristande självbestämmandet är mest påfallande.

Fru talman! Vi har under decennier fört en debatt i Sverige om marginalskatternas storlek och den skada som de medför. Debatten var som hetast före skattereformen för ungefär ett decennium sedan, men den har levt kvar fram till våra dagar. En av anledningarna är naturligtvis att merparten av de etablerade samhällsdebattörerna själva befinner sig i de högre inkomstlägen där marginalskatteproblemet finns. Marginalskatteproblemet består ju i att en större del av en inkomstökning går till skatt. Det berör i huvudsak de knappt 20 % av de svenska inkomsttagare som har så höga inkomster att de berörs av statlig inkomstskatt.

I verkligheten är det ju marginaleffekten i lägre inkomstlägen som är det stora problemet i detta hänseende för enskilda människor, till sin totala volym och därmed för samhället. Marginaleffekten består i den samlade effekten av en ökad skatt och minskade bidrag vid en inkomstökning. Den uppgår ofta till 80 % eller mer i låga inkomstlägen. I socialbidragsberoende hushåll är den t.o.m. ofta 100 %, dvs. att hela inkomstökningen äts upp av marginaleffekten. Det är självklart att detta medför att arbetsviljan hos dem som berörs dämpas en aning – för att uttrycka sig mildt och diplomatiskt.

Vårt förslag innebär ett skatteavdrag – lika stort för alla – på 10 000 kr. Det innebär också ett förvärsavdrag på upp till 10 800 kr för dem som har förvärsinkomst av lön eller näringsverksamhet. Det ger ett

kraftigt incitament till att gå från bidragsberoende till en arbetsinkomst. Det nuvarande grundavdraget utgår enligt vårt förslag ur skattesystemet.

Att ta bort grundavdraget leder i sin tur till att den kommunala skattekraften ökar. Vi föreslår att den skatteökning som detta ger till kommunerna regleras i enlighet med den s.k. finansieringsprincipen, dvs. att reglering sker genom minskade statsbidrag. Det här ökar också kommunens självbestämmande. Vårt förslag ökar nämligen kommunernas egen skattekraft och minskar också kommunernas bidragsberoende.

Fru talman! Vi har låtit Riksdagens utredningstjänst göra en regional fördelningsanalys av vårt inkomstskatteförslag. Den bekräftar det som vi kunde sluta oss till själva, nämligen att vårt förslag har stor betydelse, inte bara för den sociala utan också för den regionala klyvningen. Omfattningen visade sig dock större än vad vi hade förutsett. Den samlade positiva effekten är störst för medborgare i det som indelningsmässigt kallas för norra Sveriges inland där den uppgår till nästan 800 kr per invånare på årsbasis. Det skulle föra för långt att i dag mera detaljerat redovisa analysresultatet, men den som har intresse är välkommen med en förfrågan därom.

Sammanfattningsvis använder Centerpartiet också skatteinstrumentet för att minska den sociala och regionala klyvningen och för att öka det personliga självbestämmandet. Vi sänker skatterna för dem som bäst behöver det, inte för dem som skriker högst.

Fru talman! Men hänsyn till dagens karaktär av examensdag yrkar jag inte bifall till reservation nr 13.

Anf. 68 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Fru talman! För några veckor sedan var statsministern på Kommunalarbetareförbundets kongress för att tala. Statsministerns tal föranledde följande rubrik i en av de tidningar som trycks på rosa papper:

”Göran Persson lovar fortsatt höga skatter.”

Ja, det sade socialdemokraternas partiordförande, men han förklarade också varför. Han sade: Skatter är inget självändamål. Skatter är till för att betala våra gemensamma utgifter. Göran Persson sade också: En of-fentlig sektor måste enligt oss socialdemokrater vara stor och omfatta alla. Frågan är, sade Göran Persson, om vi kan och vill betala för att vi ställer upp för varandra.

Svaret är, och det är vi socialdemokrater övertygade om, att svenska folket är berett att betala jämförelsevis höga skatter för att få den trygghet som generella välfärdssystem ger. Det är viktigt att dessa system omfattar alla och att tryggheten omfattar olika skeden i vårt liv. Vi måste vara beredda att betala för de nyttigheter som vi, ofta i stor enighet, har beslutat om. Det gäller allt från vården, omsorgen och skolan till försvaret och allt däremellan.

Det är så elementärt att det egentligen inte borde behöva sägas, att om man vill ha något som kostar pengar så får man faktiskt vara beredd att betala för det.

Tage Erlander, en annan partiordförande i det parti som jag tillhör, var alldeles övertygad om att när människorna får det bättre så stiger kraven på sådana nyttigheter som bara samhället kan ge. Samhället, alltså vi alla tillsammans, är den enda rationella vägen att erbjuda detta till dem som bor och arbetar i Sverige. Detta var Tage Erlanders mening. Men

han sade också att välfärdssamhället inte är starkare än den vilja till gemensam finansiering som människorna har. Det är därför som vår nuvarande partiordförande formulerar sig så att det i hans anförande finns täckning för den där rubriken som jag började med att citera. Men, och detta är ett viktigt men, skatter har, som Göran Persson sade, inget egenvärde. Förutom det ändamål som jag tidigare talade om, alltså att betala våra gemensamma åtaganden, menar vi socialdemokrater, och här är vi verkligen beredda att ta strid, att skatterna ska tas ut efter rättvisa principer och efter bärkraft. Den som har större inkomster ska bidra med en större andel av sin inkomst i skatt. Det är därför som vi tycker att det är fel att, som framför allt moderaterna föreslår, slopa statsskatten.

Fru talman! Nu ska jag avslöja en hemlighet som kanske överraskar någon. Jag är, precis som Olof Palme, alldeles övertygad om att det går att övertyga dem som har det relativt bra ekonomiskt att det även för dem är bra med minskade klyftor. Det är bra även för dem om klyftorna minskar i stället för att de ökar. Det är bra även för de ekonomiskt välbestäta med minskade klyftor, därför att ökade klyftor leder, förr eller senare, till social oro, och det är inte bra för någon. En del tycker kanske att jag är blåögd, nostalgisk eller t.o.m. dum som tror att det är så här. Men jag är faktiskt övertygad om att det är så. Minskade klyftor är bra för alla. Detta var som jag sade en tes som Olof Palme drev med en viss frenesi, för att uttrycka det försiktigt. Jag lovar er som i likhet med moderaterna vill införa en platt skatt att vi socialdemokrater med all vår energi och all vår känsla för rättvisa kommer att slåss för dessa principer som Olof Palme var ett sådant fantastiskt bra exempel på.

I motsats till Tom Clancys romanhjärte den tidigare säkerhetsagenten Jack Ryan, Carl Fredrik Graf och, vilket smärtar mig att behöva säga det, numera också Folkpartiet och, om jag har förstått det rätt, Kristdemokraterna, vill vi ha kvar progressiviteten i skatteskalen.

Skattepolitiken är ett viktigt verktyg för att minska klyftorna i samhället. För att uttrycka det rakt på sak och kanske lite rått, men framför allt för att tala i klartext: Jag tycker att det är fel att man ska ha en skattesänkning på 6 000–7 000 kr i månaden genom sänkt statsskatt om man tjänar 600 000 kr per år, eller som finansministern sade, tio gånger så mycket som folk i vanliga inkomstlägen. Detta är orationellt, det är ekonomiskt lättsinne, och det är orättvist. Framför allt är det orättvist.

Hitills har jag uppehållit mig vid två aspekter på skattesystemet, två krav. Skatterna ska betala våra utgifter, och de ska minska klyftorna. För att ingen ska tro att jag har glömt eller till äventyrs bortsett från andra viktiga krav på skattesystemet och skattepolitikens inriktning, så vill jag påminna om, kanske lite rubrikmässigt men ändå, om några andra viktiga krav. Skatterna ska medverka till att styra och begränsa miljöstörande verksamhet. Och dessutom skulle jag önska att det vore lite lättare att använda skattesystemet i konjunkturpolitiken. Men jag vet att det är ganska svårt. Icke desto mindre måste en ansvarsfull majoritet alltid pröva också denna möjlighet.

I vår internationaliserade värld ställs vi naturligtvis inför stora utmaningar även på skattepolitikens område. Hur ska våra ambitioner om välfärdspolitik kunna bevaras på nuvarande höga nivåer? För att analysera detta har regeringen tillsatt en särskild utredning, den s.k. Skattebasutredningen. Denna utredning har under våren anordnat ett antal semi-

narier som ett antal av mina kolleger i skatteutskottet och jag själv varit inbjudna till. Och dess ordförande, den tidigare chefsekonomen på Landsorganisationen, P.-O. Edin, har också medverkat vid en utfrågning i skatteutskottet. Jag har genom dessa seminarier och den utfrågning som vi hade i skatteutskottet faktiskt stärkts i de uppfattningar som jag hade tidigare. Den här utredningen kommer att lämna värdefulla synpunkter på den framtida utformningen och inriktningen av vår skattepolitik. Och det ska bli spännande att se vad den kommer fram till när den avlämnar sitt förslag, troligen under första kvartalet nästa år.

Företrädarna för de borgerliga partierna, och alldeles särskilt moderaternas talesman – i detta avseende tänker jag inte på Carl Fredrik Graf utan på en annan person – vet precis allting. De vet precis hur man ska göra. De har svaret på alla frågor. Jag har med mycket öppet sinne försökt att hitta någon öppenhet och kanske t.o.m. en smula ödmjukhet, men förgäves. De borgerliga företrädarna vet allt.

Jag vill påminna om en tidigare folkpartiledare som i ett helt annat sammanhang rekommenderade att man skulle lära av historien. Utan alla jämförelser i övrigt, fru talman, får jag påminna om historien.

Kommer denna kammars ledamöter ihåg den enda vägen? Den enda vägens politik skulle lösa alla problem. Kommer denna kammars ledamöter ihåg resultatet av den enda vägens politik? Det var den politiken som ändade i ett moras med 500 procents ränta, fördubblad statsskuld, tredubblad arbetslöshet och fyrdubblad budgetunderskott. Allt detta på tre korta år.

En annan sak gäller en tes som ni drev för sex–sju år sedan. Då var det tigerekonomierna i Sydostasien som var förebilden. Som de länderna gjorde var det nödvändigt att göra, så skulle vi göra. Hör ni nu någon som talar om tigerekonomierna? Nej, det hör vi inte. Varför? Förebilden bröt samman.

Ett tredje exempel. För bara några år sedan, fyra–fem, var den enda lösningen för att minska arbetslösheten det som de borgerliga företrädarna kallade en flexiblare arbetsmarknad. Vad betyder flexiblare arbetsmarknad för de borgerliga, i synnerhet för moderaterna och, vilket smärtar mig att säga, också för kristdemokraterna? Jo, sämre arbetsrätt, minskad trygghet på jobbet, godtycke, lägre a-kassa.

Att ni aldrig lär er! Varför inte i likhet med P.M. Nilsson i Expressen säga: Vi hade fel. P.M. Nilsson sade: Jag hade fel. Ni hade fel då, och vad är det som säger att ni har rätt nu? Ingenting säger att ni har rätt nu. Det som förvånar mig är att ni inte har förstått att tryggheten ska öka, inte minska, för att vi ska kunna hålla ihop Sverige. För att vi ska kunna hålla ihop Sverige ska rättvisan öka, inte minska. För att vi ska kunna hålla ihop Sverige ska klyftorna minska, inte öka.

Förra året började vi med en kompensation för en del av egenavgifterna – ungefär 25 %. Vi fortsätter i samma storleksordning i år. Om de offentliga finanserna tillåter och den ekonomiska utvecklingen blir sådan som vi hoppas är vår ambition att fortsätta på den inslagna vägen. Detta tillsammans med exempelvis maxtaxa på dagis kommer att minska marginaleffekterna för en lång rad inkomsttagare i vårt land – en lång rad inkomsttagare i vanliga inkomstlägen. Jag håller helt med Rolf Kenneryd och också, förstod jag det som, Helena Höij om att det är marginaleffek-

terna som är det vi ska angripa. Det är det debatten ska handla om. Precis som Rolf Kenneryd sade handlar det inte om marginalskatter.

Vi anser att det vi har börjat med och det vi vill fortsätta med är den rätta vägen för att underlätta för de många människor som bar de jämförelsevis tyngsta bördorna när vi skulle sanera Sveriges ekonomi – en sanering som hade till syfte att vårt land på nytt skulle kunna betala våra gemensamma utgifter med pengar som kommer från arbete och inte från lån hos utländska bankirer.

Fru talman! Vi vill fortsätta på den inslagna vägen. Det kommer vi att be väljarna om förtroende för i nästa års val.

Anf. 69 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Fru talman! Trygghet är viktigt för enskilda människor, för familjer och för medborgare i allmänhet. Då gäller det hur vi definierar tryggheten. För mig handlar trygghet om att den enskilda familjen och den enskilde medborgaren ska ha ett sådant ekonomiskt inflytande över sin egen vardag att det är de egna besluten som styr hur man ska agera. Skillnaden är att tryggheten i Arne Kjörnsbergs värld består i att det offentliga kan besluta om hur den tryggheten kan se ut för de enskilda medborgarna. På den punkten skiljer vi oss åt.

Arne Kjörnsberg kritiserade den enda vägen. Själv har han nu slagit in på den rätta vägen, uppfattade jag på slutet. Huruvida den är lika kategorisk som han själv kritiserar den enda vägen för att vara återstår att se.

Det återstår också att se om det finns en öppenhet i utskottet till hösten och om det finns en benägenhet att ta till sig de rekommendationer eller råd i all enkelhet som jag lämnade tidigare.

Sedan gäller det rättvisa. Arne Kjörnsberg kritiserade oss för sänkt statlig inkomstskatt, som vi föreslår – 15 % efter tre år, och därefter är vi beredda att gå vidare – och tog ett exempel med en person som har en inkomst på 600 000 kr. Men om den inkomsttagaren, fru talman, är en utländsk expert går det bra – då är det rättvist – att sänka skatten, men det gäller bara för den lilla kategorin.

Vi vill sänka inkomstskatterna för alla kategorier. Vi vill slopa förmögenhetsskatten för alla – inte bara för dem som äger aktier i en viss typ av företag. Vi vill skapa valfrihet inom barnomsorgen och inte genom maxtaxan gynna enbart dem som har de högsta inkomsterna och som kanske får en kommunalskattesänkning motsvarande 5–6 kr.

I mitt anförande, fru talman, ställde jag två frågor när det gäller fastighetsskatten. Jag vill komma tillbaks till dem. När kommer människor att få veta vilken boendeskatt de ska betala för inkomståret 2001, och på vilket sätt stämmer begränsningsregeln överens med att man ska motverka undantags- och särregler? Det skulle jag vilja ha besked om.

Anf. 70 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Hur definiera trygghet? Jag tar ett exempel. Om man blir svårt och långvarigt sjuk och är småbarnsförälder finns det en kvalificerad vård – exempelvis på cancerområdet – och man får sjukersättning så att man kan betala sin hyra och dra försorg om sina barn. Det är trygghet för mig.

Att man får a-kassa om man blir arbetslös så att man kan betala sin hyra och köpa bröd, smör och mjölk är trygghet för mig. Att man får

chansen att utbilda sig för att kunna komma tillbaka till arbetsmarknaden och gå Kunska­p­lyft­et eller arbetsmarknadsut­bil­d­ning är trygghet för mig.

Så till expertskatten. Under den debatten företräd­des vi socialdemokrater av Lena Sandlin. Jag tyckte att hon på ett alldeles utomordentligt sätt förklarade varför vi kan tänka oss detta. Det är ingenting vi vill ha i första hand, men genom att man har gjort så i vissa av våra grannländer har vi tvingats till det. Det omfattar några hundra.

Men Lena Sandlins argument, som jag helt ställer upp på, var detta. Dessa människor är en kortare tid i Sverige. Det är begränsat, som Carl Fredrik Graf vet, i tid. De omfattas inte av hela det sociala välfärdssystemet. Därför kan man acceptera att bara 75 % av deras inkomst tas upp till beskattning.

Begränsningsregeln vad gäller fastighetsskatten tror jag kommer att presenteras under nästkommande vecka. Om Carl Fredrik Graf inte far land och rike runt och talar illa om begränsningsregeln kommer många människor att förstå att den faktiskt betyder väldigt mycket för väldigt många personer i små och medelstora inkomstlägen.

Anf. 71 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Fru talman! Enligt vad finansministern meddelade för en halvtimme eller en timme sedan här i kammaren kommer ca 150 000 människor att omfattas av begränsningsregeln. Enligt tidigare beräkningar rör det sig om 500 miljoner. Arne Kjörnsberg är väl medveten om att fastighetsskatten omfattar sammanlagt 25 miljarder för alla typer av fastigheter och att antalet småhusägare är betydligt fler än dessa 150 000. Det är trots allt en väldigt begränsad kategori som har glädje av denna begränsningsregel. Framför allt innebär regeln en ökad oförutsägbarhet genom utformningen av den. Enskilda människor kommer inte att veta hur mycket de ska betala i boendeskatt från det ena året till nästa. Kommer man att omfattas av begränsningsregeln eller kommer man inte att göra det? Denna oförutsägbarhet skapar naturligtvis en otrygghet som är otillständig, fru talman.

Vi diskuterar tryggheten. Vi hör resonemanget från Arne Kjörnsbergs sida att tryggheten ska baseras på att man ska kunna påräkna det offentliga stöd. Det tycker jag att man ska göra när det verkligen behövs. Men det är inte rimligt att vi i Sverige har en så stor andel människor som är beroende av bidrag och socialbidrag som vi har. Genom att minska skatten minskar också bidragsbehovet, och då har vi verkligen möjlighet att med offentliga medel sätta in stöd till dem som verkligen behöver det och som inte av egen kraft på grund av handikapp eller någonting annat kan ta sig ut på arbetsmarknaden eller klara sig. Det tror jag är en väsentlig skillnad. Jag tror att vi behöver göra mer för att minska bidragsberoendet för de många för att kunna fokusera oss.

Vi fick besked om att begränsningsregeln presenteras i nästa vecka. Jag ser fram emot att få läsa detta. Men jag konstaterar slutligen, fru talman, att fastighetsskatten kommer att höjas på ett groteskt sätt för många människor runtom i landet oavsett om vi har begränsningsregler eller inte. Det kommer jag att motarbeta också under nästa riksmöte.

Anf. 72 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Jag har här en proposition från riksdagsåret 1991/92 under tecknad av dåvarande statsministern Carl Bildt och dåvarande finansministern Anne Wibble. Den handlar om fastighetsskatt. Finansministern citerade för någon halvtimme sedan delar ur den propositionen. Där har ni den principiella grunden för fastighetsskatt.

Den praktiska tillämpningen skiljer sig en del åt från den tid då Carl Bildt var statsminister och Anne Wibble finansminister i så måtto att fastighetsskatten numera är 1,2 %. På Carl Bildts tid var den 1,5 %.

Hemma i Sjuhäradsbygden äger jag tillsammans med min fru ett gammalt hus i Borås. Vi får en höjd fastighetsskatt i centralorten Borås med 40 kr i månaden. Åtta kilometer utanför Borås – åt sydost är det väl – ligger ett samhälle som heter Gånghester. Där får man 40–50 kr sänkt fastighetsskatt i månaden. Så ser bilden också ut.

Jag är medveten om de problem som finns i tillväxtområdena, framför allt i Stockholm, och i delar av skärgården på olika håll. Men i Carl Fredrik Grafts hemlän har min hustru och jag en sommarstuga som vi har byggt med egna händer under många år. Fastighetsskatten där, i Halland, går upp med ungefär 40 kr i månaden. Det är faktiskt inte så väldigt blodigt. Så måla inte ut det som att det är katastrof rakt över!

Men där det är problem är jag övertygad om att det är precis som Lisbeth Staaf-Igelström så klart och tydligt redovisade i går. Det gjorde hon förresten också på demonstrationen där ute. Hon kunde dessvärre inte göra sig hörd för att en massa människor buade åt henne. Men även där redovisade Lisbeth Staaf-Igelström på ett alldeles utomordentligt sätt värdet av begränsningsregeln.

Anf. 73 HELENA HÖIJ (kd) replik:

Fru talman! I mitt anförande ställde jag en fråga till majoriteten om det inte är besvärande att låginkomsttagare, när man räknar på effekten av de totala skatterna, i praktiken betalar lika mycket skatt som höginkomsttagare, långt över 50 %.

Om skatteutskottets ordförande Arne Kjörnsberg menar allvar när han säger att man ska utnyttja skattesystemet för att utjämna skillnader mellan dem som har en hög inkomst och dem som har en låg inkomst blir den här frågan än mer aktuell. Jag skulle gärna vilja ha ett svar.

För oss kristdemokrater är det viktigt att utjämna skillnader, men det är inte det enda som är viktigt. Det är också viktigt att titta på dem som befinner sig längst ned, på vilka villkor de har, och att man för en politik som gör att alla kan öka sin levnadsstandard och sin trygghet. Valfrihet är också ett väldigt viktigt ord i de här sammanhangen, tycker jag. Det handlar om ett bestämmande och en makt över sin egen situation.

Min fråga till Arne Kjörnsberg är alltså: Är det rättvist så som skattesystemet i praktiken fungerar i dag? Utjämnar skattesystemet skillnaderna tillräckligt, enligt Arne Kjörnsbergs sätt att se på det hela?

Anf. 74 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Svaret till Helena Höij är nej. Det utjämnar inte tillräckligt. Det är därför jag vill arbeta för att vi ska behålla statsskatten. Men om man har den inställning som Helena Höij har – jag tror inte att Kristdemokraterna har den; det är Helena Höij som har den – undrar jag om

det blir bättre om man slopar statsskatten. Blir det bättre om man som ett första steg slopar det som Helena Höij kallar värnskatten, det som egentligen är andra steget i den statliga skatteskalan? Blir det bättre om man slopar förmögenhetsskatten? Blir det bättre om man sänker arbetsgivaravgifter och löneskatter?

Helena Höij! Jag är ledsen, men det går inte ihop. I resonemanget måste faktiskt ett och ett, bildligt talat, bli två. Det får inte bli tre om man samtidigt ska försöka driva linjen att det är orättvist mot låginkomsttagarna och att progressiviteten är för liten och sedan slopar alla progressiva inslag i skattesystemet. Det går inte ihop, Helena Höij. Det är intellektuellt undermåligt. Förlåt min uppriktighet, men jag måste faktiskt säga det.

Jag vet inte om Helena Höij kommer att begära replik på mig igen. Det ska hon tydligen göra. Då kan jag vänta; jag skulle ha en lite personlig touche på slutet, men jag kan vänta med det.

Helena Höij! Man kan inte tala om ökad progressivitet och sedan slopa alla progressiva inslag. Det går inte ihop. Jag är ledsen.

Anf. 75 HELENA HÖIJ (kd) replik:

Fru talman! Om vi nu har kommit överens – jag var bara delvis inne i den debatten; det var en annan debatt som fördes här – om att det är marginaleffekterna som är viktiga och inte marginalsatterna går det ju inte att så ensidigt säga att de förändringar som kristdemokraterna föreslår på skattepolitikens område skulle verka i felaktig riktning. Med kristdemokraternas samlade förslag skulle det bli färre som betalar statlig skatt. Det finns inga förslag om att slopa statsskatten i kristdemokraternas motion. Men det skulle bli färre. 2002, alltså redan nästa år, skulle 13 % av Sveriges befolkning i stället för 17 % behöva betala statlig skatt.

Den som tjänar 16 000 kr i månaden skulle med vårt samlade förslag få 480 kr mer i månaden när skatten är betald. Det, fru talman, gör att de samlade effekterna utjämnar skillnaderna. Det är framför allt, som jag också försökte påpeka i mitt inlägg i första repliken, viktigt att titta på dem som har låga inkomster och medelinkomster i dag. Vilka möjligheter har de till ett självbestämmande och till att påverka sin vardag med marginaleffekter på uppemot 70 %, som betänkandet *Ur fattigdomsfällan* visar på? Det är ju det här vi måste komma ihåg. I och med kristdemokraternas samlade förslag sänks de här i ett svep med 10 %. Det gäller bara ett av våra förslag på skattepolitikens område, nämligen om ett förvärvsavdrag upp till 10 %.

Anf. 76 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Det är värre, Helena Höij. Det var i alla fall värre för några år sedan. Marginal-effekterna var värre än 70 %. Det var därför som vi började kompensera för en del av egenavgifterna. Det är därför som vi inför maxtaxa på dagis. Det gör vi för att minska marginaleffekterna.

Rolf Kenneryd och jag har varit rörande överens i tidigare debatter om att det är där diskussionen bör ligga. Jag har nästan fått kritik av mina egna utskottskamrater för att jag, som de tycker, nästan har fallit Rolf Kenneryd om halsen – bildligt talat – i den här delen. Men där är Rolf Kenneryd och jag helt överens. Jag är alltså också överens med Helena Höij.

Men, Helena Höij, statsskatten är en progressiv skatt. Ökar progressiviteten eller minskar progressiviteten om man slopar den? Jag har tidigare fått det intrycket att ni kristdemokrater ställer upp på moderaternas förslag om att i varje fall på sikt slopa statsskatten. Kommer ni inte att göra det? I så fall är det väldigt bra om vi får ett sådant klagörande.

Centerpartiets ekonomiskpolitiska talesman, Lena Ek, sade i en TV-intervju att det inte stod på första plats att slopa statsskatten för Centerpartiet. Det kanske inte gör det för Kristdemokraterna heller. Vi minskar antalet som betalar statlig skatt. Strävan är att vi ska komma dithän, som vi var överens om i den stora skattereformen för ett decennium sedan, som Rolf Kenneryd sade. Vi ska komma till det läget att 15 % av inkomsttagarna ska betala statlig skatt.

Fru talman! Jag tror mig veta att Helena Höij fr.o.m. hösten kommer att vara tjänstledig från riksdagen. Då kanske – jag vet inte – detta blir Helena Höijs sista debatt denna mandatperiod. Då vill jag, inte för att vara inställsam utan för att jag menar det, verkligen tacka Helena Höij för de år som vi har kunnat samarbeta i skatteutskottet. Jag önskar Helena Höij, hennes barn och hennes familj allt gott och hoppas att det blir bra under den här ledigheten.

Anf. 77 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! I princip är vi naturligtvis överens om att vi ska använda skatterna till att tillhandahålla en god samhällsservice. Vi förefaller också vara överens om marginaleffekternas betydelse – men inte om hur vi ska komma till rätta med dem, och inte om hur vi ska betrakta rundgången mellan skatter och bidrag. Där har vi uppenbarligen olika synsätt. Ni vill ju införa, och har redan infört, olika typer och former av maxtaxa. Det innebär att de som har bärkraft att betala högre avgifter får lättnader som i stället betalas via skattsedeln, dvs. i stor utsträckning av låginkomsttagare med låg bärkraft.

Nu diskuteras t.o.m. att ersätta det inkomstberoende bostadsbidraget med ett till vissa grupper riktat bidrag som är lika för alla inkomstlägen. Vad är det för rättvisa att ge bostadsbidrag t.ex. till en viss typ av barnfamiljer oavsett om man har 200 000 kr eller 800 000 kr i årsinkomst? Antingen får man då en låg nivå på bidraget – om det inte ska kosta mer än i dag, det blir alltså sämre för dem som bäst behöver det – eller så bibehåller man nuvarande nivå för dem som behöver bidraget. Då kostar det ett antal miljarder ytterligare som återigen måste tas på skattsedeln, dvs. i stor utsträckning från låginkomsttagare. Återigen blir resultatet att det blir sämre för dem som bäst behöver detta.

Det är där vi skiljer oss åt, Arne Kjörnsberg. Vari ligger rättvisan i ett sådant betraktelsesätt som jag just har redovisat?

Anf. 78 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Innan jag kom till riksdagen var jag kommunalpolitiker, något som jag tror att vi alla här har varit. I Borås hade vi på den tiden en specialnämnd för barnomsorg som hette familjenämnden. I Borås har vi bytt majoritet i de senaste sju valen, så ibland var jag ordförande i denna nämnd, ibland vice ordförande. På den tiden hade vi det man kallar enhetstaxa för barnomsorgen i Borås. Låt mig helt frankt erkänna eller

påstå: Jag tycker att det var rätt. Jag tycker att progressiviteten ska ligga i skattesystemet, inte på barnomsorgstaxan.

Av olika skäl ändrades detta i Borås – inte för att jag kom till riksdagen, antar jag, men av något skäl skedde detta.

Vår principiella inställning och den teoretiska bakgrunden till det här med barnomsorgstaxa är följande:

Ett av mina barnbarn, som är sex år, har nu gått i nollan. Då kostar det ingenting. Men innan dess var hon på dagis. Då kostar det pengar. På sikt vill vi införa en allmän förskola för alla barn som är avgiftsfri. Det finns ju ingen principiell skillnad mellan mina barnbarn och våra gemensamma barn. Det är samma princip vare sig barnet är fyra, fem eller sex år. Därför tycker jag ärligt att det här med barnomsorgstaxan är bra. Det är ett led i vår strävan att på sikt göra detta utan kostnad för alla barn, dvs. en allmän förskola. Sedan får vi diskutera när den ska börja.

Jag tog detta som exempel, Rolf Kenneryd, på den principiella inställningen.

Anf. 79 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! När Arne Kjörnsberg säger att han helst vill ha progressiviteten i skattesystemet visar han att han inte har förstått att vi är överens enbart i ord, inte i sak, när vi talar om marginaleffekter. Marginaleffekter handlar om kombinationen av ökad skatt och minskade bidrag. Man kan alltså inte ha progressiviteten enbart i det ena systemet. Det är där vi skiljer oss åt. Vi är bara överens på det ord- och språkmässiga planet, inte på det sakliga planet. Det visar den här debatten, och också tidigare debatter som vi har haft i detta ämne.

Och jag uppskattar, för att vara ärlig, inte alls den halskramning som Arne Kjörnsberg ägnar sig åt ibland när det gäller min person på just den här punkten. Han förstår nämligen inte det reala problemet i det som vi diskuterar.

Anf. 80 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Ett löfte: Jag kommer aldrig att komplimentera Rolf Kenneryd i sakfrågor i fortsättningen!

Nu känner jag igen Rolf Kenneryd. Jag har inte förstått någonting. Rolf Kenneryd har på senare år, jag är ledsen att behöva säga det, börjat betygsätta socialdemokratiska talesmän. Är det inte Lennart Axelsson är det Lisbeth Staaf-Igelström, och nu gäller det mig och finansministern. Diskutera i sak, Rolf Kenneryd!

Det här med marginaleffekter har jag begripit. När vi började kompensera för egenavgifterna hade vi tagit fram exempel. Av olika skäl – de som har tankarna med sig kan nog räkna ut varför – valde vi exempel från Gävle. Ett exempel var en arbetslös undersköterska. Hon var ensamstående och hade två barn. När hon gick från arbetslöshet till heltidsjobb fick hon 200 kr mindre i portmonnän att köpa bröd, smör och mjölk för när månaden var slut. Det var därför vi började kompensera för egenavgifterna. Det var därför vi ville införa maxtaxa på dagis. Skälet till att hon fick 200 kr mindre att köpa bröd, smör och mjölk för och betala hyra med var nämligen att hennes skatt och egenavgift gick upp, hennes bostadsbidrag gick ned och hennes barnomsorgsavgift gick upp dramatiskt. Det var därför vi valde den väg som vi har valt. Även om Rolf Kenneryd

anser att jag egentligen inte har förstått någonting valde vi denna väg eftersom det var bättre för den här undersköterskan i Gävle.

Och lägg märke till att detta inte var någon fiktiv person. Jag vet vem det var. Det var ett verkligt exempel. Det tillhör inte den här debatten att tala om vem det var, men exemplet var verkligt.

Anf. 81 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Det har riktats ganska mycket kritik här i dag mot majoriteten för att det inte finns några skarpa skatteförslag i vårpropositionen. Jag har hela tiden sedan vi införde den nya budgetordningen levt i föreställningen att i VÅP:en läggs inte inkomstsidan fram över huvud taget. Det är utgiftssidan vi ska diskutera. Vi ska fastställa taken. Sedan kommer vi till intäktssidan i höst.

Därför är det lite märkligt att den inledande finansdebatten i dag till två tredjedelar handlade om skatter, och sedan har vi dessutom en skatterunda, när det faktiskt var utgiftssidan, dvs. taken, som skulle diskuteras. Men nu står vi här, och jag får väl dra mitt strå till stacken för att förlänga den här dagen.

Nej. Jag vill bara säga att det här med skatter och att ha en helhetssyn på politiken inte alltid är lätt. Det finns faktiskt en moderat som visat på detta. En moderat i Värmland, Jan-Evert Rådström heter han, fick frågan hur mycket man skulle satsa på vägarna och hur man skulle finansiera det. Han svarade: Ja, det kanske blir på det sättet att vi inte kan genomföra de skattesänkningar vi föreslår.

Det tycker jag är ganska intressant. Detta finns i en tidningsartikel.

Sedan kan vi gå in och titta på reservationerna. Jag ska inte göra någon form av recension av dem, men det finns kanske anledning att titta på vad det är man föreslår. Ibland är dessa skatteförslag ganska täckande över hela skalan. Ibland blir man lite förvånad när man sitter och läser. Plötsligt finns det inte med saker, och då undrar man lite grann varför.

Jag ska börja med en gammal borgerlig käpphäst som dubbelbeskattningen. Man föreslår att ta bort dubbelbeskattningen. De flesta borgerliga partier gör det. Det är bara synd att man inte går i takt med det som händer i Europa. Tyskland är på väg att återinföra dubbelbeskattningen. Holland har gjort det. EU är alltså på väg att diskutera huruvida man ska acceptera borttagandet av dubbelbeskattningen.

Den modell som finns för att inte ha dubbelbeskattning är att man ska få skattereduktion för den skatt på utdelningen som företaget har betalat. På det sättet gynnar man det egna landets aktier. Det är alltså klart konkurrensnedvridande. EU har ögonen på detta. Och Tyskland och Holland har redan vidtagit åtgärder för att minska detta. Ändå radas detta upp i ytterligare motioner. Följer ni inte med i vad som händer inom EU? Ska vi som är lite kritiska till EU behöva lyfta fram de strömningar som finns där?

En annan intressant sak som moderaterna föreslår är slopad reklamskatt. Det tycker jag är ett ganska bra förslag. Men i stället vill man höja momsens på dagstidningarna för att finansiera detta. Vad hjälper det dagstidningarna, som faktiskt är de som har problem? De har i dag bara 4 % reklamskatt, medan tidskrifter i övrigt har 11 %. De som får den stora sänkningen ska man inte göra något åt, utan det är dagstidningarna som ska betala detta. Jag undrar vad tidningsutgivarna säger om en sådan sak.

Sedan kommer vi till det mest intressanta. Det är vad Moderaterna, inte Folkpartiet, men Kristdemokraterna och även Centern säger. Man kan diskutera vad Centern egentligen menar, men det är inte bara i dag man kan diskutera det utan ganska ofta när det gäller skattepolitik. Det finns ett konkret exempel här. Det gäller de s.k. 3:12-reglerna. Moderaterna säger: Slopa 3:12-reglerna! Kristdemokraterna säger samma sak. Rolf Kenneryd säger: Ta bort de resterande fåmansföretagsreglerna!

Menar ni detta? Ska vi ta bort 3:12-reglerna helt, de regler som har med fåmansföretagen att göra? Ska det vara tillåtet att överföra all inkomst av tjänst till kapitalbeskattning? Det är det ni skriver. Då vill jag harangera Folkpartiet. De skriver naturligtvis lite annorlunda. De är inne på samma linje som vi. Ska man göra detta måste man naturligtvis utgå något från en marknadsmässig lön. Det som är däröver kan man diskutera. Det gäller naturligtvis att fastställa den marknadsmässiga lönen.

Men jag blir oerhört förvånad när jag läser reservationen från moderater, kristdemokrater och centerpartister. Menar man detta? Det är fritt fram att välja om man ska beskatta lönen med enbart kapitalbeskattning.

En annan intressant sak är att de fyra borgerliga partierna föreslår att man ska få göra avdrag med 50 000 kr för barnomsorgskostnader. Dessutom ska man få en skattereduktion med 50 % på hushållstjänster, där faktiskt barnpassning ingår i den uppräknings som görs i den motion som väckts i Sveriges riksdag. Man föreslår alltså dubbla avdrag för den här typen av kostnader. Det kan helt enkelt bara vara en lapsus. Men det är lite för många sådana lapsusar i den borgerliga skattepolitiken för att det ska vara trovärdigt.

Kristdemokraterna skriver att man ska göra en sänkning av arbetsgi-varavgiften med 10 % ytterligare. Det kanske bara innebär att man ska gå ned med 10 procentenheter och inte med ytterligare 10 %. Det föreslår Centern också. Man lär sig ingenting av Riksdagens revisorers rapport om vilka effekter detta får sysselsättningsmässigt. Någon kristdemokrat har uttryckt att man inte gör detta av sysselsättningskäl utan för att öka kapitalet hos dessa företagare. Så kan man kanske förklara det. Men när man går in på vilka sysselsättningseffekter det har är man helt fel ute. Det visar Riksdagens revisorers rapport som tar upp detta. Till en kostnad av 5 miljarder lyckas man skapa 3 500 nya jobb. Det kanske inte är på det sättet vi ska använda pengarna.

Centern vill också slopa uttagsskatten för fastighetsförvaltare som sköter sina egna fastigheter. Men detta infördes ju bara för att de som valde att köpa sina tjänster skulle få samma kostnader, dvs. att inköp av entreprenör inte skulle missgynnas. Hur har Centern tänkt lösa den konkurrenssituationen? Ni är ju för andra privata initiativ. Men nu plötsligt ska kommunala fastighetsbolag m.fl. slippa ta ut denna skatt. Men när man köper in tjänster ska man betala moms.

Det här är heller inte underligt när det kommer från ett borgerligt parti, tycker jag. Jag kan naturligtvis tänka mig den här lösningen. Jag sätter mig gärna ned och diskuterar det. Men när jag läser detta i en centerpartistisk motion och reservation tycker jag att det blir mycket märkligt.

Folkpartiet återupprepar resonemanget om F-skatten. Det står en sak i reservationen som gör mig ytterligt konfunderad. Det står nämligen så

här: ”F-skattsedeln bör kunna förenklas så att inbetalning av sociala avgifter och skatt kan ske utifrån den lön som faktiskt har tagits ut.”

Nu är det på det sättet att man inte tar ut någon lön i enskilda firmor och handelsbolag, utan man skattar på resultatet. Vad kommer detta att leda till? Vad menar Folkpartiet med en sådan skrivning i reservationen? Vet man inte om att det faktiskt är resultatet man skattar för och inte uttaget?

Sammantaget finns det en hel del att säga om de borgerliga reservationerna.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet. Men jag har ett par små synpunkter. Nu är inte Agne Hansson här, men han läste upp ett uttalande från Hyresgästföreningen om hur illa det var ställt med utvecklingen för bl.a. hyresgäster och barnfamiljer. Men man ska vara medveten om att Centern föreslår mer än en 50-procentig ökning av fastighetsskatten för hyresfastigheter, från 0,7 % till 1,1 %. Jag undrar vad Hyresgästföreningen har för uppfattning om det.

Mats Odell är inte heller här inne, men det kanske finns anledning, om Mats Odell ser på TV eller hör detta någonstans – men han kanske har annat för sig – att erinra om den diskussion vi hade i går om kapitaliseringseffekter. Då erkände både moderater och kristdemokrater att det existerar kapitaliseringseffekter. Sedan kan man diskutera vilken nivå de har.

Ska man förklara detta på ett ganska enkelt sätt säger man att en som är på väg att skaffa ett hus anser att han har 10 000 kr i månaden att avsätta för sitt boende. Den personen bryr sig inte om ifall det blir kapitalkostnad till banken eller om det är skatt. Han har det utrymmet. Om man sänker skatten kommer på sikt priserna att öka så pass mycket att bostadskostnaden blir densamma. Det man föreslår här är att man ska undandra staten skattebasen och i stället lämna över de pengarna till bankkapitalet. På sikt är det den effekten som det här får.

Menar ni verkligen att ni tänker föra en sådan politik? Jag medger att det finns anledning att se över delar av fastighetsbeskattningen. Vad jag anser när det gäller förmögenhetsbeskattningen vet ni. Man ska ta upp halva taxeringsvärdet vid förmögenhetsbeskattningen. Men det ni föreslår är faktiskt att en del av hushållens kostnader för boendet inte ska tillfalla staten utan i stället tillfalla bankkapitalet. Det kan varken kristdemokrater eller moderater förneka. De erkände i går att det finns kapitaliseringseffekter. Det vi diskuterar är bara i vilken grad man för över detta till bankkapitalet. Jag blir lite förvånad när man har den ingången.

Jag vill bara ta upp en liten sak till. Det är när kristdemokraterna säger att man har dubbelbeskattning på investeringar. Man kan kanske med den traditionella synen på dubbelbeskattning hävda att företag betalar skatt på avkastningen. Men vad menar kristdemokraterna när man säger att vi har dubbelbeskattning på investeringar? Det står i reservationen.

Jag har här ställt en hel del frågor. Jag vore i och för sig tacksam om jag fick några svar. Men tiden kanske är för långt liden för att det ska bli särskilt många repliker.

Återigen yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 82 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Fru talman! Per Rosengren har helt rätt i sin analys att han tagit alltför mycket av kammarens tid i anspråk för sitt anförande. Det är intressant att konstatera att han ägnade all denna tid till att gå igenom oppositionens förslag. Det beror på att oppositionen har lagt fram ett antal konkreta förslag på olika områden, medan Per Rosengren själv hade ingenting att säga om vad som står i vårpropositionen och vad han och hans parti har för ambitioner på skatteområdet.

Rosengren minns säkert den debattrunda vi hade för ett eller två år sedan där Rosengren sade: Nästa gång ska sambeskattningen i förmögenhetsbeskattningen slopas. Det har inte varit ett ljud om det i dag, och sambeskattningen är kvar.

Rosengren har även när det gäller fastighetsskatten varit ute och snurrat runt och sagt att det kan bli tal om lindringar osv. Men är det en rimlig nivå för Lars Persson i Vaxholm att betala 25 000 kr i fastighetsskatt trots begränsningsregeln? Kommer Rosengren att föreslå någonting annat som gör att Persson kan få en lägre och något mer sansad beskattning? Det hörde vi heller ingenting om.

Sedan finns det andra saker som Rosengren gärna undviker att tala som inte direkt har med beskattningen att göra men som handlar om att infria gamla löften. Det gäller samordningen av änkepensionerna. Där har Vänsterpartiet helt tystnat. Den debatten existerar knappt längre.

Rosengren tog upp en hel palett av frågor som hade tagits upp i reservationerna. Min tid ger mig inte möjlighet att kommentera dem alla. Men på en punkt är jag nyfiken. Rosengren nämnde inledningsvis kapitalbeskattningen. Är Rosengren beredd att sänka kapitalbeskattningen till en för Sverige konkurrenskraftig nivå i ett europeiskt och internationellt perspektiv? Då kanske vi kan diskutera utformningen. Jag har hittills inte hört någonting om någon beredskap att förändra det totala uttaget. Om den beredskapen finns hos Vänsterpartiet kan det bli intressant.

Anf. 83 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Vi kan inte stå här och diskutera förslag som vi inte har lagt fram. Att de borgerliga lägger fram förslag i en budget där de diskuterar utgiftsramar men inte diskuterar intäkter beror antingen på att de inte har läst hur vi ska arbeta med budgeten eller så är det demonstrationspolitik.

När det gäller sambeskattningen har vi kommit fram till hälften. Nu prioriterar vi förmögenhetsskatten, nämligen att se till att det blir halva taxeringsvärdet i förmögenhetsbeskattningen. Vi prioriterar det eftersom det är mer fördelningspolitiskt riktigt.

Jag ser på exemplet med lokföraren. Det innebär att han måste ha 500 000 kr i inkomst. 5 % av 500 000 är ungefär 25 000 kr. Har man 500 000 i inkomst anser jag inte att 25 000 kr är ett så jättestort problem, även om beloppet kan verka högt. Jag vet inte om Carl Fredrik Graf har de riktiga siffrorna.

I fråga om kapitalbeskattning diskuterar jag dubbelbeskattning. Med ert förslag går ni emot de andra länderna som håller på att gå mot andra hållet. Dessutom har ni inte studerat vad EU säger om detta, nämligen att detta är en konkurrenshämmande politik.

Vi är inte beredda att i nuvarande läge sänka kapitalbeskattningen i övrigt med tanke på hur arbetet inom EU ser ut. Vi vet att det om några år kommer att bli fråga om en uppgiftsskyldighet mellan länderna. Vi får se vad som händer då. Det här ligger inte inom de närmaste fem sex åren. Det kommer inte att vara några större problem under den tiden. Därefter får vi se vad som händer.

Anf. 84 CARL FREDRIK GRAF (m) replik:

Fru talman! Vi kan först diskutera Lars Persson i Vaxholm. Problemet med begränsningsregeln är att den inte omfattar förmögenhetsskatten. Perssons lilla fastighet är klassificerad på ett sådant sätt att en del av fastigheten anses som fritidshus. Då uppstår de groteska effekterna. Då kan man med en låg inkomst hamna i den situationen att man måste betala så pass höga fastighetsskatter. Jag avvisar den tekniken.

Sedan var det frågan om vi ska lägga fram skarpa förslag eller inte. Precis som Per Rosengren säger är problemet att vi inte har några förslag från vår egen sida att diskutera i fråga om vårpropositionen. Det finns dåligt antytt vad man tänker göra. Det finns en budgeteringsmarginal som ni inte nämner hur ni vill använda. Det finns tankar om att fortsätta att kompensera för egenavgifterna, men inte mer. Det är det som är lite trist. Det är därför vi diskuterar de borgerliga konkreta förslagen i den meningen att vi gör klart våra intentioner. Jag tror att väljarna uppskattar att vi får möjlighet att diskutera de intentionerna. Rosengren uppskattar det också. Hans debattglädje visar ju att han tycker att det är kul att debattera våra förslag. Vi får se till hösten om han har några egna att komma med. Då ska jag med glädje syna dem lika noga.

Anf. 85 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Jag lovar att jag, till skillnad från Carl Fredrik Graf, kommer att kunna svara på frågorna.

När det gäller Carl Fredrik Grafts sätt att uttrycka sig pratar han om fastighetsskatt. Sedan visar det sig plötsligt att han inte pratade om fastighetsskatt utan om kombinationen av förmögenhetsskatt och fastighetsskatt. Det är bra om man säger det.

Med vårt förslag om halva taxeringsvärdet i förmögenhetstaxeringen lovar jag att lokföraren kommer att få en fastighetsskatt som är en bra bit under 15 000 kr. Jag kan inte lova det för jag måste se siffrorna först! Det torde bli de effekterna – mellan tummen och pekfingret!

Carl Fredrik Graf svarade inte på frågan om vad som ska göras med hushållsnära tjänster. Ska man få avdrag för det trots att man redan har fått avdrag för barnomsorgskostnaderna? Carl Fredrik Graf vill naturligtvis inte heller svara på frågan om tidningsartikeln av Jan-Evert Rådström där han säger att för att finansiera vägarna går det bra att låta bli att sänka skatten.

Anf. 86 HELENA HÖIJ (kd) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att instämma i Carl Fredrik Grafts analys av Per Rosengrens anförande, som kan betecknas som ett osammanhängande bläddrande i oppositionens motioner och reservationer – något som var svårt att hänga med i för de flesta.

Jag vill dock lyfta fram en fråga, nämligen storleken på de s.k. kapitaliseringseffekterna som skulle bli resultatet av en slopad fastighetsskatt. Vi är överens om att den finns men att storleken måste diskuteras.

När det gäller effekterna av sänkta skatter som tas ut på lönekostnader hos bl.a. arbetsgivare vet vi med ganska stor säkerhet att det kommer att slå igenom med ca 50 % i lönebildningen. Varför är inte Vänsterpartiet berett, Per Rosengren, att medverka till rejäla skattesänkningar för låginkomsttagare? Det skulle ge möjligheter till en bättre arbetsmarknad med andra lite bättre löner för låginkomsttagarna och ge dem och deras familjer större möjlighet till ökat inflytande och ökad makt över den egna ekonomiska situationen.

Anf. 87 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Det kanske blir ett osammanhängande pladdrande när man går igenom de enskilda skatteförslagen som de borgerliga har lagt fram. Helena Höij får ursäktas att jag står och läser innan till i era förslag.

Jag ska fråga även Helena Höij: Ni vill ha avdrag med 50 000 för barnomsorgskostnader och därefter även avdrag med 50 % för hushållsnära tjänster. Ni är alltså beredda att dubbelsubventionera, eller är det också en lapsus?

Jag frågade lite grann om dubbelbeskattningen. Är ni inte medvetna om vad som sker i Europa? Det gäller även kapitaliseringseffekterna och ert förslag om att ha en kommunal avgift. Jag ställde frågan i går om hur stor den avgiften ska vara. Det vet ni inte. Hur stor del ska plockas in till kommunerna i statsbidrag? Det vet ni inte. Ni bereder frågan.

Samtidigt säger ni i debatten att det är viktigt att de boende vet hur stora kostnader de får. När jag sedan ställer frågan till kristdemokraterna får jag svaret att ni inte vet. Det är mycket märkligt.

Sedan var det frågan om sänkning av skatten för låginkomsttagare. Men kristdemokraterna och moderaterna prioriterar inte några låginkomsttagare. Förvärvsavdrag gynnar dem med höga inkomster. Det gäller naturligtvis även ett borttagande av den statliga skatten. Det är inte låginkomsttagare som gynnas av det. Ni lägger ut enorma summor på att sänka skatten för dem med relativt höga inkomster.

Hur vill ni göra med hyreshusen? Ni diskuterar bara villorna. Ni har inga förslag på hur vi ska lösa problemet med fastighetsskatten för hyreshusen. Det vore intressant om jag kunde få svar på någon av frågorna.

Anf. 88 HELENA HÖIJ (kd) replik:

Fru talman! Det är en radda frågor och en radda förslag ur inte bara våra reservationer och våra motioner som kommer upp i det här replikskiftet utan en mängd annat. Det är naturligtvis helt omöjligt att diskutera dem på två minuter.

Jag lyfte upp en fråga som jag tyckte att det var intressant att vi försökte reda ut, och det var skatten för låginkomsttagare. Jag ska bara ta upp ett förslag som Kristdemokraterna har som slår direkt mot låginkomsttagarnas skatter, och det är en skattereduktion just för låg- och medelinkomsttagare på maximalt 3 600 kr.

Jag ska ge Per Rosengren ytterligare en chans att förklara Vänsterpartiets syn när det gäller skatt på låginkomsttagare.

Anf. 89 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Vi var med och ställde krav på just en riktad sänkning för låginkomsttagarna. Det har vi haft under de senare åren. 30 % på 3 600 kr är 1 000 kr om året. Det är t.o.m. lägre än det som vi har genomfört som ni har varit motståndare till.

Återigen: Hur ska ni göra med dubbelbeskattningen? Är det låginkomsttagarna som skulle gynnas av ert förslag? Hur stämmer detta med EU:s politik? Hur stämmer det med det faktum att både Tyskland och Holland i dag börjar återinföra dubbelbeskattningen? Ett av länderna har återinfört den, och ett annat land är på väg att göra det. Hur ska ni göra med avdraget 50 000 kr för barnomsorgskostnader? Går det att kombinera med avdrag för hushållsnära tjänster? Hur ska ni göra med fastighetsskatten? Hur hög kommer den att bli på de kommunala nivåerna när det gäller avgiften?

Ni har inte svar på en enda fråga på skattepolitikens område, utan det är rena snömoset.

Anf. 90 BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Arbetsdagen och terminen börjar närma sig sitt slut. Jag är förstås mycket tacksam att så många av kollegerna har samlats just för att lyssna på mitt anförande och få höra mig utveckla principerna för den socialliberala skattepolitiken.

I den utmärkta reservationen nr 14, som jag rekommenderar till läsning, utvecklas bl.a. det gamla självklara liberala kravet att det måste löna sig att arbeta.

Vi lägger fram förslag om att den s.k. värnskatten, som är ett brott mot reglerna i skattereformen, tas bort.

Vi vill höja brytpunkten. Jag tror möjligen att Arne Kjörnsberg från skatteutskottets ledning är på vår sida. Jag hoppas att det visar sig i verkligheten också och inte bara i Arne Kjörnsbergs tal.

Vi vill ta bort LO-puckeln.

Vi lägger fram förslag som minskar marginaleffekterna i övrigt. De har diskuterats en del i den här debatten, och jag kanske inte behöver stryka under det självklara att marginalskatterna är en del av marginaleffekterna. De utgörs av ett par andra delar också. Vi lägger alltså från vår sida fram förslag på samtliga områden.

Det har några gånger i dag diskuterats statsskatten, och det visar sig att skatteutskottets ordförande var antingen frånvarande eller sovande, mentalt eller på annat sätt, när Karin Pilsäter för ett tag sedan gav svar till Bosse Ringholm – jag vet inte för vilken gång i ordningen – att Folkpartiet inte har lagt fram några förslag om avskaffad statsskatt. Den delen av Arne Kjörnsbergs tal får han anledning att ta tillbaka på ett eller annat sätt.

Vi lägger fram förslag om avskaffande av den nuvarande fastighets-skatten. Vi vill ha en annan typ av fastighetsbeskattning. Det kommer att innebära att den blir klart sänkt.

Vi lägger fram förslag om förmögenhetsskattens avskaffande.

Vi har synpunkter bl.a. på dubbelbeskattningen. Per Rosengren har flera gånger tagit upp frågan om dubbelbeskattningen, som kammarens ledamöter har hört, utan att ett ögonblick komma in på principfrågan om vad det gäller. Han har bara ägnat sig åt teknikaliteter eller vad som hän-

der i något annat land. Det vore intressant om han någon gång ville komma in på själva principfrågan. Ska vi ha dubbel beskattning på de pengar som satsas i riskvillig verksamhet i vårt land och enkel beskattning på de pengar som placeras i icke-riskvillig verksamhet, typ på bankkonto? Det skulle vara intressant att vid tillfälle få det utvecklat. Möjligen uppskattar kammaren om det inte sker i dag.

På ett område har vi lagt fram förslag genom åren, och det gäller att se till att socialförsäkringarna blir riktiga försäkringar. De ska vara allmänna och obligatoriska. Om de utformas på områden som de flesta människor skulle vilja ha och teckna frivilligt, och om de utformas så att det blir raka rör mellan avgifter och förmåner, att det inte tas ut avgifter någonstans där det inte finns förmåner – någonting som är självklart i alla andra försäkringar – skulle de bli mer försäkringsmässiga. Dessutom skulle de utformas tydligare så att det är helt klart vad man betalar för – det som ibland brukar kallas egenavgifter men som likaväl skulle kunna kallas försäkringspremier.

Det märkliga är att när man inom pensionsreformen och på andra sätt försöker få till stånd tydligare försäkringspremier värjer sig personer, inte minst inom arbetarrörelsen, emot detta. Om det är några som är för att de delar av det som brukar kallas skatter uppfattas som skatter och uppfattas ha ett mera tydligt samband med vad man själv får ut, dvs. att skatteinlaget minskar, borde de som är för ett högt totalt skattetryck vara mera intresserade än många andra av att genomföra det. Så har det hittills inte varit. Det finns debattörer på den sidan, bl.a. med anknytning till LO, som har framfört liknande tankegångar, men hittills verkar det inte ha fått något större resultat.

Fru talman! För snart fyra år sedan lade vi från Folkpartiets sida ett förslag på en stor socialförsäkringsreform utgående från samma principer som den stora pensionsreformen. Vår partiledare Lars Leijonborg skrev brev till samtliga andra partiledare och bjöd in till samtal för att se om man kunde komma fram till någonting på den punkten. Tyvärr har vi inte fått några positiva svar. Det är bara att hoppas att den dagen kan komma då vi får sådana positiva svar och att vi i Sverige skulle kunna genomföra en sådan reform. Det skulle innebära en kraftig minskning av det faktiska skattetrycket.

Med tanke på vilken tid på dygnet det är, yrkar jag i dag inte bifall till reservationen.

Anf. 91 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Jag vill bara påpeka att jag inte har diskuterat teknikalteter när det gäller dubbelbeskattningen. Det handlar om 10–15 miljarder. Vi är absolut inte beredda att ge detta till folk som redan har gott om pengar.

Det viktigaste i sammanhanget är att jag förhåller mig till den verklighet som finns runtomkring oss. Tyskland återinför dubbelbeskattning, och Holland gör det. EU börjar diskutera huruvida detta inte är konkurrensnedvridande.

Det är ganska intressant att Bo Könberg som ivrig EU-anhängare inte inser att det här kommer att bli ett problem för Sverige, om vi nu ska lägga kraft på att genomföra någonting som EU säger nej till.

Anf. 92 BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Jag konstaterade i mitt förra inlägg att Per Rosengren uppehöll sig enbart vid vad jag kallar teknikaliteter, dvs. vad som händer i något annat land, om det är så att man ska ta bort dubbelbeskattningen genom att ta bort den på den ena eller andra sidan.

Den raka fråga som jag försökte ställa till Per Rosengren var: Är det rimligt att ha dubbel beskattning på investeringar som är riskbenägna jämfört med dem som inte är det? Enklare uttryckt: Om man placerar pengar i aktier ska de beskattas dubbelt, men om man sätter in pengar på en bankbok ska de beskattas enkelt. Går det att få svar på den frågan?

Anf. 93 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Det som Bo Könberg vill är att den som får utdelning på aktier inte ska betala någon skatt på den. Om man däremot har pengarna på banken ska man skatta för avkastningen. Det är det som det hela handlar om. Dessutom handlar det om att EU förr eller senare kommer att sätta stopp för detta. Vad EU planerar och EU:s syn på konkurrens osv. tycker tydligen inte Bo Könberg och Folkpartiet är särskilt intressant.

Anf. 94 BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Det som Per Rosengren nu försöker göra är att kasta sand i ögonen på de riksdagsledamöter som lyssnar. Den fråga han ska ta ställning till är om det är rimligt att man betalar skatt två gånger, både i företaget och hos den enskilde, om man satsar pengar på verksamhet som tar risker, medan man ska göra det, enligt allas vår uppfattning, en gång om man har pengar på bank.

Den tekniska utformningen kan vi diskutera här eller någon annanstans. Principen har Per Rosengren vägrat att ge svar om.

Anf. 95 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Fru talman! Det är bra besked om statsskatten. Kan inte Bo Könberg själv, hans partiordförande eller hans ekonomisk-politiska talesman tala om för Bo Lundgren och Carl Fredrik Graf att ni inte ställer upp på slopad statsskatt? Det vore jättebra om Bo Könberg ville göra det.

Får jag sedan, fru talman, säga en sak i all ödmjukhet. När jag var ny i riksdagen 1985 var mitt intryck av riksdagen och riksdagsdebatterna jämfört med fullmäktige i Borås att här var man mycket artigare och sakligare och att det var mycket mindre personangrepp. Jag har varit här i 16 år. Det har skett en förändring. Om man inte pladdrar sover man tydligen numera.

Anf. 96 BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Jag trodde att vännen Arne skulle uppskatta att jag försökte hitta någon förklaring till att han en timme efter det att Karin Pilsäter här hade gett besked gav en helt motsatt uppgift i denna kammare. Jag tyckte att den kanske snällaste förklaringen var den att han hade sovit, men jag tar tillbaka den och får fundera på någon annan förklaring.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, m.m.

Punkt 1 (Allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken [avsnitten 1.1–1.3])

1. utskottet
2. res. 1 (kd, m, c, fp)

Votering:

161 för utskottet

125 för res. 1

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 113 s, 37 v, 11 mp

För res. 1: 67 m, 34 kd, 13 c, 11 fp

Frånvarande: 18 s, 15 m, 6 v, 8 kd, 5 c, 5 fp, 5 mp, 1 –

Per Landgren (kd) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Den ekonomiska och monetära unionen [avsnitt 1.4])

Proposition ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 2 (kd, m, fp)

Votering:

169 för utskottet

114 för res. 2

2 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 113 s, 37 v, 8 c, 11 mp

För res. 2: 68 m, 35 kd, 11 fp

Avstod: 1 m, 1 c

Frånvarande: 18 s, 13 m, 6 v, 7 kd, 9 c, 5 fp, 5 mp, 1 –

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 3 (c)

Votering:

162 för utskottet

13 för res. 3

114 avstod

60 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 113 s, 37 v, 1 fp, 11 mp

För res. 3: 13 c

Avstod: 69 m, 35 kd, 10 fp

Frånvarande: 18 s, 13 m, 6 v, 7 kd, 5 c, 5 fp, 5 mp, 1 –

1. utskottet

2. res. 7 (m)

3. res. 8 (kd)

4. res. 9 (c)

5. res. 10 (fp)

Förberedande votering 1:

14 för res. 9

11 för res. 10

259 avstod

65 frånvarande

Kammaren biträdde res. 9.

Förberedande votering 2:

35 för res. 8

13 för res. 9

241 avstod

60 frånvarande

Kammaren biträdde res. 8.

Förberedande votering 3:

70 för res. 7

36 för res. 8

183 avstod

60 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Huvudvotering:

161 för utskottet

69 för res. 7

59 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 113 s, 37 v, 11 mp

För res. 7: 69 m

Avstod: 35 kd, 13 c, 11 fp

Frånvarande: 18 s, 13 m, 6 v, 7 kd, 5 c, 5 fp, 5 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

6 § Avslutning

Avslutning

Anf. 97 TALMANNEN:

Ärade riksdagsledamöter! Ett alldeles särskilt halvår i riksdagen går nu mot sitt slut.

Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionen har denna vår satt sin prägel på riksdagsarbetet i många avseenden.

Det har varit en mycket intensiv tid. Hårt arbete, kompetens, engagemang och inte så lite fingerfärdighet har krävts av alla i vårt hus – ledamöter och anställda.

De möten som anordnats av riksdagen med anledning av det svenska ordförandeskapet har också avlöpt mycket väl. Jag vill ta detta tillfälle i akt att varmt tacka alla som bidragit till detta genom extraordinära och engagerade insatser.

Förhoppningsvis kan den sommar som nu väntar ge kompensation för den brist på fritid och avkoppling som denna hektiska vår inneburit.

Men det har också varit en mycket spännande tid.

Det snart gångna halvåret har givit oss i riksdagen många nya och värdefulla erfarenheter. De har entydigt pekat på riksdagens – de nationella parlamentens – ansvar för demokratin i en tid av internationalisering.

Det är positiva och konstruktiva erfarenheter som visar på stora möjligheter, som måste tas till vara. Det kommer att kräva nytänkande och förändrade arbetsmetoder.

Det beslut som riksdagen fattade i går om betänkandet *Riksdagen inför 2000-talet* är ett viktigt steg i denna riktning. Det har varit en mycket stimulerande arbetsuppgift för mig att leda det arbete som lade grunden för detta beslut i mycket konstruktivt och engagerat samarbete med Riksdagskommitténs ledamöter, experter och sekreterare. Jag vill varmt tacka alla som under kommitténs arbete och därefter fullföljt uppgiften att ge riksdagen arbetsformer som kommer att stärka riksdagens roll, och därmed demokratin, i en tid av avgörande förändringar och stora utmaningar.

Vi kan nu också konstatera att samrådet med och informationen från regeringen under ordförandeskapshalvåret har fungerat väl i EU-nämnd och i kammare tack vare redan tidigare väl utarbetade rutiner, som ytterligare förbättrats denna vår.

De möten som hållits i riksdagen mellan utskott i de nationella parlamenten inom EU, COSAC-mötet och den EU-rättsliga konferens som ägt rum i veckan under riksdagens och regeringens gemensamma värdskap, har givit värdefulla bidrag till vårt arbete att stärka det demokratiska arbetet. Företrädare för regeringen har aktivt deltagit i dessa möten.

Det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet åstadkom på kort tid ett gediget bidrag till diskussionen om EU:s framtidsfrågor, vilket utmynnade i en både intressant och konstruktiv debatt i kammaren och i beslut av betydelse för vår fortsatta behandling av EU:s framtidsfrågor.

Den 13–15 september är riksdagen värd för det årliga mötet med talmännen i de nationella parlamenten inom EU. Där deltar kandidatländernas talmän nu för första gången. Den rapport som jag då kommer att presentera är en genomgång av erfarenheter och arbetsmetoder vad gäller de nationella parlamentens roll för att stärka demokratin i EU-arbetet och i det internationella samarbetet.

Rapporten kommer att finnas tillgänglig på riksdagens webbplats inom kort.

Ärade ledamöter! Två av riksdagens ledamöter har under det gångna halvåret lämnat riksdagen för andra uppdrag.

Mats Lindberg kom in i riksdagen 1986 och har varit verksam inom näringsutskottet, dåvarande Förvaltningsstyrelsen och som ordförande i direktionen liksom i nuvarande Riksdagsstyrelsen. Mats Lindberg har sedan tidigt i våras fortsatt sitt engagemang för näringslivsfrågorna som styrelseordförande inom det privata näringslivet.

Gun Hellsvik lämnade riksdagen den 1 mars efter att ha blivit utnämnd till generaldirektör för Patent- och registreringsverket. Gun Hellsvik valdes till riksdagsledamot 1994 och blev då ordförande i justitietskottet efter tre år som justitieminister. Hon valdes 1999 även till ordförande för Nordiska rådets svenska delegation och president i Nordiska rådet.

Vi tackar Mats Lindberg och Gun Hellsvik för deras insatser i riksdagen och önskar dem all framgång på nuvarande uppdrag inom svenskt samhällsliv.

Ärade riksdagsledamöter! Jag vill varmt tacka er alla för engagerade och kunniga insatser under det år som gått.

Jag vill också tacka de vice talmännen för gott samarbete, liksom gruppledarna och partiernas företrädare i Riksdagsstyrelsen för aldrig sinande tålamod och konstruktivitet i delikata avgöranden och kvittningsmännen för likaledes aldrig sinande nit och redlighet tillika med mänsklig hänsyn när så krävs.

Tack också till kammarsekreteraren och till riksdagens personal som med sitt engagemang har bidragit till att göra detta intensiva halvår till en stor framgång.

Kära arbetskamrater och vänner! Den blomstertid har nu på sedvanligt sätt inte bara kommit, utan närapå förrunnit medan vi i riksdagen varit strängt upptagna av annat än att se gullvivorna växa och häggen slå ut.

Nu önskar jag er alla många och goda stunder att njuta av den lust och fåring stor som trots allt ännu väntar på oss där ute.

Nobelpristagaren Harry Martinson ger i sin Göksång gestalt åt vår längtan i denna stund:

Bered er för livet och vänd alla blickar mot söder
det påstås att solen skall komma så snart den får tid.
Då gäller det vara på platsen och insamla glöder
att bota sig med och att uppvärma gökhjärtat vid.

Ack finge mitt hjärta slå upp sina kamrar och tala
om sommarens tid tills jag fölle i backen och dog.
Ack bleve det sommar då skulle jag verkligen gala
då skulle jag ropa som ingen har ropat i skog.

Ärade ledamöter! Kära vänner! Skön sommar och på återseende i höst.

(Applåder)

Anf. 98 JAN BERGQVIST (s):

Fru talman! Kammarens ledamöter ber att få tacka för de varma välgångsönskningarna. Också längst bak i bänkarna märkte vi hur det från talmannens ord slog ut små sommarsolar av värme och ljus. Vi gläder oss åt den goda omtanken. Jag tycker att vi ska bära med oss att även en kall och mulen dag kan en varm och ljus tanke få solen att lysa.

Visst längtar vi efter sköna sommardagar med vila och avkoppling. Men en malört i bägaren är den där seglivade skrönan om de lata och lediga ledamöterna. Jag tycker att det är trist att hårt arbetande personer ska hängas ut på löpsedlar med texten: "Länets lataste ledamot."

Hör här vad chefen för samhällsredaktionen på en stor kvällstidning skrev tidigare i år. Först stod det så här: ”Det finns två möjligheter. Antingen måste man vara lite tokig för att komma in i riksdagen. Eller också tappar man omdömet när man kommer dit.” Två möjligheter – antingen tokig eller omdömeslös. Är det Grönköpings polismästare som spökar, han som delade in sina medmänniskor i häktade och ännu inte häktade?

Längre fram i artikeln står det så här: ”Dessutom har ledamöterna fantastiska möjligheter att ta igen sig. En månads ledighet över jul, fyra veckor spridda över året, 13 veckors sommarlov, fyra schemalagda arbetsdagar per vecka.”

Man tackar – ledigt nästan halva året och fantastiska möjligheter att ta igen sig. Det låter som gjort för Kronblom. Men det är ju inte så. Det här är en tidning som vill att sanningen ska fram. Jag tycker att de ska akta sig för halvsanningar, eftersom det är så lätt att få tag på den felaktiga halvan.

(Applåder)

Inte finns det någon som tror att journalistarbetet bara är den stund när journalisten syns i rutan eller skriver ut en artikel. Ska vi alltid vara i sändning för att det ska räknas som riksdagsarbete?

Våra talmän är ju extra mycket mediebevakade, och även för er gäller ju att ni utför det allra mesta arbetet när mikrofonerna är avstängda.

Jag vill gärna uttrycka vår stora uppskattning av talmannen och de vice talmännen för ert utomordentliga sätt att leda riksdagen. Låt mig få säga några ord alldeles speciellt om era insatser för att få den svenska riksdagen också till en pulserande internationell mötesplats. Talmannen beskrev ju det. Världen har kommit närmare. I riksdagen sjuder det av besök med spännande diskussioner och konstruktiva kontakter. Här kan vi tala om gränslöst arbete i dubbel bemärkelse.

Våra talmän tar ansvar för ett imponerande antal besök och motbesök, och det pågår i övrigt en stor aktivitet i många dimensioner. Tack vare ert engagemang, er kunnighet, skicklighet och duglighet får ni riksdagen att spela en allt viktigare roll i folkens fredliga samarbete.

Jag har också på plats kunnat följa talmannen i internationella sammanhang och blivit glad och rörd över att se den respekt och det förtroende som har visats den svenska riksdagens talman.

Fru talman! Det fanns en tid när våra resor till andra länder var starkt ifrågasatta. Jag minns satirtecknaren som ritade utskottsledamöter i baddräkt under palmerna, lojt betraktande fartyg vid horisonten. Texten var: I dag studerar utskottet sjöfarten på Indiska Oceanen.

Men i år har våra inrikes resor varit mer på tapeten än våra utrikesresor. Då går mina tankar till Carl von Linné. Han fick riksdagens uppdrag att resa i Sverige och utforska växter, djur och natur. Låt oss ta med oss Linnés brinnande nyfikenhet och ge oss ut i vårt vackra land. Låt dig tjusas av mosaiksländan – den är vacker – och se hur dess vackra vingmönster är sinnrikare än hela den inomkommunala skatteutjämningen.

Jag vill tacka kammarsekreteraren och riksdagens personal för era goda insatser i den parlamentariska demokratins tjänst. Samarbetet med er har som vanligt varit ovanligt trivsamt, lärorikt och stimulerande.

Jag vill också tacka riksdagsjournalisterna för ett gott arbete som förtjänar stor respekt.

Och som ord på vägen ut i sommaren vill jag ge er vad den unge Linné skrev om solen för drygt 270 år sedan:

”Då den ljusa solen kommer; si, då komma alla insekter fram ur sina gömslor; si, då spritta alla örter upp och alla träd grönska ja, själva människan får då liksom nytt liv.”

Jag önskar er alla en god, glad och upplivande sommar. Tack ska ni ha.
(Applåder)

7 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Skrivelse
2000/01:120 2001 års redogörelse för företag med statligt ägande

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 14 juni

2000/01:1394 av *Maud Ekendahl* (m) till socialminister Lars Engqvist
Information om narkotika

2000/01:1395 av *Karin Falkmer* (m) till näringsminister Björn Rosengren
OECD-granskning

2000/01:1396 av *Johnny Gylling* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Olika villkor för hamnar och raffinaderier i Sverige

2000/01:1397 av *Göran Norlander* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Lokaliseringen av isbrytarna till Härnösand

2000/01:1398 av *Margareta Viklund* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Ersättningsarbeten i Hässleholm

2000/01:1399 av *Margareta Viklund* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Garnisonsområdet i Hässleholm

2000/01:1400 av *Olle Lindström* (m) till försvarsminister Björn von Sydow
Arméns musikkår i Norrland

2000/01:1401 av *Margareta Viklund* (kd) till försvarsminister Björn von Sydow
Parlamentarisk arbetsgrupp

2000/01:1402 av *Margareta Viklund* (kd) till utrikesminister Anna Lindh
Mänskliga rättigheter i Makedonien
2000/01:1403 av *Kenth Skårvik* (fp) till miljöminister Kjell Larsson
Miljöhänsyn i kommunala parkeringsbestämmelser

Prot. 2000/01:125
14 juni

2000/01:1404 av *Ewa Larsson* (mp) till kulturminister Marita Ulvskog
Valbevakningen i medierna

2000/01:1405 av *Dan Kihlström* (kd) till kulturminister Marita Ulvskog
Närradio

2000/01:1406 av *Lena Sandlin-Hedman* (s) till justitieminister Thomas
Bodström

Lagstiftning om franchising

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 september.

9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 14 juni

2000/01:1328 av *Sven Bergström* (c) till näringsminister Björn Rosen-
gren

Körkortsutbildningen

2000/01:1329 av *Jeppé Johnsson* (m) till näringsminister Björn Rosen-
gren

Körkortsprov

2000/01:1334 av *Lena Sandlin-Hedman* (s) till statsrådet Mona Sahlin
Utbildning för företagare

2000/01:1335 av *Lena Sandlin-Hedman* (s) till statsrådet Mona Sahlin
Strategi mot farligt ensamarbete

2000/01:1345 av *Göte Jonsson* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Körkortsproven

2000/01:1355 av *Murad Artin* (v) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Visumregler

2000/01:1365 av *Margareta Viklund* (kd) till statsrådet Maj-Inger Kling-
vall

Barnens svåra situation

2000/01:1366 av *Margareta Viklund* (kd) till statsrådet Maj-Inger Kling-
vall

Barnarbete

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 september.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början t.o.m. 5 § anf. 13
(delvis),
av tredje vice talmannen därefter t.o.m. anf. 57 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Meddelande om statistiska uppgifter om riksdagsarbetet	1
2 § Meddelande om bordlägningsplenium.....	1
3 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid.....	1
4 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 13 juni	1
FiU27 Tilläggsbudget 1 för budgetåret 2001	1
FiU28 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 1995/96–2000	3
JuU26 Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning	3
JuU27 Sveriges tillträde till FN:s konvention om bekämpande av bombattentat av terrorister.....	4
JuU29 Reformeringen av domstolsväsendet	4
JuU30 Internationella brottmålsdomstolen.....	5
JuU31 Behandling av personuppgifter inom kriminalvården	5
TU16 Beslutsunderlag för investeringar i vägar och järnvägar.....	6
5 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, m.m.....	6
Finansutskottets betänkande 2000/01:FiU20	6
Anf. 1 GUNNAR HÖKMARK (m)	6
Anf. 2 MATS ODELL (kd).....	10
Anf. 3 AGNE HANSSON (c)	14
Anf. 4 KARIN PILSÄTER (fp)	17
Anf. 5 JAN BERGQVIST (s).....	21
Anf. 6 GUNNAR HÖKMARK (m) replik	26
Anf. 7 JAN BERGQVIST (s) replik	26
Anf. 8 GUNNAR HÖKMARK (m) replik	27
Anf. 9 JAN BERGQVIST (s) replik	27
Anf. 10 MATS ODELL (kd) replik.....	28
Anf. 11 JAN BERGQVIST (s) replik	28
Anf. 12 MATS ODELL (kd) replik.....	29
Anf. 13 JAN BERGQVIST (s) replik	29
Anf. 14 AGNE HANSSON (c) replik	30
Anf. 15 JAN BERGQVIST (s) replik	30
Anf. 16 AGNE HANSSON (c) replik	30
Anf. 17 JAN BERGQVIST (s) replik	31
Anf. 18 KARIN PILSÄTER (fp) replik	31
Anf. 19 JAN BERGQVIST (s) replik	32
Anf. 20 KARIN PILSÄTER (fp) replik	33
Anf. 21 JAN BERGQVIST (s) replik	33
Anf. 22 SIV HOLMA (v).....	34
Anf. 23 GUNNAR HÖKMARK (m) replik.....	37
Anf. 24 SIV HOLMA (v) replik.....	38

Anf. 25	GUNNAR HÖKMARK (m) replik	38
Anf. 26	SIV HOLMA (v) replik	39
Anf. 27	MATS ODELL (kd) replik	39
Anf. 28	SIV HOLMA (v) replik	40
Anf. 29	MATS ODELL (kd) replik	40
Anf. 30	SIV HOLMA (v) replik	40
Anf. 31	AGNE HANSSON (c) replik	41
Anf. 32	SIV HOLMA (v) replik	41
Anf. 33	AGNE HANSSON (c) replik	42
Anf. 34	SIV HOLMA (v) replik	42
Anf. 35	KARIN PILSÄTER (fp) replik	42
Anf. 36	SIV HOLMA (v) replik	43
Anf. 37	KARIN PILSÄTER (fp) replik	43
Anf. 38	SIV HOLMA (v) replik	44
Anf. 39	YVONNE RUWAIDA (mp)	45
Anf. 40	AGNE HANSSON (c) replik	47
Anf. 41	YVONNE RUWAIDA (mp) replik	48
Anf. 42	AGNE HANSSON (c) replik	48
Anf. 43	YVONNE RUWAIDA (mp) replik	49
Anf. 44	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	49
Anf. 45	MATS ODELL (kd) replik	52
Anf. 46	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	53
Anf. 47	MATS ODELL (kd) replik	54
Anf. 48	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	54
Anf. 49	AGNE HANSSON (c) replik	55
Anf. 50	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	55
Anf. 51	AGNE HANSSON (c) replik	56
Anf. 52	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	56
Anf. 53	GUNNAR HÖKMARK (m) replik	57
Anf. 54	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	57
Anf. 55	GUNNAR HÖKMARK (m) replik	58
Anf. 56	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	59
Anf. 57	KARIN PILSÄTER (fp) replik	59
Anf. 58	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	60
Anf. 59	KARIN PILSÄTER (fp) replik	61
Anf. 60	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	61
Anf. 61	YVONNE RUWAIDA (mp) replik	62
Anf. 62	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	63
Anf. 63	SIV HOLMA (v) replik	63
Anf. 64	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	63
Anf. 65	CARL FREDRIK GRAF (m)	64
Anf. 66	HELENA HÖIJ (kd)	66
Anf. 67	ROLF KENNERYD (c)	68
Anf. 68	ARNE KJÖRNSBERG (s)	70
Anf. 69	CARL FREDRIK GRAF (m) replik	73
Anf. 70	ARNE KJÖRNSBERG (s) replik	73
Anf. 71	CARL FREDRIK GRAF (m) replik	74
Anf. 72	ARNE KJÖRNSBERG (s) replik	75
Anf. 73	HELENA HÖIJ (kd) replik	75

Anf. 74 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	75
Anf. 75 HELENA HÖIJ (kd) replik	76
Anf. 76 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	76
Anf. 77 ROLF KENNERYD (c) replik.....	77
Anf. 78 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	77
Anf. 79 ROLF KENNERYD (c) replik.....	78
Anf. 80 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	78
Anf. 81 PER ROSENGREN (v).....	79
Anf. 82 CARL FREDRIK GRAF (m) replik	82
Anf. 83 PER ROSENGREN (v) replik	82
Anf. 84 CARL FREDRIK GRAF (m) replik	83
Anf. 85 PER ROSENGREN (v) replik	83
Anf. 86 HELENA HÖIJ (kd) replik	83
Anf. 87 PER ROSENGREN (v) replik	84
Anf. 88 HELENA HÖIJ (kd) replik	84
Anf. 89 PER ROSENGREN (v) replik	85
Anf. 90 BO KÖNBERG (fp).....	85
Anf. 91 PER ROSENGREN (v).....	86
Anf. 92 BO KÖNBERG (fp).....	87
Anf. 93 PER ROSENGREN (v).....	87
Anf. 94 BO KÖNBERG (fp).....	87
Anf. 95 ARNE KJÖRNSBERG (s).....	87
Anf. 96 BO KÖNBERG (fp).....	87
Beslut	88
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, m.m.	88
6 § Avslutning	89
Anf. 97 TALMANNEN	89
Anf. 98 JAN BERGQVIST (s).....	91
7 § Bordläggning.....	93
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	93
9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	94
10 § Kammaren åtskildes kl. 15.23.	95

